

1. UVOD

Program zaštite divljači je temeljem članka 57. Pravilnika o sadržaju, načinu izrade i postupku donošenja, odnosno odobravanja lovnogospodarske osnove, programa uzgoja divljači i programa zaštite divljači („Narodne novine“, broj: 40/06., 92/08., 39/11. i 41/13.) planski akt za razdoblje od 10 godina koji osigurava zaštitu divljači na površinama iz članka 11. stavka 2. točaka 2., 3., 4., 5., 6., 7. i 8. Zakona o lovstvu (površine izvan lovišta), a donosi ga pravna ili fizička osoba koja koristi zemljište ili upravlja zemljištem na vrijeme od 10 godina.

Općina Tinjan nalazi se u centralnom dijelu središnje Istre, na prostoru zapadne strane Drage, ukupne površine od 53,94 km², 1.729 stanovnika prema popisu iz 2021. g. te gustoćom od 31 st/km². Graniči sa Gradom Pazinom i Općinom Sveti Petar u Šumi istočno, južno s Općinama Žminj i Kanfanar, zapadno sa Općinama Sv. Lovreč Pazenatički, Višnjan i Gradom Porečom te sjeverno s Općinom Karojba.

Osnovana je konstituiranjem Vijeća Općine Tinjan dana 15. travnja 1993., a temeljem Zakona o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (NN br. 90/92).

U sastavu Općine Tinjan nalaze se naselja Brečevici, Brčići, Jakovici, Kringa, Muntrilj, Radetići, Tinjan i Žužići.

Površinama izvan lovišta na području Općine Tinjan upravlja Općina Tinjan, Tinjan 2, 52444 Tinjan, OIB: 44827511522.

Program zaštite divljači za

POVRŠINE NA KOJIMA JE ZABRANJENO USTANOVLJENJE LOVIŠTA NA PODRUČJU OPĆINE TINJAN

izrađen je za razdoblje

od 1. travnja 2022. godine do 31. ožujka 2032. godine

Program zaštite divljači namijenjen je za definiranje stanja na površinama na kojima se ne ustanovljuje lovište za područje prostora Općine Tinjan, vrsta i broja divljači te ostalih životinjskih vrsta koje obitavaju stalno, povremeno ili privremeno se zadržavaju na području Općine, a u skladu sa zakonskim propisima.

Program zaštite divljači je izrađen u skladu s Pravilnikom o sadržaju, načinu izrade i postupku donošenja, odnosno odobravanja lovnogospodarske osnove, programa uzgoja divljači i programa zaštite divljači i Stručnom podlogom za bonitiranje i utvrđivanje lovnoproduktivnih površina u lovištima Republike Hrvatske ("Narodne novine", br. 40/06, 92/08, 39/11 i 41/13).

Program zaštite divljači za Općinu Tinjan izradio je obrt EAM Konzalting, vl. Ervin Martinuš, registriran za izradu i praćenje lovnogospodarskih osnova, programa uzgoja i programa zaštite divljači te njihovih revizija (broj licencije 1560). Program zaštite divljači izradio je Ervin Martinuš mag. ing. agr., ovlaštena stručna osoba zaposlena u obrtu EAM Konzalting.

1. UVOD

Istarska županija je najzapadnija hrvatska županija, koja obuhvaća veći dio Istre – najvećeg jadranskog poluotoka. Najzapadnija točka Republike Hrvatske je u Istarskoj županiji (Bašanija, rt Lako) na 45° sjeverne zemljopisne širine. Istra obuhvaća oko 90% istoimenog poluotoka, najvećeg u Jadranskom moru. U istočnom dijelu poluotoka nalazi se Opatijsko primorje, koje se zbog fizičke odvojenosti i drugačijeg povijesno – geografskog razvoja od ostatka Istre ne smatra sastavnim dijelom regije, dok se sjeverni dijelovi poluotoka nalaze u sastavu drugih država – Republike Slovenije i Republike Italije. Hrvatska Istra, bez Opatijskog primorja, administrativno je ustrojena kao Istarska županija, s površinom od 2.813 km² i oko 208.055 stanovnika (2011.). Okruženost morem s triju strana i izdvojenost reljefnom barijerom Ćićarije i Učke prema kopnenom zaleđu na istoku i sjeveroistoku održavaju se u izrazito maritimnom karakteru prostora.

Istarska županija graniči s Republikom Slovenijom na sjeveru dok na sjeveroistoku, istoku, jugoistoku graniči s Primorsko – goranskom županijom. Istarska županija uključuje tri prirodno – geografski različite cjeline. Zapadni i južni dio poluotoka zaprema istarski ravnjak. To je blago valovita vapnenačka zaravan s brojnim ponikvama i uzvišenjima, koja se postupno uzdiže od mora prema unutrašnjosti do zamišljene linije koja se proteže od ušća Dragonje do Plomina. U nju su usječene doline najvećih istarskih rijeka Mirne i Raše te fosilne doline Limske drage, ostatka nekadašnje doline Pazinskog potoka. Potapanjem donjih dijelova tih dolina za postglacijalnog izdizanja morske razine nastali su istaknuti rijasi, od kojih su najpoznatiji Limski kanal i Raški zaljev. Središnji dio Istre zaprema blago valovito flišno pobrđe. Izgrađeno je od vodonepropusnih naslaga glina, lapora i pješčenjaka, pa je to područje bogato vodom. Na sjeveroistoku se izdiže gorska skupina Ćićarija. To je bezvodni prostor, nekad ogolio, a danas uglavnom obrastao šumom, s malo obradivih površina ograničenih na uvale i ponikve. Ćićarija na sjeverozapadu prelazi u slovenski Kras, a na jugu se na nju nadovezuje Učka.

Istarska županija sastoji se od 41 jedinice lokalne samouprave i to 10 gradova (Buje, Buzet, Labin, Novigrad, Pazin, Poreč, Pula, Rovinj, Umag i Vodnjan) i 31 općine (Bale, Barban, Brtonigla, Cerovlje, Fažana, Funtana, Gračišće, Grožnjan, Kanfanar, Karojba, Kaštelir – Labinci, Kršan, Lanišće, Ližnjan, Lupoglav, Marčana, Medulin, Motovun, Oprtalj, Pićan, Raša, Sveti Lovreč, Sveta Nedelja, Sveti Petar u Šumi, Svetvinčenat, Tar, Tinjan, Višnjan, Vižinada, Vrsar i Žminj). U sastavu gradova i općina nalazi se ukupno 655 naselja.

OPĆINA TINJAN

Općina Tinjan nalazi se u centralnom dijelu središnje Istre, na prostoru zapadne strane Drage, ukupne površine od 53,94 km², 1.729 stanovnika prema popisu iz 2021. g. te gustoćom od 31 st/km². Graniči sa Gradom Pazinom i Općinom Sveti Petar u Šumi istočno, južno s Općinama Žminj i Kanfanar, zapadno sa Općinama Sv. Lovreč Pazenatički, Višnjan i Gradom Porečom te sjeverno s Općinom Karojba.

Osnovana je konstituiranjem Vijeća Općine Tinjan dana 15. travnja 1993., a temeljem Zakona o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj (NN br. 90/92).

U sastavu Općine Tinjan nalaze se naselja: Brečevići, Brčići, Jakovici, Kringa, Muntrilj, Radetići, Tinjan i Žužići.

Tinjan ponosno čuva svoju povijest i tradiciju, bilo da je riječ o simbolima ovog kraja, kamenom suhozidu i lokvama te kosirima i rankunima, folklornom i graditeljskom nasljeđu, predaji i legendama ili pak o vrhunskim gastronomskim delicijama poput istarskog pršuta.

Za očuvanje tradicije proizvodnje vrhunskog pršuta na Tinjanštini danas je zaslužno nekoliko registriranih pršutana, a 2006. godine Tinjan je proglašen Općinom istarskog pršuta. Još jedna znakovita tradicija ovoga kraja je kovački zanat. Tinjanski kosiri nadaleko su poznati, pa tijekom raznih manifestacija u Tinjanu organiziramo smotre kosira i drugih kovačkih proizvoda kovača iz cijele Istre.

Tinjan je nekada bio gradić na granici opkoljen bedemima i kulama, danas mjesto sa vrlo izraženim šarmom, gdje se tradicija i povijest ponosno iskazuju.

Smješten je iznad vječno zelene Drage, u čijoj ljepoti možemo uživati sa tinjanskog vidikovca ispod starih ladonja sjedeći na kamenim stolicama, onako kako su to stoljećima činili njegovi preci.

U rimsko je doba tadašnji Attinianum čuvao granice porečkog agera prema nedovoljno romaniziranoj unutrašnjosti Istarskog poluotoka i nadzirao prometnicu prema Tarsatici.

Njegova stara jezgra ostala je ista još od srednjeg vijeka. Najstarija kuća, danas obnovljena, datira iz 1442. godine, simboli na kućama kao što su kosir i rankun, ponosno ističu nekadašnja zanimanja njenih vlasnika, Atilina glava na dvorišnom ulazu kuće iz 16. stoljeća svjedoči o bogatom nasljeđu Tinjanštine, županov stol je svjedok mnogih odluka, dok mnoge predaje, kao ona o otimanju tinjanskih žena i prisilnih ženidba za otimače, još uvijek se prenose na današnje naraštaje.

Srednjovjekovna lokalna vlast, sa županom na čelu, odlučivala je o svim važnim pitanjima. Izbor župana vršen je na vrlo poseban način: za županskim stolom, kamenim stolom koji postoji još uvijek, u hladu ladonje, posjeli bi se „kandidati“, tada bi u malu rupu u sredini stola stavili buhu, svoje duge brade bi također stavili na stol i čekali u čiju će bradu uskočiti buha. Onaj čija je brada prva „počašćena“ buhinim skokom, postao bi župan.

U srednjem vijeku postaje jedan od oslonaca pazinskih posjeda Majnarda Črnogradskog te zajedno s Pazinskim kaštelom, ženidbenom vezom, dopijeva u vlast Goričkih grofova. Njima je tinjanska utvrda čuvala često napadanu zapadnu granicu prema posjedima Akvilejskog patrijarha, baš kao što je od 1374. godine pa sve do dolaska Napoleona svojim novim vlasnicima, carskoj obitelji Habsburg, čuvala vruću granicu Pazinske grofovije prema posjedima Venecije. Iako smješten na granici, Tinjan nije bio tek obična utvrda, već se od 1578. godine naziva – gradom.

Područje je bilo naseljeno u prapovijesti (gradine na rubovima Drage) i u rimsko doba, kad se nalazilo na samom rubu agera parentinske kolonije (nekoliko arheol. nalazišta iz rim. doba). Prvi se put spominje 1177. u ispravi pape Aleksandra III., i to kao župa Antoniana, a zatim ponovno 1194., 1225. itd. U to je doba došao u feudalni posjed pazinskoga kneza, a od XIV.st. i službeno je bio dijelom Pazinske knežije. Tada je naselje utvrđeno zidinama i kulama te je postalo graničnom utvrdom prema mletačkom posjedu (Sv. Lovreč).

Mnoge ratne epizode u XIV. i XVI.st. vezuju se za mjesto ističući sve veću njegovu važnost, a 1578. Tinjan je u pazinskom urbaru stekao i status grada (Stadt), iako je poslije degradiran u gradić (Stättl). Za Uskočkoga rata osvojili su ga Mlečani, ali su ga nakon sklapanja mira napustili, prethodno srušivši zidine. Na najvišoj točki male jezgre naselja nalazi se župna crkva sv. Šimuna i Jude apostola. Izgrađena je 1773. u ranom neoklasicističkom slogu, s primjesama baroknih elemenata i rokokoja, posebno u uređenju unutrašnjosti. Na njezinu se mjestu prije nalazila crkva koja je bila posvećena sv. Antunu opatu. Pročelje je lezenama s bazama i kapitelima podijeljeno na tri polja, iznad kojih je vijenac te trokutasti zabat. Unutar svakog polja po jedna je niša s kipom: bočno sv. Šimuna i sv. Jude Tadeja, a nad glavnim ulazom, oblikovanim u baroknom slogu, Djevice Marije. Neke su stare kuće oko crkve popravljene, a od zidina nema više traga, osim podzida iznad Drage.

Na južnom rubu ulaznoga trga, što ga tvori glavna cesta s ulicama koje ulaze u jezgru Tinjana, nalazi se ladonja sa županskim stolom. Stara grobljanska crkva Sv. križa, izgrađena u XIII.st. u romaničkom slogu, ima preslicu iznad glavnog ulaza i polukružnu apsidu, a obnovljena je 1728., 1894. i 1980 godine. Danas je Tinjan sredina koja ponosno čuva svoju povijest i tradiciju, bilo da je riječ o simbolima ovog kraja – kamenom suhozidu i lokvama, kosirima i rankunima, folklornom i graditeljskom nasljeđu, predaji i legendama ili pak o vrhunskim gastronomskim delicijama poput istarskog pršuta.

Člankom 11. stavkom 2. Zakona o lovstvu (Narodne novine, br. 99/18, 32/19, 32/20) propisano je da je zabranjeno ustanovljenje lovišta:

1. na miniranim površinama i sigurnosnom pojasu širine do 100 m
2. na moru i ribnjacima s obalnim zemljištem koje služi za korištenje ribnjaka
3. u rasadnicima, nasadima voćaka, vinove loze i višegodišnjega ukrasnog, ljekovitog i drugog bilja koji su namijenjeni intenzivnoj proizvodnji te pašnjacima, ako su ograđeni ogradom koja sprječava prirodnu migraciju dlakave divljači
4. na zaštićenim dijelovima prirode ako je posebnim propisima u njima zabranjen lov
5. na javnim cestama i drugim javnim površinama
6. na građevinskom području, osim na neizgrađenom dijelu građevinskog područja do njegova privođenja namjeni
7. na vojnim lokacijama
8. na drugim površinama na kojima je aktom o proglašenju njihove namjene zabranjen lov.

Člankom 20. Zakona o lovstvu propisano je da na površinama na kojima je zabranjeno ustanovljivanje lovišta divljač je dužan štititi korisnik te površine.

Prema Pravilniku o sadržaju, načinu izrade i postupku donošenja, odnosno odobravanja lovnogospodarske osnove, programa uzgoja divljači i programa zaštite divljači, **Program zaštite divljači je planski akt za razdoblje od 10 godina koji osigurava zaštitu divljači na površinama iz članka 11. stavka 2. točaka 2., 3., 4., 5., 6., 7. i 8. Zakona o lovstvu.** Navedene površine zovu se još i površine izvan lovišta.

Općina Tinjan naručuje izradu Programa zaštite divljači za površine Općine Tinjan i pripadajućih naselja (vidi statut Općine Tinjan). Program je izrađen u skladu sa Zakonom o lovstvu te prema Pravilniku o sadržaju i načinu izrade i postupku donošenja, odnosno odobravanja lovnogospodarske osnove, programa uzgoja divljači i programa zaštite divljači.

Program zaštite divljači za Općinu Tinjan izradio je obrt EAM Konzalting, vl. Ervin Martinuš, registriran za izradu i praćenje lovnogospodarskih osnova, programa uzgoja i programa zaštite divljači te njihovih revizija (broj licencijske 1560). Program zaštite divljači izradio je Ervin Martinuš mag. ing. agr., ovlaštena stručna osoba zaposlena u obrtu EAM Konzalting.

POPIS KORIŠTENE LITERATURE I UPUTA

Propisi lovstva, šumarstva, zaštite prirode, veterinarstva i ostali:

1. Zakon o lovstvu RH („Narodne novine“, broj 99/18, 32/19 i 32/20)

- Pravilnik o potvrdi o podrijetlu divljači i njezinih dijelova i načinu označavanja divljači („Narodne novine“, broj 15/19)
- Pravilnik o lovočuvarskoj službi („Narodne novine“, broj 16/19)
- Pravilnik o cjeniku divljači („Narodne novine“, broj 20/19)
- Pravilnik o odštetnom cjeniku („Narodne novine“, broj 31/19)
- Pravilnik o načinu uporabe lovačkog oružja i naboja („Narodne novine“, broj 37/19)
- Pravilnik o sokolarstvu („Narodne novine“, broj 47/19 i 122/20)
- Pravilnik o lovostaju („Narodne novine“, broj 94/19)
- Pravilnik o stručnoj službi za provedbu lovnogospodarskih planova („Narodne novine“, broj 108/19)
- Pravilnik o lovniku („Narodne novine“, broj 108/19)
- Pravilnik o lovačkim psima („Narodne novine“, broj 108/19)
- Pravilnik o sadržaju, načinu izrade i postupku donošenja, odnosno odobravanja lovnogospodarske osnove, programa uzgoja divljači i programa zaštite divljači („Narodne novine“, broj 40/06, 92/08, 39/11 i 41/13)
- Stručna podloga za bonitiranje i utvrđivanje lovnoproduktivnih površina u lovištima Republike Hrvatske („Narodne novine“, broj 40/06)
- Pravilnik o uvjetima i načinu lova („Narodne novine“, broj 48/22)
- Pravilnik o trofejima divljači („Narodne novine“, broj 24/21)
- Pravilnik o Središnjoj lovnoj evidenciji („Narodne novine“, broj 45/22)
- Pravilnik o osposobljavanju kadrova u lovstvu („Narodne novine“, broj 78/06 i 92/08)
- Pravilnik o osposobljavanju lovaca za prvi pregled odstrijeljene divljači namijenjene stavljanju na tržište („Narodne novine“, broj 102/14)

2. Zakon o šumama („Narodne novine“, broj 68/18, 115/18, 98/19, 32/20 i 145/20)

3. Dio zakonske regulative iz područja zaštite prirode

- 3.1 Strategija i akcijski plan zaštite prirode Republike Hrvatske za razdoblje od 2017. do 2025. godine („Narodne novine“, broj 72/17)
- 3.2 Zakon o zaštiti prirode („Narodne novine“, broj 80/13, 15/18, 14/19 i 127/19)
- 3.3 Zakon o sprječavanju unošenja i širenja stranih te invazivnih stranih vrsta i upravljanju njima („Narodne novine“, broj 15/18 i 14/19)
- 3.4 Zakon o prekograničnom prometu i trgovini divljim vrstama („Narodne novine“, broj 94/13, 14/19 i 69/22)
- 3.5 Pravilnik o strogo zaštićenim vrstama („Narodne novine“, broj 144/13 i 73/16)
- 3.6 Pravilnik o popisu stanišnih tipova i karti staništa („Narodne novine“, broj 27/21 i 101/22)
- 3.7 Pravilnik o sakupljanju zavičajnih divljih vrsta („Narodne novine“, broj 114/17)
- 3.8 Pravilnik o ciljevima očuvanja i mjerama očuvanja ciljnih vrsta ptica u područjima ekološke mreže („Narodne novine“, broj 25/20 i 38/20)
- 3.9 Pravilnik o ciljevima očuvanja i mjerama očuvanja ciljnih vrsta i stanišnih tipova u područjima ekološke mreže („Narodne novine“, broj 111/22)

- 3.10 Pravilnik o prijelazima za divlje životinje („Narodne novine“, broj 5/07)
- 3.11 Pravilnik o stranim vrstama koje se mogu stavljati na tržište te invazivnim stranim vrstama („Narodne novine“, broj 17/17)
- 3.12 Uredba o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže („Narodne novine“, broj 80/19)

4. **Zakon o zaštiti okoliša** („Narodne novine“, broj 80/13, 153/13, 78/15, 12/18 i 118/18)

5. **Zakon o zaštiti životinja** („Narodne novine“, broj 102/17 i 32/19)

6. **Zakon o veterinarstvu** („Narodne novine“, broj 82/13, 148/13 i 115/18)

7. **Zakon o nabavi i posjedovanju oružja građana** („Narodne novine“, broj 94/18)

8. **Zakon o cestama** („Narodne novine“, broj 92/14, 110/19 i 144/21)

9. **Zakon o državnom inspektoratu** („Narodne novine“ broj: 99/18 i 117/21)

9.1 Pravilnik o službenoj iskaznici i znački inspektora Državnog inspektorata („Narodne Novine“ broj: 84/19 i 123/19)

Međunarodni ugovori i propisi

- 1. Konvencija o zaštiti svjetske kulturne i prirodne baštine (Pariz, 1972.) - Notifikacija o sukcesiji ("Narodne novine - Međunarodni ugovori" br. 12/93)
- 2. Konvencija o močvarnim staništima koja su od međunarodnog značenja naročito kao staništa ptica močvarica (Ramsar, 1971.) - Notifikacija o sukcesiji ("Narodne novine - Međunarodni ugovori" br. 12/93)
- 3. Konvencija o biološkoj raznolikosti (Rio de Janeiro, 1992.) Zakon o potvrđivanju - ("Narodne novine - Međunarodni ugovori" br. 6/96, 7/02 i 13/03)
- 3.1. Protokol o biološkoj sigurnosti u okviru konvencije o biološkoj raznolikosti ("Narodne novine - Međunarodni ugovori" br. 7/02)
- 4. Konvencija o zaštiti migratornih vrsta divljih životinja (Bonn, 1979.) i pripadajući sporazumi - Zakon o potvrđivanju za sve ("Narodne novine - Međunarodni ugovori" br. 6/00)
- 4.1. Sporazum o zaštiti euroazijsko-sjevernoafričkih migratornih ptica močvarica (AEWA) (1995.)
- 4.2. Sporazum o zaštiti europskih šišmiša (EUROBATS) (1991.)
- 4.3. Memorandum o razumijevanju u svezi s mjerama zaštite za droplju (*Otis tarda*) (2000.)
- 4.4. Memorandum o razumijevanju u svezi s mjerama zaštite za tankokljunog pozviždača (*Numenius tenuirostris*) (1994.) Republika Hrvatska potpisnica od 1994.godine
- 5. Konvencija o zaštiti europskih divljih vrsta i prirodnih staništa - (Bern, 1979.) - Zakon o potvrđivanju ("Narodne novine - Međunarodni ugovori" br. 6/00 i 11/00)
- 6. Konvencija o međunarodnoj trgovini ugroženim vrstama divljih životinja i biljaka CITES (Washington, 1973.) - Zakon o potvrđivanju (ratifikaciji) - ("Narodne novine - Međunarodni ugovori" br. 12/99)
- 7. Konvencija o Europskim krajobrazima (Firenza, 2000.) - Zakon o potvrđivanju („Narodne novine - Međunarodni ugovori“ br. 12/02 i 11/04)

POPIS KORIŠTENE LITERATURE

- Andrašić, D.: (1979): Zoologija divljači i lovna tehnologija, Zagreb
- Andrašić, D.: (1982): Objekti tehničkog uređenja lovišta i uzgajališta divljači, Zagreb
- Car, Z.: (1961): Bonitiranje lovišta za jelena, srnu, divokozu i tetrijeba gluhana, Zagreb
- Car, Z.: (1961): Uzgojni odstrel srneće divljači, Zagreb
- Cepelić, I.: (1948): Divlje svinje, Zagreb
- Čeović, I.: (1940): Lovstvo, Zagreb
- Čeović, I.: (1950): Uređivanje lovišta, Zagreb
- Darabuš, S., Jakelić I. Z.: (1996): Osnove lovstva, Zagreb
- Dimitrijević, V.: (1992): Prilog poznavanju uzgoja i odstrela jelenske divljači, Donji Miholjac
- Frković, A.: (1989): Lovačke trofeje, obrada, ocjenjivanje i vrednovanje - europska divljač, Zagreb
- Frković, A.: (2006): Priručnik za ocjenjivanje lovačkih trofeja, Zagreb
- Grubešić, M. (2008): Uzgojna područja za jelena, divokozu i divlju svinju, Zagreb
- grupa autora: (1967): Lovački priručnik, Zagreb
- grupa autora: (1987): Šumarska enciklopedija, Zagreb
- Jakelić, I. Z.: (2001.): Lovačko oružje, Zagreb
- Janicki, Z.: (2002): Bolesti divljači. Skripta za studente Odjela lovstva i zaštite prirode Veleučilišta u Karlovcu, Karlovac
- Kraljić, B.: (1991): Istraživanje ekonomskih elemenata lovstva i lovnoga gospodarenja, Zagreb
- Krže, B.: (1982): Divlje svinje, Ljubljana
- Martinović, J.: (2000): Tla u Hrvatskoj, Zagreb
- Mustapić, Z. i suradnici: (2004): Lovstvo, Zagreb
- Pintur, K.: (2010): Uzgoj sitne divljači, Veleučilište u Karlovcu i Sveučilište J. J. Strossmayer – poljoprivredni fakultet u Osijeku
- Popović, D.: (2002): Lovački leksikon, Zagreb
- Poljoprivredni fakultet u Osijeku: (2015): Stručna podloga za utvrđivanje osnovnih odrednica, statusa i smjernica gospodarenjem čagljem (*Canis aureus* L.) u RH
- Raguž, D.: (1990): Odstrelna zrelost srneće divljači, Zagreb
- Sertić, D.: (2008): Uzgoj krupne divljači i uređivanje lovišta, Veleučilište u Karlovcu, Karlovac
- Sertić, D.: (2008): Lov na divljač i lovačka etika, Veleučilište u Karlovcu, Karlovac
- Valetinčić, S.: (1981): Bolezni divljadi, Ljubljana
- Državni hidrometeorološki zavod Zagreb (2001): Osnovne termičke i oborinske prilike na području Hrvatske 1961-2000, Zagreb

2. AKT O PROGLAŠENJU ILI USTANOVLJENJU POVRŠINE IZVAN LOVIŠTA

Na temelju članka 113. stavka 3. Zakona o prostornom uređenju („Narodne novine“ broj 153/13, 65/17, 114/18, 39/19, 98/19) te članka 214. Odluke o donošenju III. Izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Općine Tinjan („Službene novine Općine Tinjan“ br. 9/20.) Komisija za Statut, Poslovnik i upravu je dana 07. rujna 2020. godine, utvrdila pročišćeni tekst Odredbi za provedbu i grafički dio Prostornog plana uređenja Općine Tinjan. Pročišćeni tekst odredbi za provedbu Prostornog plana uređenja Općine Tinjan obuhvaća: - Odluku o donošenju Prostornog plana uređenja Općine Tinjan („Službene novine Grada Pazina“ broj 08/04.), - Odluku o donošenju Izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Općine Tinjan („Službene novine Općine Tinjan“ broj 09/11.), - Odluku o donošenju II. Izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Općine Tinjan („Službene novine Općine Tinjan“ broj 01/16.), - Odluku o donošenju III. Izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Općine Tinjan („Službene novine Općine Tinjan“ broj 09/20.). Kartografski prikazi pročišćenog grafičkog dijela Prostornog plana uređenja Općine Tinjan istovjetni su kartografskim prikazima u grafičkom dijelu III. Izmjena i dopuna Prostornog plana uređenja Općine Tinjan („Službene novine Općine Tinjan“ br. 9/20) i sadržani su u elaboratu III. Izmjene i dopune Prostornog plana uređenja Općine Tinjan. Pročišćeni grafički dio Prostornog plana uređenja Općine Tinjan nije predmet objave u Službenim novinama. Pročišćeni tekst Odredbi za provedbu objavit će se u „Službenim novinama Općine Tinjan“.

PROSTORNI PLAN UREĐENJA OPĆINE TINJAN

(„Službene novine Grada Pazina“ 08/04., „Službene novine Općine Tinjan“ 09/11., 01/16., 9/20.)

ODREDBE ZA PROVEDBU (pročišćeni tekst)

Članak 1.

Osnovna namjena i korištenje površina određeno Prostornim planom prikazano je na kartografskom

prikazu br. 1a. Korištenje i namjena površina – površine za razvoj i uređenje, u mj. 1:25.000.

(2) Prostor Općine Tinjan se prema namjeni dijeli na:

- površine naselja i izdvojenih dijelova naselja:
- građevinsko područje naselja i izdvojeni dijelovi građevinskog područja naselja
- površine ugostiteljsko-turističke namjene unutar naselja
- površine poslovne namjene unutar naselja
- površine izvan naselja za izdvojene namjene:
- gospodarska namjena (pretežito poslovna i pretežito proizvodna)
- ugostiteljsko-turističke namjene - turistička područja i TRP - turističko-razvojno područje
- gospodarska namjena - poljoprivredna proizvodnja, pretežito proizvodna namjena te poslovna namjena
- sportsko - rekreacijska namjena
- groblja i grobne građevine
- poljoprivredne površine
- šumske površine (gospodarska šuma i šuma posebne namjene)
- ostalo poljoprivredno tlo, šume i šumsko zemljište
- infrastrukturne građevine
- akumulacija za navodnjavanje

- vodne površine - vodotok
- rekreacijske površine.

(3) Površine za razvoj i uređenje prostora smještaju se unutar građevinskog područja i iznimno izvan

građevinskog područja. Razgraničenjem se određuju:

1. Površine građevinskog područja za:

- površine naselja i izdvojenih dijelova naselja,
- površine izvan naselja za izdvojene namjene.

2. Građevine izvan građevinskog područja:

- građevine infrastrukture
- rekreacijske površine
- građevine u funkciji poljoprivrede, šumarstva i lovstva.

Članak 215.

Ova Odluka stupa na snagu osmog dana od dana objave u Službenim novinama Općine Tinjan.

KLASA: 350-02/19-01/01

URBROJ: 2163/04-02-02-20-133

Tinjan, 07.09.2020.

PREDSJEDNIK
OPĆINSKOG VIJEĆA
Marijan Brozan

Na temelju članka 35. Zakona o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi ("Narodne novine" broj 33/01., 60/01., 129/05., 109/07., 125/08. i 36/09.) i članka 18. Statuta Općine Tinjan ("Službene novine Grada Pazina" broj 20/05.), Općinsko vijeće Općine Tinjan na sjednici održanoj dana 28. srpnja 2009. godine donosi

S T A T U T OPĆINE TINJAN

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Statutom Općine Tinjan (dalje u tekstu: Statut) uređuju se:

- status i područje Općine Tinjan;
- obilježja, pečat i Dan Općine Tinjan;
- javna priznanja;
- samoupravni djelokrug;
- ustrojstvo, ovlasti i način rada tijela Općine Tinjan;
- ustrojstvo općinske uprave i rad javnih službi;
- mjesna samouprava;
- imovina i financiranje Općine Tinjan;
- provođenje referenduma i oblici konzultiranja građana;
- oblici suradnje s drugim jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave;
- javnost rada i
- druga pitanja od važnosti za ostvarivanje prava i obveza Općine Tinjan.

Članak 2.

Općina Tinjan je jedinica lokalne samouprave. Općina Tinjan je pravna osoba.

Članak 108.

Ovaj Statut stupa na snagu osmog (8) dana od dana objave u Službenim novinama Grada Pazina i Općina Cerovlje, Gračišće, Karojba, Lupoglav, Motovun, Sv. Petar u Šumi i Tinjan.

KLASA: 012-01/09-01/01
URBROJ: 2163/04-02-09-1
Tinjan, 28. srpnja 2009.

OPĆINSKO VIJEĆE OPĆINE TINJAN
Predsjednik Općinskog vijeća
Darko Banko, v.r.

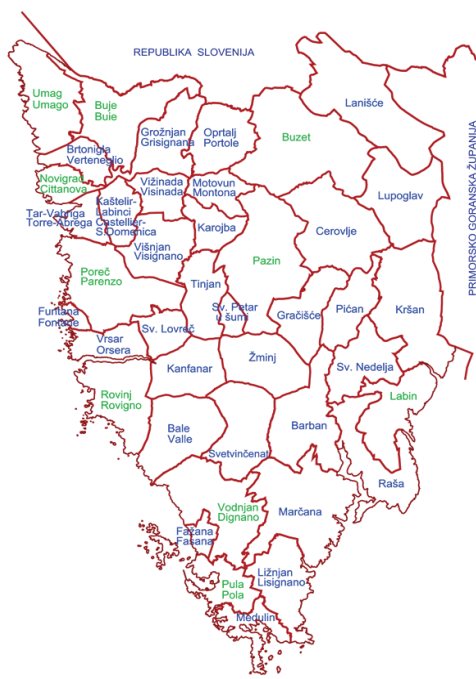
3. OSNOVNI PODACI O POLOŽAJU I GRANICAMA POVRŠINE IZVAN LOVIŠTA TE NJENOJ POVRŠINI RAZRAĐENOJ PO KULTURAMA ZEMLJIŠTA SA ZEMLJOVLASNIČKIM RAZMJEROM

Općina Tinjan nalazi se u centralnom dijelu središnje Istre, na prostoru zapadne strane Drage, ukupne površine od 53,94 km², 1.729 stanovnika prema popisu iz 2021. g. te gustoćom od 31 st/km². Graniči sa Gradom Pazinom i Općinom Sveti Petar u Šumi istočno, južno s Općinama Žminj i Kanfanar, zapadno sa Općinama Sv. Lovreč Pazenatički, Višnjan i Gradom Porečom te sjeverno s Općinom Karojba.

Na popisu stanovništva 2021. godine, Općina Tinjan je imala 1.729 stanovnika, od čega u samom Tinjanu 417.

Općina Tinjan smještena je u zapadnom djelu središnje Istre, a nastala je novim teritorijalnim ustrojem Republike Hrvatske cijepanjem bivše općine Pazin. U sastavu Općine nalazi se 8 naselja: Brčići, Brečevići, Kringa, Jakovici, Muntrilj, Radetići, Tinjan i Žužići te 62 podnaselja.

U 1857., 1869., 1921. i 1931. sadrži podatke za naselja Brečevići, Jakovici i Ježenj (grad Pazin), te u 1880. dio podataka za naselje Jakovici. U 1857., 1869., 1921. i 1931. dio podataka sadržan je u naselju Beram (grad Pazin). Sadrži podatke za bivše naselje Hlistići koje je od 1890. do 1910. i 1948. iskazivano kao naselje te za bivša naselja Milotići, Peljaki i Šurani koja su od 1880. do 1910. i u 1948. iskazivana kao naselja.

Ukupna površina Općine Tinjan iznosi 5.394 ha ili 53,94 km².

Program zaštite divljači obuhvaća 435 ha ili 4,35 km²

CESTOVNI I ŽELJEZNIČKI PROMET

Područje Općine Tinjan predstavlja vrlo važno geoprometno središte u Istarskoj županiji iz razloga što se Općina smjestila na križanju cesti koje povezuju dva grada unutar Istarske županije (Poreč i Pazin – državna cesta D48), županijskim i lokalnim je cestama povezana sa susjednim općinama Višnjan, Karojba, Sveti Petar u Šumi i Sveti Lovreč, te svega 5 km udaljena od Istarskog ipsilona (čvorište Baderna) što omogućuje Općini brzi direktan izlaz na puni profil autoceste. Ti prometni pravci i prometno čvorište Tinjan još nisu u potpunosti prometno valorizirani iz razloga nedovoljne industrijske razvijenosti općine, no predstavljaju veliku komparativnu prednost koju bi općina u budućnosti trebala gospodarski valorizirati.

Općina ima vrlo razgranat sustav asfaltiranih i neasfaltiranih nerazvrstanih cesti te do svih (osim dva) naselja na području Općine postoji asfaltirana cesta. Prema podacima iz Prostornog plana Istarske županije cestovni sustav dobro pokriva unutarnje potrebe te na području cijele županije odnos km² ceste / km² površine je visok u odnosu na hrvatske okvire, no postoji problem uzimajući u obzir tehničke karakteristike prometnog sustava. Sukladno tome treba napomenuti da je prostor Općine Tinjan sa radijalno postavljenom mrežom glavnih prometnica unutar općinskog prostora te centralnim navođenjem prema Tinjanu također izuzetno dobro pokriven čime se općenito može zaključiti da su prethodno definirani prometni pravci, a sve prema postojećem stanju uspjeli ostvariti funkcionalno povezivanje kako unutar prostora Općine tako i šire. Promatrajući problematiku cesti javlja se problem tehničke opremljenosti mreže županijskih, lokalnih i nerazvrstanih cesta koje ne zadovoljavaju standarde uslužnosti, a pogotovo se to odnosi na duže dijelove županijskih cesti koje još nisu asfaltirane. Prostornim planom određena je osnovna mreža razvrstanih cesta koju na području Općine Tinjan čine: državne ceste, županijske ceste, lokalne ceste. Državna cesta na području Općine je dio ceste D48 (Baderna (D21) – Pazin – čvor Rogovići (A8), postojeća i djelomično nova – netom postavljen novi asfalt. Mrežu županijskih cesta čine dio ceste Ž5074 (Lovreč D21 – Mofardini (L50098)– Kringa – Ž5075) - postojeća, dio ceste Ž5075 (Tinjan (D48) – Sv. Petar u Šumi (Ž5076) – Žminj (Ž5190)) - postojeća i djelomično nova. Mrežu lokalnih cesta čini dio ceste L50095 (Sv. Ivan (D21) – Muntrilj – Tinjan(D48)), dio ceste L50063 (Škropeti Ž5007–Muntrilj L50095, cesta L50096 (Rajki(L50095) – Žužići – Milohanići – Butori(D48)), cesta L50098 (Jakovici(D48) – Mofardini(Ž5074)), cesta L50099 (D48 – Kringa – Ž5074), cesta dio L50100 (Kringa(Ž5074) – Radetići – L50101) i dio ceste L – 50062 (D21 – Rapavel – Smolici – Kvešti – Muntrilj (L50095). Prostornim planom definirana je osnovna mreža nerazvrstanih cesti, koja se ažurira kroz Registar nerazvrstanih cesti na području Općine Tinjan koji vodi Jedinствeni upravni odjel Općine Tinjan.

Dominantan prometni pravac državne ceste D48 vodi prema središtu Istarske županije (Pazinu) s jedne strane te prema Poreču i čvorištu Baderna gdje se cesta priključuje na puni profil Istarskog "Y" koji svojim prometno – tehničkim elementima udovoljava visokim standardima primijenjenim u europskim i svjetskim elementima cestogradnje. Isto tako, općinska uprava ima u svojim dugoročnim planovima realizirati pregledne i sigurnije prometne priključke na državnoj cesti prema Tinjanu, Muntrilju i Kringi te riješiti problem transporta kroz naselje Kringa – izgradnjom zaobilaznice naselja. Preko prethodno spomenutih pravaca osigurana je cestovna povezanost sa svim općinama i gradova u Istarskoj županiji. Na sustav županijskih prometnica naslanja se sustav lokalnih cesta, kao osnovu na koju se vežu dnevna putovanja unutar prostora Općine. Upravo se u sustav lokalnih prometnica moraju uložiti naponi za poboljšanje građevinskog stanja i nivoa tehničkog standarda i sigurnost.

Temeljem Zakona o cestama propisano je:

Članak 50.

(1) Za štetu trećim osobama nastalu na javnoj cesti zbog naleta na divljač odgovara se po osnovi krivnje.

(2) Pravna osoba koja upravlja javnom cestom, odnosno koncesionar odgovara za štetu iz stavka 1. ovoga članka nastalu na javnoj cesti ukoliko javna cesta, na zahtjev osobe koja gospodari lovištem, nije označena prometnom signalizacijom i opremom sukladno posebnim propisima.

Željeznički promet

Kroz Općinu Tinjan ne prolazi željeznica a niti razvojnim planovima nije definirana potreba spajanja Općine s postojećim željezničkim pravcima u Istarskoj županiji. Sljedeća slika prikazuje geoprometni položaj Općine Tinjan u Istarskoj županiji.

STRUKTURA POVRŠINA				
NAZIV POVRŠINE	VRSTA POVRŠINE	KULTURA	ZEMLJOVLASNIČKO RAZMJERJE	HA
1	2	3	4	
KULTURE	ŠUMSKO ZEMLJIŠTE	OBRASLO	DRŽAVNO	-
			PRIVATNO	-
			Σ	-
		NEOBRASLO	DRŽAVNO	-
			PRIVATNO	-
			Σ	-
	UKUPNO ŠUMSKO		DRŽAVNO	-
			PRIVATNO	-
	POLJOPRIVREDNO	ORANICE	DRŽAVNO	-
			PRIVATNO	-
			Σ	-
		LIVADE	DRŽAVNO	-
			PRIVATNO	-
			Σ	-
		PAŠNJACI	DRŽAVNO	-
			PRIVATNO	-
			Σ	-
		VIŠEGODIŠNJI NASADI (neograđeni)	DRŽAVNO	-
			PRIVATNO	-
			Σ	-
		OSTALO	DRŽAVNO	-
			PRIVATNO	-
			Σ	-
	UKUPNO POLJOPRIVREDNO		DRŽAVNO	-
			PRIVATNO	-
	SVEUKUPNO ŠUMSKO I POLJOPRIVREDNO		DRŽAVNO	-
			PRIVATNO	-
			Σ	-
JAVNE POVRŠINE	PROMETNICE			20
	DRUGE JAVNE POVRŠINE			40
	OSTALO			-
	Σ			60
OGRAĐENI VIŠEGODIŠNJI NASADI	VOĆNJACI			-
	VINOGRADI			-
	RASADNICI			-
	OSTALO			-
	Σ			-
PRIVREDNI OBJEKTI	RIBNJACI			-
	OSTALO			-
	Σ			-
DRUGE POVRŠINE	IZGRAĐENO			250
	NEIZGRAĐENO			125
	Σ			375
ΣΣ			435	

Program zaštite divljači za površine na kojima je zabranjeno ustanovljenje lovišta na području Općine Tinjan obuhvaća površinu Općine i pripadajućih naselja koja se nalaze na nelovnim površinama lovišta kako slijedi:

Lovište	Ploština u Općini Tinjan (ha)	Udio u ploštini (%)
XVIII/116 – „TINJAN“	435	100%
	435	100%

3.1. OPIS PRIRODNIH ZNAČAJKI STANIŠTA

OROGRAFSKE PRILIKE

Istarska županija uključuje tri prirodno – geografski različite cjeline. Zapadni i južni dio poluotoka zaprema istarski ravnjak. To je blago valovita vapnenačka zaravan s brojnim ponikvama i uzvišenjima, koja se postupno uzdiže od mora prema unutrašnjosti do zamišljene linije koja se proteže od ušća Dragonje do Plomina. U nju su usječene doline najvećih istarskih rijeka Mirne i Raše te fosilne doline Limske drage, ostatka nekadašnje doline Pazinskog potoka. Potapanjem donjih dijelova tih dolina za postglacijalnog izdizanja morske razine nastali su istaknuti rijasi, od kojih su najpoznatiji Limski kanal i Raški zaljev. Središnji dio Istre zaprema blago valovito flišno pobrđe. Izgrađeno je od vodonepropusnih naslaga glina, lapora i pješčenjaka, pa je to područje bogato vodom. Na sjeveroistoku se izdiže gorska skupina Ćićarija. To je bezvodni prostor, nekad ogolio, a danas uglavnom obrastao šumom, s malo obradivih površina ograničenih na uvale i ponikve. Ćićarija na sjeverozapadu prelazi u slovenski Kras, a na jugu se na nju nadovezuje Učka. Cijelo područje prostire se na području nižeg flišnog pobrđa, koje obuhvaća od nizinskih preko blago valovitih do znatno viših i strmijih područja. Gledajući ono se kao cjelina od sjevera i sjeverozapada te od juga i jugoistoka spušta prema potočnoj udolini Borutskog potoka i vodotoka Kanal, koja se od jugozapadne do sjeveroistočne granice proteže središnjim dijelom lovišta i praktični ga dijeli na dva dijela. Krajobraz općine Tinjan karakteriziraju manji brežuljci i uvale, vapnenački supstrakt zemlje s crvenicom na površini te submediteranska klima. Općina Tinjan obiluje velikim bogatstvom biljnih vrsta, odnosno zajednica, a to bogatstvo uvjetovano je djelovanjem niza prirodnih čimbenika kroz povijest. Biljni svijet šuma, pašnjaka i kamenjara spada u zonu listopadnih šuma i šikara, hrasta medunca i cera, s bjelograbićem i crnim grabom. Po udolinama i vrtačama, na vlažnijim tlima, javljaju se mezofilne vrste običnog graba, klena, lijeske te druge vrste. Centralno mjesto zbivanja u općini predstavlja naselje Tinjan, smješteno na brežuljku, a naseljeno još u pretpovijesno doba. Sljedeća slika prikazuje geostrateški položaj Općine Tinjan u Istarskoj županiji.

HIDROGRAFSKE PRILIKE

Voda je jedan od tri najvažnija čimbenika za opstanak svakog živog bića. Ona ima znakovitu ulogu u svakom područje. Važna je za opstanak i rast vegetacije. Voda je najvažnija organska materija svakog živog organizma. U njoj se rastvaraju sve supstance od kojih živi svaki organizam, a služi i kao transportno sredstvo za prijenos supstanci. Ako se promatra i prati vodostaj rječica i potoka, vrlo je važno poznavanje nadolaska ekstremno visokih, poplavnih voda. Nešto značajnije poplave koje su samo lokalnoga, ali nešto većeg karaktera mogu biti prisutne samo na malim dijelovima toka većih rječica i potoka, koje teku dubljim i plićim jarcima ili svojim potočnim dolinama.

U geološkom smislu prirodnih resursa ima malo, a sporadično se pojavljuju ležišta boksita. Dragom je nekad tekla rječica koja je donosila život, ali se njena „hrovita ćud“ ispoljavala i povremenim poplavama. Danas njen tok ocrta bujna vegetacija jer sredinom zavale „teče“ vijugava crta stabala i niskog raslinja. Tekuće vode i izvora na pločama ponad Drage ima malo, no ljudi su se oduvijek opskrbljivali vodom i iz mnogobrojnih lokava. Duž obronaka Drage izviru vrela pitke vode od kojih je najpoznatiji „Pišćet“, a izvor pitke vode nalazi se i na

Rajkovom vrhu kod Muntrilja. Zbog takvih reljefnih obilježja i dobre prirodne podloge dogodio se gospodarski razvoj Općine u prošlosti, a pored lova i sakupljanja plodova osnovne grane gospodarstva u prapovijesti bile su stočarstvo i poljodjelstvo.

KLIMATSKE PRILIKE

Klimom ili podnebljem podrazumijeva se skup vremenskim pojava koje su mnogogodišnjem motrenjem zapažene kao redovne i pravilne, pa se mogu uzeti karakterističnim za pojedino područje. Područje Općine pripada tipu klime submediteranskih osobina u manjem dijelu, dok je u većem dijelu to modificirana kontinentalna klima. Od šuma prevladavaju šume medunca i bjelograba, a tlo je srednje pogodno za poljodjelstvo (stočarstvo, ratarstvo i vinogradarstvo) uz veća ograničenja. Područje Općine se može svrstati po ljepoti u prirodne krajolike sačuvanih bitnih obilježja, no postoji i nekoliko lokacija s bitnim zahvatima u prostoru koji narušuju izgled okoliša (boksitna nalazišta i dr.). Otvoreni prostori Tinjanštine su antropogenog podrijetla, zbog vjekovnog ekstenzivnog stočarenja i drvarenja, a u uvjetima labilne ekološke ravnoteže to je rezultiralo eliminiranjem prirodne šumske vegetacije. Sretna je okolnost da se vrlo često radi o blagim padinama, što je spasilo tlo od znatnije degradacije. Općinu Tinjan karakterizira topla i suha ljeta s više od 10 sati sunca dnevno, te prohladne i vlažne zime. Sljedeća slika prikazuje položaj Općine Tinjan s obzirom na sastav zemlje. Prema Köppenu područje Općine nalazi se na prijelazu klimatske zone čija je oznaka C f s a x'' u klimatsku zonu C f s b x''.

C – umjereno topla klima kišnog tipa (srednja temperatura najhladnijeg mjeseca između -3°C i $+18^{\circ}\text{C}$);

f – oborine su podjednako raspoređene tijekom cijele godine;

s – u toplom dijelu godine padne manja količina oborina nego u hladnom (suho razdoblje ljeti);

a – srednja mjesečna temperatura najtoplijeg mjeseca veća od 22°C ;

x'' – u tijeku godine javljaju se dva maksimuma količine oborina, glavni u rano ljeto, drugi u kasnu jesen.

C f s a x'' je oznaka za prijelaznu maritimnu sredozemnu klimu sa suhim ljetima. Navedenu oznaku karakterizira topla kišna klima, ljeta su vruća sa srednjom mjesečnom temperaturom iznad 22°C , dok je zimsko kišno razdoblje široko rascijepano u proljetni (travanj – lipanj) i jesensko – zimski (listopad – studeni) maksimum. Najsušni dio godine pada u toplo godišnje doba.

Csa – osnovni je tip klime sredozemnih obala, obilježen blagom zimom i suhim ljetom s barem tri puta više oborina u najkišnijem mjesecu zime, u odnosu na najsušniji mjesec ljeta. Količina oborina u najsušnijem mjesecu je manja od 40 mm, a ljeta su vruća, suha i vedra. Osnovne karakteristike klime su vruća i suha ljeta, te blage i vlažne zime, dok je utjecaj mora osobito izražen na dijelovima Općine koji se nalaze u blizini morske obale.

C – umjereno topla klima kišnog tipa (srednja temperatura najhladnijeg mjeseca između -3°C i $+18^{\circ}\text{C}$);

f – oborine su podjednako raspoređene tijekom cijele godine;

s – u toplom dijelu godine padne manja količina oborina nego u hladnom (suho razdoblje ljeti);

b – srednja mjesečna temperatura najtoplijeg mjeseca manja od 22°C ;

x'' – u tijeku godine javljaju se dva maksimuma količine oborina, glavni u rano ljeto, drugi u kasnu jesen.

C f s b x'' je oznaka za toplu umjerenu kišnu klimu s pojavom mraza i snijega u zimskom (hladnom) dijelu godine. Nije rijetka pojava da je zimski period isprekidan toplijim razdobljima, što uzrokuje topljenje snijega. Ovaj tip klime karakterizira podjednaka raspodjela oborina tijekom čitave godine, ali najsušniji dio je tijekom ljetnog perioda. Maksimum oborina u početku toploga dijela godine pridružuje se maksimum u kasnoj jeseni.

U blizini Općine, a i obuhvata Programa nalazi se meteorološka postaja Pazin, čiji su podaci relevantni za Općine i obuhvat Programa, kao i za njegovo šire područje. Radi boljeg sagledavanja klimatskih prilika prikazuju se i podaci klimatskih čimbenika za meteorološku postaju Abrami koja se nalazi u blizini obuhvata Programa. Meteorološka postaja Pazin nalazi se na nadmorskoj visini od 291 metra, na 45° 14' sjeverne zemljopisne širine i 13° 56' istočne zemljopisne dužine, dok se meteorološka postaja Abrami nalazi na nadmorskoj visini od 85 metara, na 45° 26' sjeverne zemljopisne širine i 13° 56' istočne zemljopisne dužine prema Greenwichu. U tablicama koje slijede prikazani su klimatski podaci Državnoga hidrometeorološkoga zavoda za meteorološku postaju Pazin, za razdoblje mjerenja od 1961. do 2014. godine te klimatski podaci za meteorološku postaju Abrami, za razdoblje mjerenja od 1981. do 1990. godine. Svi navedeni podaci ukupno daju pokazatelj o klimi, a promatranjem pojedinih mjeseci u godini spoznaju se kritične ili povoljne prilike za uzgoj i obitavanje divljači na ovom području. Posebno je važno uočiti ekstremno niske ili visoke temperature, mrazeve i oborine.

Temperatura zraka je meteorološki element koji se najčešće upotrebljava kao pokazatelj klime i koji utječe na sve biološke procese. Najveće temperaturne promjene događaju se u najnižem sloju zraka gdje živi većina biljaka. U tom prizemnom sloju može danju biti vrlo toplo, a noću hladno za vedrog i mirnog vremena kad je vrlo slabo miješanje zraka. Zbog toga se standardno mjerenje temperature zraka obavlja termometrima koji se nalaze u zaklonu na visini 2 metra iznad tla, gdje je i dnevno kolebanje temperature manje. Niz od dvanaest srednjih mjesečnih vrijednosti temperature zraka dobiveni u mjerenjima u klimatološkim terminima u 7, 14 i 21 sat, čine godišnji hod temperature.

Proljeće se odlikuje naglim porastom temperature i prijelazom u ljetu iz blage zime pa je razdoblje proljeća relativno kratko. Prateći godišnji hod temperatura zraka od mjeseca siječnja do mjeseca prosinca, srednje mjesečne temperature zraka rastu do mjeseca srpnja, koji je najtopliji mjesec i to za obje meteorološke postaje, nakon čega slijedi ohlađivanje zračne mase prema kraju godine. Najtopliji mjesec u godini prema meteorološkoj postaji Pazin je mjesec srpanj sa srednjom temperaturom od 20,9 °C, dok je mjesec siječanj najhladniji sa srednjom temperaturom od 2,8 °C. Iz mjerenih podataka o visini temperature zraka meteorološke postaje Abrami, vidljivo je da je najhladniji mjesec siječanj (prosječno 2,9 °C), a najtopliji je mjesec srpanj (prosječno 21,7 °C). Najhladnije godišnje doba je zima i to za obje meteorološke postaje, kada je srednja vrijednost temperature zraka 3,3 °C prema meteorološkoj postaji Pazin, odnosno 3,6 °C prema meteorološkoj postaji Abrami, što su najniže vrijednosti u odnosu na druga godišnja doba. Ljetu je najtoplije godišnje doba sa srednjom vrijednošću temperature od 19,9 °C prema meteorološkoj postaji Pazin, odnosno 20,3 °C prema meteorološkoj postaji Abrami. Proljeće i jesen su podjednako topli, iako je srednja vrijednost temperature zraka u jesen nešto veća i to za obje meteorološke postaje. Srednja vrijednost temperature zraka prema meteorološkoj postaji Pazin u proljeće iznosi 10,6 °C, dok za jesen iznosi 11,8 °C. Prema meteorološkoj postaji Abrami srednja vrijednost temperature zraka u proljeće iznosi 11,1 °C, dok u jesen iznosi 12,5 °C. Prosječna vrijednost temperature zraka za vegetacijsko razdoblje prema meteorološkoj postaji Pazin iznosi 16,8 °C, odnosno 17,4 °C prema meteorološkoj postaji Abrami. Srednja godišnja temperatura zraka u navedenom razdoblju mjerenja iznosi 11,4 °C prema meteorološkoj postaji Pazin, odnosno 11,9 °C prema meteorološkoj postaji Abrami.

Prikaz srednjih mjesečnih i godišnje vrijednosti temperatura zraka (TS u °C) za meteorološku postaju Pazin i za meteorološku postaju Abrami:

Meteorološka postaja	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Godišnje
Pazin	2,8	3,5	6,5	10,3	14,9	18,6	20,9	20,2	16,1	11,8	7,5	3,7	11,4
Abrami	2,9	3,7	7,1	10,9	15,4	18,5	21,7	20,8	17,2	13,2	7,2	4,4	11,9

Prikaz srednjih vrijednosti temperatura zraka (TS u °C) prema godišnjim dobima za meteorološku postaju Pazin i za meteorološku postaju Abrami:

Meteorološka postaja	Proljeće	Ljeto	Jesen	Zima	Vegetacijsko razdoblje
mjesec	III. – V.	VI. – VIII.	IX. – XI.	XII. – II.	IV. – IX.
Pazin	10,6	19,9	11,8	3,3	16,8
Abrami	11,1	20,3	12,5	3,6	17,4

Srednje godišnje temperature zraka ne ukazuju na značajne razlike između navedenih meteoroloških postaja i kreću se od 11,4 °C do 11,9 °C. Na ovom području vrijedi pravilo vertikalnog termičkog gradijenta da se temperatura zraka postupno smanjuje s povećanjem nadmorske visine.

Jedna od karakteristika temperaturnih prilika je srednji broj dana s minimalnom temperaturom ispod 0 °C (hladni dani) ili s maksimalnom temperaturom ispod 0 °C (studen dani) te srednji broj dana sa minimalnom temperaturom ispod –10 °C (ledeni dani). Za klimu nekog kraja važno je saznanje kada srednja dnevna temperatura zraka prelazi izvjesnu granicu i koje je to razdoblje kroz godinu dana kada ona ne padne ispod te vrijednosti. U meteorologiji se ti granični datumi početka i svršetka razdoblja nazivaju temperaturni pragovi.

Prikaz apsolutne mjesečne i godišnje maksimalne (TMAX u °C), minimalne (TMIN u °C) i amplitude (AMP) temperature zraka te datuma pojavljivanja za meteorološku postaju Pazin:

Meteorološka postaja		I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Godišnje
Pazin	TMAX	21,4	23,0	26,5	28,8	33,7	35,6	38,6	38,7	34,8	28,8	25,1	21,6	38,7
	Datum	31/1989	29/2012	25/1977	9/2011	25/2009	12/2003	19/2007	21/2012	17/1987	2/2011	3/2004	4/1979	21.8.2012.
	TMIN	-18,7	-15,9	-14,0	-7,8	-2,5	1,7	5,2	3,5	-2,0	-5,6	-10,5	-15,5	-18,7
	Datum	8/1985	2/1991	2/2005	8/2003	2/1962	7/1986	22/1968	31/1995	29/1977	31/1991	25/1975	20/2009	8.1.1985.
	AMP	40,1	38,9	40,5	36,6	36,2	33,9	33,4	35,2	36,8	34,4	35,6	37,1	57,4

Apsolutne minimalne temperature zraka koje su često limitirajući čimbenik za pridolazak, razvoj i opstanak neke vrste, ovisne su i o čimbenicima reljefa. Prema meteorološkoj postaji Pazin apsolutni godišnji maksimum temperature zraka iznosi 38,7 °C, a izmjeren je 21. kolovoza 2012. godine, dok je apsolutni godišnji minimum –18,7 °C i izmjeren

je 8. siječnja 1985. godine. Iz navedenoga je vidljivo da amplituda temperature zraka za meteorološku postaju Pazin iznosi oko 57,4 °C.

Vegetacijsko razdoblje (temperaturni prag iznad 10°C) prema meteorološkoj postaji Pazin traje oko 230 dana. Prema podacima meteorološke postaje Pazin pojavljuju se u ovom lovištu čak i ledeni dani s temperaturom ispod -10 °C i to u prosjeku 4 dana godišnje, dok su ostale temperaturne oscilacije podnošljive, iako na ovom području prosječno ima tek oko 1 studeni i oko 89 hladnih dana. Prema podacima meteorološke postaje Abrami pojavljuju se prosječno oko 3 studena i oko 78 hladnih dana, dok ledenih dana nema.

Prikaz srednjih mjesečnih i godišnji broj hladnih, studenih i ledenih dana za meteorološku postaju Pazin:

Meteorološka postaja		I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Godišnje
Pazin	Hladni	20	19	14	4	–	–	–	–	–	3	10	19	89
	Studeni	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1
	Ledeni	2	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	4

Prikaz srednjih mjesečnih i godišnji broj hladnih, studenih i ledenih dana za meteorološku postaju Abrami:

Meteorološka postaja		I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Godišnje
Abrami	Hladni	19,5	17,5	11,7	1,9	–	–	–	–	–	1,0	10,2	16,0	77,8
	Studeni	1,2	0,7	0,3	–	–	–	–	–	–	–	–	0,4	2,6
	Ledeni	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–

Prikaz srednjih mjesečnih i godišnji broj toplih i vrućih dana za meteorološku postaju Pazin:

Meteorološka postaja		I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Godišnje
Pazin	Topli	–	–	–	1	6	17	27	25	12	2	–	–	90
	Vrući	–	–	–	–	–	4	11	11	1	–	–	–	27

Broj toplih ($T \geq 25$ °C) dana prema meteorološkoj postaji Pazin iznosi oko 90 dana godišnje, dok se ukupno pojavljuje i oko 27 vrućih ($T \geq 30$ °C) dana. Najviše toplih dana imaju mjesec srpanj i mjesec kolovoz, isto kao i vrućih.

Mraz su ledeni kristali u obliku ljuskica, iglica, perja ili listića na predmetima na tlu. Nastaju sublimacijom vodene pare uslijed noćnog ohlađivanja pri vedrom i tihom vremenu kada su temperature zraka ispod 0 °C. U umjerenim zemljopisnim širinama mraz se javlja u hladnom dijelu godine. Osim zimi mraz se može pojaviti u jesen pa je to rani ili u proljeće kasni mraz. Proljetni mraz je opasniji jer može nanijeti velike štete biljkama jer tada počinje vegetacija, a isto tako štete može nanijeti i na divljači osobito mladunčadi, pogotovo ako se poklopi sa

proljetnim pljuskovima. Jesenski mraz nanosi manju štetu jer se višegodišnje biljke pripremaju za zimsko mirovanje, a jednogodišnje biljke su najčešće završile svoj razvoj. Divljač je tada već dobro potkožena i spremna na zimske nepogode. Iz navedenoga razloga dobro je poznavati srednje i ekstremne datume mraza kao i vjerojatnost njegovog pojavljivanja na nekom području.

Prema podacima meteorološke postaje Pazin pojava mraza zabilježena je u vremenu od mjeseca listopada pa sve čak do mjeseca svibnja. Ukupan broj dana s mrazom prema meteorološkoj postaji Pazin je oko 90 dana godišnje. Najveći broj dana s mrazom prema meteorološkoj postaji Pazin zabilježen je u mjesecu siječnju, dok i mjeseci prosinac, veljača, ožujak i studeni imaju veliki broj dana s mrazom. Znatno manji broj dana s mrazom zabilježen je na području meteorološke postaje Abrami i to prosječno oko 48 dana godišnje. Prema podacima navedene meteorološke postaje najveći broj dana s mrazom zabilježen je u mjesecu siječnju, dok i mjeseci prosinac, veljača, ožujka i studeni imaju znatan broj dana s mrazom.

Prikaz srednjih mjesečnih i godišnji broj dana s mrazom za meteorološku postaju Pazin i za meteorološku postaju Abrami:

Meteorološka postaja	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Godišnje
Pazin	18	16	14	6	1	–	–	–	–	6	12	17	90
Abrami	10,9	9,5	8,5	0,5	–	–	–	–	–	1,4	8,1	9,3	48,2

Oborine su uz temperaturu zraka, jedan od najvažnijih elemenata klime nekog područja. Od velike je važnosti poznavanje oborinskog režima tijekom godine, a naročito u vegetacijskom razdoblju. Količina oborina u kritičnim razvojnom stadijima (fenozama) je pored temperature onaj limitirajući čimbenik koji uvjetuje ne samo razvoj određene biljne vrste već direktno ili indirektno utječe na veličinu njenog areala, na sastav šumske zajednice, njen opstanak i daljnji razvoj, a time i na pridolazak određene divljači. Oborinski režim posredno ili neposredno djeluje na broj i veličinu vodotoka. Evapotranspiracijski procesi, pod kojim se podrazumijeva isparavanje vode iz tla, transpiraciju putem biljke, ovisi o količini vode u tlu i zasićenosti zraka vodom, odnosno o količini palih oborina.

Analizirajući podatke o srednjim mjesečnim količinama oborina, kao i srednjom količinom oborina u vegetacijskom razdoblju, može se zaključiti da ni u jednom mjesecu u godini ne postoji manjak oborina. Oborine su uglavnom ravnomjerno raspoređene tijekom cijele godine, ali ponekad dolazi do kolebanja. S obzirom na godišnje doba najviše oborina padne u jesenskim mjesecima i to prema meteorološkoj postaji Pazin i prema meteorološkoj postaji Abrami, dok zimi padne najmanja količina oborina i to prema obje meteorološke postaje. Međutim i uz navedeno suho razdoblje nije preizraženo jer veća količina oborina padne i tijekom ljetnih mjeseci. Najveći dio oborina čini kiša, koja može pasti i u obliku jakih pljuskova. Maksimum oborina prema meteorološkoj postaji Pazin padne u mjesecu studenom i to oko 143,4 mm, dok je najsušniji mjesec u godini mjesec veljača, kada u prosjeku padne oko 74,3 mm oborina. Prema meteorološkoj postaji Abrami maksimum oborina padne u mjesecu listopadu i to oko 129 mm, dok je najsušniji mjesec u godini mjesec veljača, kada u prosjeku padne oko 65 mm oborina. Za vrijeme vegetacijskog razdoblja padne nešto manje od polovine ukupne godišnje količine oborina, odnosno oko 545,5 mm (oko 48%) prema meteorološkoj postaji Pazin, odnosno oko 522 mm (oko 49%) prema meteorološkoj postaji Abrami. Prosječna godišnja količina oborina prema meteorološkoj postaji Pazin iznosi 1.132,0 mm, odnosno oko 1.068 mm prema meteorološkoj postaji Abrami.

Vrijednost Langovog kišnog faktora (K_{fg}) za meteorološku postaju Pazin iznosi $1.132,0 / 11,4 = 99,3$, dok za meteorološku postaju Abrami iznosi $1.068 / 11,9 = 89,8$. Prema

vrijednostima Langovog kišnog faktora klima može biti aridna (vrijednost faktora $F_{kg} > 40$), semiaridna (41 – 60), semihumidna (61 – 80), humidna (81 – 160) i perhumidna (> 160). Općina se rasprostire na području humidne klime. Raspored oborina povoljan je za razvoj vegetacije i svih vrsta divljači koje prirodno obitavaju i uzgajaju se na području Općine. Oborine zajedno s pojavom kasnih ili ranih mrazeva mogu negativno utjecati na kočenje i leženje krupne i sitne divljači. Srednji godišnji broj dana s kišom ($\geq 0,1$ mm) iznosi oko 125 dana godišnje prema meteorološkoj postaji Pazin.

Prikaz srednjih mjesečnih i godišnje količine oborina (RR u mm) za meteorološku postaju Pazin i za meteorološku postaju Abrami:

Meteorološka postaja	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Godišnje
Pazin	81,1	74,3	78,9	86,1	87,8	91,6	69,5	99,4	111,1	111,4	143,4	97,4	1.132,0
Abrami	74	65	92	77	101	110	50	101	83	129	91	95	1.068

Prikaz srednjih sezonskih vrijednosti količine oborina (RR u mm) za meteorološku postaju Pazin i za meteorološku postaju Abrami:

Meteorološka postaja	Proljeće	Ljeto	Jesen	Zima	Vegetacijsko razdoblje
mjesec	III. – V.	VI. – VIII.	IX. – XI.	XII. – II.	IV. – IX.
Pazin	252,8	260,5	365,9	252,8	545,5
Abrami	270	261	303	234	522

Prikaz najveće (RRmax u mm) i najmanje (RRmin u mm) mjesečne i godišnje količine oborina za meteorološku postaju Pazin:

Meteorološka postaja		I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Godišnje
Pazin	RRmax	221,2	177,3	170,0	137,7	101,6	162,8	141,4	211,8	223,0	313,4	358,7	284,9	1.551,5
	RRmin	0,0	1,3	6,3	11,4	8,1	16,2	1,2	5,2	4,4	9,0	10,5	17,2	803,9

Prikaz srednjeg broja dana s kišom ($\geq 0,1$ u mm) za meteorološku postaju Pazin:

Meteorološka postaja	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Godišnje
Pazin	9	8	10	13	13	12	9	9	10	10	12	10	125

Grad ili tuča je najkrupnija vrsta padavina koja dolazi iz atmosfere. Nastaje kad se pothlađene kapi vode zahvaćene ulaznim strujama izdižu te smrznju. Takve smrznute kuglice vode pri velikim brzinama padaju na zemlju gdje mogu uzrokovati velike štete, osobito na sitnim vrstama divljači. Grad obično pada u obliku nepravilnih kuglica promjera od 0,5 do 5 cm (veće gromade mogu nastati u teškim olujama).

Prikaz srednjeg broja dana s gradom ili tučom za meteorološku postaju Pazin:

Meteorološka postaja	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Godišnje
Pazin	0,1	0,0	0,1	0,2	0,3	0,1	0,2	0,2	0,2	0,1	0,2	0,0	1,6

Oborine u obliku snijega, njegova prva i posljednja pojava, trajanje snježnog pokrivača na tlu dopunjuju saznanje o klimi nekoga područja. Fizikalna svojstva snijega ovise o temperaturi zraka u vrijeme njegova padanja. Kod nižih temperatura snijeg je suh, čvrst, sitan i rastresit i pada u obliku pršića. Kod viših temperatura pada u obliku krupnih i vlažnih pahuljica i u tom obliku nanosi, naročito u proljeće, znatne štete.

Prikaz srednjeg broja dana sa snijegom ($\geq 0,1$ u mm) za meteorološku postaju Pazin:

Meteorološka postaja	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Godišnje
Pazin	2	1	1	–	–	–	–	–	–	–	–	1	5

Prikaz maksimalne visine snijega na tlu (u cm) i datum pojavljivanja za meteorološku postaju Pazin:

Meteorološka postaja		I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Maksimum
Pazin	cm	25	29	30	12	–	–	–	–	–	–	3	13	29
	Datum	15/1985	4/1963	10/1976	3/1970	–	–	–	–	–	–	25/1962	8/2012	4.2.1963.

Srednji broj dana sa snijegom na tlu iznad 1 cm prema podacima meteorološke postaje Pazin je tek oko pet dana, tako da snijeg uglavnom nema negativan utjecaj ni na jednu vrstu divljači.

Relativna zračna vlaga je stupanj zasićenosti zraka vodenom parom. Poznavanje toga meteorološkog elementa je vrlo važno jer stvaranje magle, kiše, mraza i ostalih hidrometeora ovisi o količini vlage u zraku. Povoljni uvjeti s obzirom na rast bilja su uz relativnu vlažnost od 50% do 90%. U tom se rasponu, s povećanjem vlažnosti zraka povećava i fotosinteza, osobito ako je sunčevo zračenje jače. Pri visokoj relativnoj vlažnosti onemogućena je transpiracija, što nije povoljno ako ljeti zasićenost zraka dugo potraje. S druge strane niska relativna vlažnost znači pojačan gubitak vode iz biljaka transpiracijom u fotosintezu, pa biljka vene i suši se, ako se voda ne može nadoknaditi iz tla. Povećana količina pare u zraku povećava također njegov kapacitet za toplinu, pa se takav zrak teže zagrijava od sušeg, a ugrižani zrak se teže hladi. Relativna vlažnost zraka mijenja se prostorno i vremenski, što znači da ovisi o zemljopisnoj širini i reljefu te ima svoj dnevni i godišnji hod.

Relativna vlažnost zraka na ovom području je pod velikim utjecajem velike vodene površine, odnosno Jadranskog mora. Srednja godišnja relativna vlažnost je oko 74,2% prema meteorološkoj postaji Pazin, odnosno oko 74% prema meteorološkoj postaji Abrami, što je pokazatelj da je relativna vlažnost zraka u okviru povoljnosti za opstanak i obitavanje divljači. S obzirom na godišnji hod relativne vlažnosti zraka na području lovišta prevladava maritimni

osnovni tip, što znači da je raspon relativne vlažnosti zraka između mjeseci obično mali s tendencijom pada u toplijem dijelu godine.

Prikaz srednjih mjesečnih i godišnje vrijednosti relativne vlažnosti zraka (U u %) za meteorološku postaju Pazin i za meteorološku postaju Abrami:

Meteorološka postaja	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	X.	XI.	XII.	Godišnje
Pazin	78,6	73,0	70,8	71,4	72,1	71,9	68,4	70,6	76,6	78,6	79,4	79,3	74,2
Abrami	75	71	69	70	75	76	71	74	78	78	76	77	74

Prikaz srednjih sezonskih vrijednosti relativne vlažnosti zraka (U u %) za meteorološku postaju Pazin i za meteorološku postaju Abrami:

Meteorološka postaja	Proljeće	Ljeto	Jesen	Zima	Vegetacijsko razdoblje
mjesec	III. – V.	VI. – VIII.	IX. – XI.	XII. – II.	IV. – IX.
Pazin	71,4	70,3	78,2	77,0	74,2
Abrami	71,3	73,7	77,3	74,3	74,0

Vjetar označava horizontalno strujanje zraka izazvano razlikama u tlaku i temperaturi zraka, a kao element u mnogo čemu daje specifičnost klimi nekog područja. Kod vjetra razlikuje se smjer, brzina ili jačina te struktura. Pod smjerom vjetra smatra se strana svijeta odakle puše, a označuje se ružom vjetrova i bilježi međunarodnim kraticama. Brzina vjetra je put što ga kvantum zraka prevali u jedinici vremena, izražava se u metrima u sekundi (m/s) ili kilometrima na sat (km/h). Jačina vjetra je učinak što ga vjetar izvodi na predmetima, a određuje se Beaufort – ovom skalom. Vjetar uzrokuje pojačano isušivanje površinskih dijelova tla, smanjenje relativne zračne vlage, te bolju aeraciju (prozračivanje). S porastom nadmorske visine povećava se snaga vjetra. Na šumskim staništima određenog područja s razvedenim reljefom postoje velike razlike u djelovanju vjetra. Izloženost jakim vjetrovima (ometišta) i zaklonjenost (zavjetrišta) očituju se na biljnom pokrovu. Slabiji intenzitet vjetra koristan je biljci, a jači štetan.

Na području Općine značajan utjecaj imaju vjetrovi. Za cijelu Istru karakteristična su vrlo jaka zračna strujanja. U zimskom, hladnijem razdoblju dolaze i sa kopna i sa mora. U navedenom zimskom i hladnijem dijelu godine ističu se uglavnom dva tipa vjetrova – jugo i bura. Bura je najjači vjetar u ovim krajevima, a puše i u zimskoj polovici godine i u proljeće. Često puše danima i zna biti vrlo jaka. Tada podiže sitne kapljice vode s morske površine i stvara posolicu na biljkama. Jugo se javlja tijekom cijele godine, ali je najčešće u jesen. Ono donosi topao, vlažan i kišoviti tip vremena, a jugo može biti i olujne jačine te tada podiže najviše valove. Ponekad puše u proljeće kao topao i suh vjetar i tada zna nanijeti dosta štete na raslinju. Maestral je periodični vjetar koji nastaje uslijed nejednolike zagrijanosti kopna i mora u ljetnoj polovici godine. Javlja se gotovo svaki dan za lijepog vremena, u kasnim priepodnevnim ili ranim popodnevnim satima i puše sa zapada ili sjeverozapada. Od ostalih vjetrova pojavljuju se još levant, tramontana i lebić.

Prema meteorološkoj postaji Pazin vladajući vjetrovi na ovom području su sjeverni (bura) te jugozapadni (jugo). Bura je suh, hladan i često vrlo jak vjetar. Puše kroz čitavu godinu, a maksimum postiže zimi. Nepovoljno djeluje na vegetaciju, lomi grane, izvaljuje stabla. Na položajima koji su stalno izloženi buri, vegetacija poprima karakteristične forme. Jugo je topli vjetar. Obično donosi kišu i povećava u jesen i zimi temperature. Štete od juga su neznatne.

EDAFSKI ČIMBENICI

Vrsta i osobine tla na području Općine usko su povezane s ostalim prirodnim osobinama istog područja: klimom, petrografskim sastavom, vegetacijom, pa i sa čovjekom. Na području Općine specifičnost tala je njihova pedosistemnska heterogenost. Najzastupljeniji tip gradnje pedohora je „mozaik“, uvjetovan čestim izmjenama matičnog supstrata i specifičnost reljefa lovišta. Za geološko – litološku građu ovoga lovišta korišteni su podaci litostatigrafske karte, mjerila 1 : 100.000, Instituta za geološka istraživanja.

Geološka građa Istre obilježena je s tri specifične cjeline. Zapadni i južni dio poluotoka zaprema istarski jursko – kredno – paleogenski karbonatni ravnjak. Središnji dio Istre zaprema blago valovito paleogensko flišno pobrđe. Na sjeveroistoku se izdiže gorska skupina Ćićarija, odnosno kredno – paleogenski karbonatno – klastični pojas s ljuskavom građom, koji se prostire u istočnoj i sjeveroistočnoj Istri (od Plomina preko Učke u Ćićariju). Geološke posebnosti navedena tri područja zapažaju se i po boji tla, reljefu, hidrologiji i drugo pa su otuda i proizašli nazivi za Istru po boji. „Crvena Istra“ je naziv za južni i zapadni dio Istarskog poluotoka, gdje prevladava tlo crvenica. „Bijela Istra“ naziv je za kredno – paleogenske vapnence što se pružaju od Plomina, preko Učke i Ćićarije, dok je „Siva Istra“ naziv za područje središnje Istre odnosno za paleogenski flišni bazen. U „Bijeloj Istri“ dominiraju tla na vapnencima i dolomitima (kalkokambisol, kalkomelanosol, rendzina) s manjim enklavama tala na klastitima (eutrični i distrični kambisol, regosol) te reliktna crvenica i distrični kambisoli povrh crvenica (istočni obronci Učke). „Sivu Istru“ obilježava najveća kompaktna flišna cjelina u Republici Hrvatskoj. Radi se o pelitnom silikatno – karbonatnom materijalu u vidu uslojenih sedimenata, u kojim različiti udjel imaju pješčenjaci i vapnenci. Na takovom materijalu u uvjetima bez značajnijeg utjecaja erozije izmjenjuju se rendzine, eutrični kambisoli i slabo izraženi pseudoglejevi. U uvjetima antropogenih utjecaja kakvi kroz povijest obilježavaju istarsko područje, značajni udjel imaju regosoli i koluviji (pretežno s aluvijalno – proluvijalnim obilježjima). U „Crvenoj Istri“ dominiraju crvenice, a zatim kalkokambisoli, riječni kalkomelanosoli, luvisoli i eutrični kambisoli. Ponekad se radi o relativno dubokim tlima visoke plodnosti. U riječnim dolinama i poljima dominiraju hidromorfna tla, kao što su pseudoglej, euglej, fluvisol, sporadično i koluvij.

Glavne karakteristike reljefa uz vodotoke su sedimenti aluvijalnog tipa koji su izdvojeni na širem području većih potoka i rječica, a predstavljeni su recentnim nanosima. Sastav aluvijalnog nanosa ovisan je o neposrednoj okolini izvorišta i sastava područja koje se ispiru te o snazi vodenog toka. Taj je nanos zastupljen uglavnom šljuncima, pijescima, zaglinjenim pijescima, muljem te glinama i ilovačama. Osnovna i glavna karakteristika aluvijalnih nanosa je velika heterogenost u horizontalnom i vertikalnom smislu, a naročito u smislu dužine riječnog toka. Aluvijalni nanos karakteriziran je također slojevitošću, odnosno ritmičkim izmjenama slojeva razne granulacije u vertikalnom smislu, a isto tako i velikim varijabilitetom boje od sive, sivosmede, smeđe pa i crvenkaste. U donjim vodenim tokovima prevladavaju ilovače, muljevi i praškasti materijali, dok prema gore dolaze pijesci i često šljunci, te čak nepravilno

kršje raznih stijena. Zauzimaju manja područja Općine i to uglavnom na više većih ili manjih riječnih i potočnih udolina.

Rendzina

Sklop profila Amo – AC – C – R. Rendzina se formira u različitim bioklimatskim uvjetima na supstratima koji sadrže više od 10% CaCO_3 i koji mehaničkim raspadanjem daju karbonatni regolit (laporoviti vapnenci, brečasti vapnenci, sahariodni dolomit). Rendzine su danji razvijeni stadij sirozema. Prirodne šumske zajednice na dolomitnoj rendzini predstavljaju kserotermnije vrste, a uništavanjem prirodne vegetacije dolazi do lako kserotermizacije staništa i naseljavanja crnog bora. U A horizontu ističe se znatna i stabilna struktura pjeskovito ilovasta i ilovasti mehanički sastav, visoka poroznost s malim kapacitetom zadržavanja vode i izraženom vodopropusnošću. Za rendzine pod šumskom vegetacijom karakteristična je pojava ograničenog horizonta, a za ukupni proizvodni potencijal sastojine važan je režim oborina. Rendzina je tlo koje se razvija na rastresitom karbonatnom supstratu: na mekim i laporovitim vapnencima, na laporu, na dolomitnoj trošini, na karbonatnom pijesku. Reakcija tla je neutralna do slabo bazična, biljnim hranjivima dobro opskrbljena. Rendzina na laporu spada u red pogodnih tala za razvoj šumskih zajednica, a po stupnju pogodnosti u ograničeno dobro tlo. Rendzina na dolomitu spada u red nepogodnih tala, a po stupnju pogodnosti u trajno nepogodna.

Smeđe tlo na vapnencu i dolomitu (Kalkokambisol)

Sklop profila Amo – (B) – rz – R. Kalkokambisol se formira isključivo na tvrdim i čvrstim vapnencima i dolomitima koji imaju manje od 1% netopivog ostatka. Kao izvor mineralnog dijela tla lokalno se javlja i praškasti materijal eolskog podrijetla. Najzastupljeniji je varijetet plitkog tla (20 – 25 cm). U području rasprostranjenosti kalkokambisola stjenovitost je značaja (30 – 50%). U humusno – akumulativnom horizontu struktura je mrvičasto graškasta, a u (B) – rz horizontu poliedrična do orašasta. Po teksturi ovo tlo pripada ilovastim glinama i glinama. Ukupna poroznost iznosi 45 – 65%. Kapacitet biljkama pristupačne vode je u rasponu od 50 do 150 mm pa je to slabo do srednje opskrbljeno tlo vodom. Sadržaj humusa i ukupnog dušika varira u širokim granicama (5 – 20% i 0,1 – 1%). Tlo je slabo opskrbljeno rastvorljivim fosforom (oko 1 mg/100 g tla), a srednje opskrbljeno rastvorljivim kalijem (10 – 20 mg/100 g tla). Zasićenost bazama u absorpcijskom kompleksu viša je od 50%.

Smeđe tlo na vapnencima i dolomitima podložno je procesima acidifikacije, ilimerizacije i koluvijalnog premještanja. Zbog raznih procesa koji se na i u ovim tlima odvijaju, prisutni su različiti podtipovi ovoga tla. Na području Općine plitki kalkokambisol ima dubinu od 25 do 40 cm, a zastupljen je u gornjem dijelu padina. Srednje duboki kalkokambisol ima dubinu od 40 do 70 cm i to je dominantni tip tala u zoni vrtačastih terena. Kalkokambisol koluvijalni ima dubinu od 50 do 100 cm i najčešće je zastupljen u podnožju padina te sadrži više čestica vapnenca. Kalkokambisol ilimerizirani ima dubinu od 70 do 110 cm i zastupljen je na položajima zaštićenim od deflacije. Kod ovoga podtipa kalkokambisola vidljiv je alohtoni, eolskog podrijetla praškasti materijal žutosmeđe boje, ali nema jasno izraženog eluvijalnog horizonta.

Koluvijalno tlo (Koluvij)

Sklop profila (A) – C. Koluvijalna tla nastaju iz bujičnih nanosa u podnožju padina gdje se smiruju površinski vodeni tokovi. Upotrebljava se još i naziv „deluvijalna tla“. Ova tla dolaze ispod strmijih terena i padina, a stvaraju se sapiranjem tla i supstrata s viših terena bujičnim vodotocima i površinskim vodama te recentnom sedimentacijom tako erodiranih materijala u

podnožju tih terena. Budući da se transport materijala vrši pretežno bujičnim tokovima, koji imaju veliku prijenosnu snagu, u nanosu su izmiješane sitnije čestice zajedno s frakcijama šljunka i kamena. Velike razlike u svojstvima izvornog materijala uzrokuju široki raspon fizikalnih, kemijskih i ekoloških svojstava. Koluviji mogu biti karbonatni i nekarbonatni, više ili manje skeletni. U slučajevima gdje prevladava velika aktivna dubina uz dosta ravnomjernu opskrbu procjednom vlagom ta tla mogu biti visoke plodnosti. Koluvijumi su obično duboka zemljišta, koja pored horizonta s neznatnom količinom humusa, mogu imati slabije izražene slojeve kao posljedicu nejednakih uvjeta nanošenja materijala. Skeletna koluvijalna tla potočnih dolina su pogodna za šumsku vegetaciju. Pošumljavanje koluvija uglavnom je zbog saniranja takovih tala zbog opasnosti od daljnje erozije.

Sirozem (Regosol)

Matični supstrat na kojem nastaju ova tla mora imati takva svojstva da se lako mehanički raspada i daje regolit finijeg granulometrijskog sastava. Takva svojstva imaju eruptivne stijene zrnaste strukture koje daju grus, neki kristalasti škriljci i pješčenjaci, laporac i jako laporoviti vapnenci te kristalasti dolomiti. Sklop profila (A) – C. Vegetacija bitno utječe na tvorbu ovih tala jer svojim korijenjem pospješuje mehaničko raspadanje stijena, a akumulacija humusa postupno ih prevodi u viši razvojni stadij. Klima utječe posredno jer erozijom uvjetuje nastanak sirozema. Tipski proces je karakteriziran humizacijom površinskog dijela tla i usitnjavanjem rastresitog matičnog supstrata (argilifikacija) te procesom dealkalizacije. Pojava inicijalnog (A) horizonta moguća je ako je matični supstrat lako podložan mehaničkom raspadanju pa je stvaranje rastresitog produkta raspadanja znatno intenzivnije nego akumulacija humusa.

Svojstva sirozema kao nerazvijenog tla zavise o prirodi matičnog supstrata i dosta variraju. Dubina tla zavisi od dubine stijene pa su sirozemi na laporu obično dublji nego na laporovitim vapnencima i eruptivnim stijenama. Granulometrijski sastav varira od glinovitog (na laporu), preko ilovastog (na lesu), do pjeskovitog (na kristalastim dolomitima i škriljavcima), dok na grusu eruptivnih stijena dominira frakcija krupnog pijeska i sitnog šljunka. Najbolju vodno – fizičku sposobnost imaju sirozemi na lesu. Sadržaj humusa u svim regosolima je nizak (obično ispod 1%). Nizak je i ukupan sadržaj dušika i rastopljivog fosfora. Sirozemi na laporu i lesu najvlažnije su varijante, one su i eutrične i stoga pogodne za poljoprivrednu proizvodnju. Najčešće su pogodne za vinograde i voćnjake, a dosta su česti i travnjaci. Na ovakvim tlima raste alepski bor.

Crvenica (Terra rosa)

Sklop profila Amo ili Aoh – (B) – rz – R. Crvenica se kao i kalcikambisoli formiraju iz nerastvorenog ostatka čistih vapnenaca pri čemu se može isključiti pritjecanje silikatnog materijala eolskim putem u dugotrajnoj genezi tih tala. Osnovni pedogenetski proces u crvenici je rubifikacija (dehidratacija i klistalizacija oksida željeza – hematida). Crvenica je karakteristične crvene boje po čemu je i dobila ime, težeg je mehaničkog sastava, poliedrične strukture i beskarbonatna je po cijeloj dubini. Crvenica sadrži 30 – 70% čestica gline. Poljski vodni kapacitet iznosi 30 – 40% (volumnih), od čega je približno oko polovice biljkama nepristupačne vode. Stabilna struktura uvjetuje srednju propusnost vode. Reakcija tla je u pravilu neutralna, rjeđe do slabo kisela. Crvenice su topla i suha tla, sa izraženom opasnošću od suše, osobito plitki varijeteti. Proizvodna vrijednost crvenice u najvećoj mjeri ovisi o njihovoj dubini. Zbog toga su manje plodne tipične od lesiviranih crvenica. Osnovni čimbenici koji ograničavaju plodnost su opasnost od suše, nizak sadržaj osnovnih hranjiva, u prvom redu dušika i fosfora, te erozija. Uz sve navedene ograničavajuće čimbenike, crvenice imaju visoku

gospodarsku vrijednost zbog obilja svjetla i sunca, odnosno velikog broja sunčanih dana koji su prisutni u zoni crvenica.

Eutrično smeđe tlo (Eutrični kambisol)

Svojstva matičnog supstrata imaju veliki značaj za pojavu eutričnih kambisola. Za stvaranje ovog tla najbolje odgovaraju ilovasti normalno drenirani supstrati, bogati potencijalnim mineralima kao što su les, ilovasti jezerski i riječni sedimenti, neutralne i bazične eruptivne stijene. Eutrični kambisoli nalaze se poglavito na lesnim i jezerskim terasama i blago valovitim brdskim terenima do nadmorske visine oko 600 metara.

Kemijske osobine ovog tla su također vrlo povoljne, jer su to slabo kisela do neutralna tla (pH iznad 5,5, a najčešće oko 6,5), s visokim stupnjem zasićenosti bazama i dosta visokom adsorpcijom kationa. Sadržaj humusa u šumskim tlima iznosi obično 4 – 7%, što s obzirom na znatnu dubinu humusnog horizonta, znači visoku rezervu humusa povoljne kvalitete. Sadržaj hranjivih elemenata dosta zavisi od matičnog supstrata. Većina supstrata na kojima se ovo tlo stvara predstavljaju bogat izvor hranjivih elemenata. Velike površine eutričnih smeđih tala, osobito varijante nastale na zaravnjenim terenima i na dubokim tresetnim supstratima, koriste se dugo kao poljoprivredna tla. U tim tlima došlo je do smanjenja humusa na 2 – 3% i osiromašanja hranjiva, zbog čeka takva tla vrlo pozitivno reagiraju na unošenje mineralnih gnojiva, prvenstveno fosfora i dušika.

Ilimerizirano tlo na vapnencu (Luvisol)

Ilimerizirano tlo na vapnencu (luvisol) na čistim vapnencima može biti tipično i akričko. Sklop profila A – E – Bt – C. Tlo ima akrični (Aoh) ili umбриčki (Aum) humusni horizont, rjeđe i organski (o). Ispod humusnog slijedi E horizont, ispod kojeg se nalazi (Bt) argiluvіčni horizont. Tlo je kiselo, a akrični (vrštinski) varijetet se odlikuje alohtonim E horizontom dubljim od 50 cm i niskim stupnjem zasićenosti bazama (< 35%) i B horizont koji predstavlja ostatke izmijenjene terra rosse. Tlo je umjereno opskrbljeno dušikom, a slabo opskrbljeno vododržnosti fiziološki aktivne vode. Ono spada u kategoriju humoznih i vrlo humoznih tala prema sadržaju humusa u površinskom sloju.

Kamenjar (Litosol)

To je nerazvijeno tlo sa (A) – C profilom. Ova tla nastaju na stijenama koje u procesu mehaničkog raspadanja daju kameni detritus. Vegetacija nema značajniji utjecaj na stvaranje ovih tala, dok klimatska područja u kojima je omogućeno mrazno ili temperaturno mehaničko raspadanje pogoduju stvaranju kamenjara. U ekstremnim ekološkim uvjetima koje pružaju ova tla mogu rasti samo oskudna specifična vegetacija koja akumulira male količine organskih ostataka, a i to se vrlo lako ispire kroz krupne pore kamenog detritusa. Dubina ovih tala varira, ovisno o mjestima stvaranja.

Litosoli su ekološki ekstremno suha staništa izložena jakom zagrijavanju i siromašna pristupačnim hranjivim tvarima. Oni se odlikuju ekstremnom propustljivošću za vodu i gotovo su potpuno nesposobna za zadržavanje vode.

Aluvijalno tlo

To su nerazvijena hidromorfna tla koja predstavljaju recentne riječne nanose sa slojevima. Proces pedogeneze su slabo izraženi zbog mladosti nanosa i zbog toga što

sadimentacija prevladava pedogenezu. Za nastanak ovih tala važni su vodotoci te čestice koje je vodotok nosio i još uvijek nosi, izlivanje iz korita i plavljenje udaljenosti od korita rijeke, potoka, trajanje poplava i slično. Za procjenu aluvijalnog tla, posebno njegove plodnosti, potrebno je takvo tlo kvantitativno istražiti. Najvažnije spoznaje su da li je nanos karbonatan ili ne, da li su prisutna zrnca oglejavanja, da li je po dubini homogeno ili se unutar 120 cm izmjenjuje dva ili više slojeva.

Široka amplituda u mehaničkom sastavu aluvijalnih tala i nivoa podzemne vode uzrokuje dosta široku amplitudu plodnosti takovih tala. Ako se izuzmu šljunkasti nanosi i čisti pijesci, aluvijalna tla imaju povoljne fizičke i kemijske osobine. Na mlađem aluviju nalaze se kvalitetne sastojine vrbe i domaće topole, a na starijim i lužnjakove sastojine. Tijekom godine pojedini dijelovi su povremeno plavljeni i vlažni te su za nisku divljač lovnoneproduktivna tla.

Euglej (Močvarno glejno tlo)

Močvarno glejno tlo je vezano za reljefne depresije, u kojima se nalaze deblji slojevi podzemne vode čiji nivo pokazuje malo kolebanje. Supstrat euglejnih tala može imati različiti granulometrijski sastav, a u kemijskom pogledu može varirati od bezkarbonatnih do karbonatnih supstrata. Ovo tlo je karakterizirano procesima gleizacije izazvanog oborinskom vodom i dodatnim vlaženjem poplavnim i podzemnom vodom. Po mehaničkom sastavu to su lake do teške gline malog kapaciteta za zrak, ali velikog kapaciteta za vodu jer je tlo puno sitnih pora. Ova tla su karakteristična po intenzivnim procesima hidrogenizacije (oksidoredukcijski procesi) i vidljivim mikrološkim znakovima, korekcijama ili horizontima crno – smeđe ili sivo – zelene boje, koji su nastali kao rezultat kraćeg ili dužeg zadržavanja podzemne ili poplavne vode u profilu tla. Močvarno glejno tlo, ovisno o porijeklu prekomjerne vode dijeli se na tri podtipa: epiglej, hipoglej i amfiglej.

Livadsko glejna tla

Opća karakteristika ovih tala je oglejavanje podzemnim vodama koje se nalaze u dubljim dijelovima profila (ispod 1 m) i pokazuju slabu migraciju, tako da površinski dijelovi profila ostaju potpuno van utjecaja podzemne vode i stvaraju se po tipu terestričkih tala. Terestrički dio profila može imati samo humusni horizont, a može imati i kambični, pa čak i eluvijalno – iluvijane horizonte, što zavisi od dubine ležanja podzemne vode, klimatskih prilika i starosti tla. U klasifikacijskom pogledu ova tla pripadaju istovremeno i razredu hidromorfni i automorfni tala. Pošto je voda dostupna drveću ovo tlo ima značajan ekološki utjecaj, pa ih svrstavamo u hidromorfna tla.

Pseudoglej

Supstrati na kojima se može stvarati pseudoglej moraju biti diferencirani po teksturi, tako da se ispod relativno propustljivog površinskog sloja na dubini od 30 – 40 cm javlja za vodu nepropustan sloj. Takovo teksturno diferenciranje može biti posljedica intenzivnoga procesa ilimerizacije, i tada je pseudoglej sekundarno tlo koje se u evoluciji nastavlja na luvisol. Međutim supstrat može i primarno imati takva svojstva ako je nastao taloženjem slojeva različitog granulometrijskog sastava (aluvijalni nanosi) ili ako se praškasti eolski nanos nataloži preko nekoga glinovitog sloja.

Pseudoglej je vezan za ravničarske terene, najčešće za stare aluvijalne i jezerske terase. Nalazi se i na blago valovitim – brežuljkastim terenima, na kojima se oborinska voda brže drenira. Pseudoglej je u nižim predjelima vezan za hrastove šume. Treba istaći da je

uklanjanjem šumske vegetacije, naročito hrastovih šuma, proces pseudooglejavanja postao intenzivniji jer izostaje drenirajući utjecaj korijena hrasta i zastoj vode je izraženiji. Za ovaj tip tla je značajno da se znakovi hidromorfizma javljaju kao rezultat prekomjernog navlaživanja površinskih dijelova soluma stagnirajućom površinskom, uglavnom oborinskom vodom. Glavni činilac tvorbe pseudogleja je dinamika zastojne vode kod koje razlikujemo tri faze: mokru, vlažnu i suhu. Mokra faza javlja se u periodu zima proljeće sa različitom dužinom trajanja. Ovo tlo ima karakterističan mramorirani izgled pa se lako prepoznaje. Pseudoglej pod šumom i travnjacima ima od 3 do 5% humusa, a na oranicama od 2 do 3%, uz naglo opadanje sa dubinom. Pseudoglej je uglavnom umjereno kiselo tlo. Pseudoglej je promjenjivo vlažno tlo kome u mokroj fazi nedostaje kisika, a u suhoj pristupačne vode.

BILJNE I DRUGE ZAJEDNICE

Zbog specifičnih razvijenosti poljoprivrednih resursa, zemljišta i prirodnih-klimatskih pogodnosti Općina Tinjan ima znatnih izgleda za razvitak poljoprivrede temeljene na uzgoju tipičnih mediteranskih kultura, a što bi moglo pozitivno utjecati na druge gospodarske grane, kao što je prehrambeno-prerađivačka djelatnost i turizam. U skladu s prirodnim obilježjima područje općine pripada poljoprivredno-ekološkoj regiji umjerenog kontinentalnog klimatskog pojasa. Prema podjeli na proizvodne skupine poljoprivrednih tala (pedo ekološka karta) područje Općine spada u područje povoljno za razvoj poljoprivrede. S obzirom da prirodni resursi (poglavito veličinom, te strukturom i kvalitetom) nisu dostatni za intenzivniji razvitak velikih poslovnih subjekata, razvitak se temelji na malim gospodarstvima (obiteljska gospodarstva mješovite poljodjelske proizvodnje, s time da je moguć razvoj i gospodarstava sa specijaliziranom proizvodnjom (veličina, oblik i karakter gospodarstva ovisit će o prostornoj lokaciji) i što boljem korištenju karakteristika prostora.

ŠUMSKE ZAJEDNICE

Biljni svijet šuma, pašnjaka i kamenjara spada u zonu listopadnih šuma i šikara, hrasta medunca i cera, s bjelograbićem i crnim grabom. Po udolinama i vrtačama, na vlažnijim tlima, javljaju se mezofilne vrste običnog graba, klena, lijeske te druge vrste. Područje Općine se može svrstati po ljepoti u prirodne krajolike sačuvanih bitnih obilježja, no postoji i nekoliko lokacija s bitnim zahvatima u prostoru koji narušuju izgled okoliša (boksitna nalazišta i dr.). Otvoreni prostori Tinjanštine su antropogenog podrijetla, zbog vjekovnog ekstenzivnog stočarenja i drvarenja, a u uvjetima labilne ekološke ravnoteže to je rezultiralo eliminiranjem prirodne šumske vegetacije. Sretna je okolnost da se vrlo često radi o blagim padinama, što je spasilo tlo od znatnije degradacije. Gotovo sve šumske fitocenoze pripadaju mediteransko – litoralnom vegetacijskom pojasu (submediteranska vegetacijska zona) i mediteransko – montanskom vegetacijskom pojasu (epimediteranska vegetacijska zona) listopadne vegetacije sveze *Ostrya–Carpinion* (područje medunca s bijelim grabom). Zajednice navedene sveze ovdje se najčešće pojavljuju u raznim degradiranim oblicima šikara i dračika koje samo mjestimično prelaze u panjače, ali se isto tako pojavljuje i najniži degradacijski stadij odnosno kamenjare. Relativno blag reljef sa malim nadmorskim visinama te utjecaj mora koje je razmjerno blizu, uvjetovali su priličnu jednoličnost vegetacije na ovom području.

Submediteranska vegetacijska zona termofilnih listopadnih šuma zauzima sjevernojadransko priobalno i dio otočnog područja do nadmorske visine od 350 m i niže

dijelove dalmatinskog kontinentalnog područja do približno 600 m. S ekološkog gledišta submediteranska zona ima veću količinu oborina (oko 1.200 mm) i niže temperature (prosječna godišnja od 12 do 14 °C) od stenomediteranske i eumediteranske vegetacijske zone. Najvažnije su edifikatorske vrste zone uz bijeli grab (*Carpinus orientalis*), hrast medunac (*Quercus pubescens*) sjeverno i dub (*Quercus virgiliana*) južno od Promine. Epimediteranska vegetacijska zona termofilnih listopadnih ili crnogoričnih šuma zauzima najviše položaje sredozemne vegetacije u Republici Hrvatskoj, i to u sjevernojadranskom primorju već od 300, a u dalmatinskom zaleđu i iznad 600 metara nadmorske visine. Najveće se površine nalaze u sjevernoj Istri i na južnim padinama Dinare. Temperature su tu niže, a prosječna godišnja količina oborina je oko 1.400 mm. Snijeg je također čest, ali se ne zadržava dugo na tlu. Glavne su vrste uz crni grab, slično kao i u submediteranskoj zoni, termofilni hrastovi: medunac sjeverozapadno, a dub jugoistočne od Promine. U epimediteranskoj vegetacijskoj zoni u Istri između Buzeta i Pazina raste azonalna zajednica hrasta medunca i beskoljenke (*Molino–Quercetum pubescentis*) koja pokazuje obilježja srednjoeuropske sveze *Quercion pubescentis–petraeae*.

1. **Šuma i šikara hrasta medunca i bijeloga graba**
(As. *Querco–Carpinetum orientalis* Horvatić 1939)
2. **Mješovita šuma i šikara hrasta medunca i crnoga graba**
(As. *Ostryo–Quercetum pubescentis* /Horvat 1950/ Trinajstrić 1979)
3. **Termofilna šuma hrasta medunca s trstolikom beskoljenkom**
(As. *Molino–Quercetum pubescentis* Šugar 1981 in Šugar et al. 1996)
4. **Termofilna i slabo acidofilna šuma hrasta medunca s bijelom petoprstom**
(As. *Potentillo albae–Quercetum pubescentis* A. O. Horvat 1973)
5. **Šuma običnog graba sa šumaricom**
(As. *Anemone nemorosae–Carpinetum* Trinajstić 1964)
6. **Primorska bukova šuma s jesenskom šašikom**
(As. *Seslerio autumnalis–Fagetum* M. Wraber ex Borhidi 1963)

OSTALE ŠUMSKE ZAJEDNICE

Na dijelu šumskih površina ima introducirane crnogorice (kulture), koja se prilagodila novom staništu. Kulture navedenih četinjača zauzimaju manje površine šumskog dijela Općine, a nastale su sadnjom navedenih vrsta. Od crnogorice to je pretežno crni bor, manje i alepski bor te ariš. Navedene kulture nastale su sadnjom i to uglavnom na neproduktivnim ili tlima lošije produktivnosti s ciljem privođenja gospodarenju (formiranjem tla), zaustavljanja erozijskih procesa ili kao vjetrobrani pojasevi. Veći dio površina pod kulturama četinjača predstavlja vrlo dobar zaklon kako za krupnu, tako i za sitnu divljač tijekom nepovoljnih vremenskih prilika, osobito tijekom većeg broja dana s jakim vjetrom. Kulture četinjača zauzimaju manje površine šumskog dijela Općine i uglavnom dolaze sporadično.

Nešto značajnije šumske površine Općine zauzimaju površine bagrema (*Robinia pseudacacia*) koje su nastale širenjem bagrema kao vrlo agresivne vrste. Budući da je dio šumskih površina Općine nastao zapuštanjem poljoprivrednih, bilo u bližoj ili daljoj prošlosti, bagrem je uz ostale pionirske vrste vrlo gusto obrastao navedene površine. Sastojine bagrema zauzimaju ispod 10% šumske površine, a proširile su i na staništa koje bi trebale obrašćivati i prije navedene zajednice. Bagremove šume su većim dijelom u privatnom, iako ih ima i u državnom vlasništvu. Ove šumice su pogodne za lovno gospodarenje jer propuštaju dovoljno svjetla tako da se u njima dobro razvija sloj grmlja i prizemnog rašća. Teže su prohodne za čovjeka pa pružaju divljači odličan zaklon. Osim bagremom sve te zapuštene poljoprivredne površine koje su i najvećim dijelom prepuštene prirodnoj sukcesiji, obraštene su i bijelim grabom (*Carpinus orinetalis*), maklenom (*Acer monspessulanum*), cerom (*Quercus cerris*). Sloj grmlja izgrađuju kalina (*Ligustrum vulgare*), kurika (*Euonymus europaea*), glogovi (*Crataegus* sp.), kupine (*Rubus* sp.), svib (*Cornus sanguinea*), divlja loza (*Vitis sylvestris*) i slično. Sloj prizemnoga rašća također je dobro razvijen i sa velikom zelenom masom, što predstavlja vrlo dobre uvjete za pašu svih vrsta divljači.

Na vlažnim terenima i to uz vodotoke, manje površine zauzimaju i ostale nepotpune zajednice vrba, topola i crne johe. Ove vrste su brzorastuće i propuštaju puno svjetla tako da su navedene površine obrasle visokom i gustom travom, što divljači pruža izvrstan zaklon. U sloju prizemnog rašća zbog znatne vlažnosti prevladavaju šaševi pa navedene zajednice nemaju neki prehrambeni potencijal ni za koju vrstu divljači. Navedene nepotpune zajednice obično dolaze uz vodotoke i uglavnom nisu razvijene.

Značajne su i manje površine **šikara drijena i crnoga graba**, sastojine *Cornus mas–Ostrya carpinifolia*, u kojima se osim drijena i crnoga graba, pojavljuju i *Fraxinus ornus*, *Crataegus monogyna*, introducirani bagrem (*Robinia pseudoaccacia*) i druge. **Šikara drače (*Paliuretum adriaticum*)** je degradacijski stupanj degradiranih panjača, u kojima dominira drača (*Paliurus spina – christi*) i šmrika (*Juniperus oxycedrus*), a pojedinačno je zastupljeno drveće i grmlje degradiranih panjača. Na otvorenim površinama dominiraju elementi **kamenjarske vegetacije reda *Brachypodio–Chrysopogonetea***.

Dračici (Sveza *Rhamno–Paliurion* Trinajstić (1978.) 1995.) pripadaju redu *PALIURETALIA* Trinajstić 1978. i u razredu *PALIURETEA* Trinajstić 1978. Dračici predstavljaju šikare, rjeđe živice primorskih krajeva, izgrađene od izrazito bodljikavih, trnovitih ili aromatičnih biljaka nepodesnih za brst, u prvom redu koza. Dračici su vrlo rasprostranjen skup staništa, razvijen u sklopu submediteranske vegetacijske zone kao jedan od degradacijskih stadija šuma medunca i bjelograba. Od vrsta se ističu *Paliurus spina – christi*, *Rhamnus intermedia*, *Pistacia terebintus*, *Spartium junceum*, *Punica granatum* i druge. Važnu ulogu ima *Juniperus oxycedrus* koja se javlja i u sklopu mediteransko – montanskog pojasa, a svugdje gdje je zastupljena većim stupnjem pokrovnosti predstavlja posebni stadij u razvitku dračika.

Mezofilne živice i šikare kontinentalnih, izuzetno primorskih krajeva (Razred *Rhamno–Prunetea* Rivas–Goday et Borja Carbonell 1961, red *Prunetalia spinosae* R. Tx. 1952) su skup više – manje mezofilnih zajednica pretežno kontinentalnih krajeva, izgrađenih prvenstveno od pravih grmova (*Ligustrum vulgare*, *Cornus sanguinea*, *Euonymus europaeus*, *Prunus spinosa* i druge) i djelomično drveća razvijenih u obliku grmova (*Carpinus betulus*, *Crataegus monogyna*, *Acer campestre* i drugi). Razvijaju se kao rubni, zaštitni pojas uz šumske sastojine, kao živica između poljoprivrednih površina, uz rubove cesta i putova, a mjestimično zauzimaju i nešto veće površine na napuštenim pašnjacima.

Primorske kamenjare (*Scorzonero–chrysopogonetalia* H–ić et Ht.) – na jače degradiranim površinama sa kojih je potisnuta vegetacija šikara razvijene su više ili manje prostrane sastojine suhih travnjaka i kamenjarskih pašnjaka, koje pripadaju sasvim određenim, sa fitocenološkog gledišta dobro karakteriziranim zajednicama. Površine sa relativno dubljim tlima obrasle su livadama i pašnjacima submediteranske travnjače sveze *Scorzonero villosae*.

Po svom cjelokupnom florističkom sastavu sve su te livadske i pašnjačke zajednice međusobno usko srodne jer im je svima zajednički veliki broj karakterističnih vrsta suhih travnjaka i kamenjara.

Na području obuhvata Programa nema šuma i šumskog zemljišta.

OSTALE BILJNE ZAJEDNICE

Travnjačke površina (livade, pašnjaci i travnjaci) zastupljene su nizom biljnih zajednica, facijesa i asocijacija koje su se razvile ovisno o hidropedološkim, klimatskim i antropogenim uvjetima. Pašnjaci i travnjaci prostiru se na području cijele Općine, dok su znatnim dijelom i sve više uklopljeni u šumske komplekse. Važno je istaći da je veći dio navedenih površina kamenjarski pašnjaci sa oskudnijom vegetacijom. Sve te travnjačke površine mogu se prema pripadnosti svrstati u sljedeće redove i razrede:

- Subatlanski mezofilni travnjaci i brdske livade na karbonitnim tlima (Red *BROMETALIA ERECTI* Br.–Bl. 1963) – pripadaju razredu *FESTUCO–BROMETEA* Br.–Bl. et R. Tx. 1943) – to su više–manje mezofilne zajednice nastale u procesima antropogene degradacije, u kojima dominiraju višegodišnje busenaste trave, a manjem dijelom i šaševi.

- Submediteranski i epimetiteranski suhi travnjaci (Red *SCORZONERETALIA VILLOSAE* H–ić 1975 (= *SCORZONERO–CHRYSOPOGONETALIA* H–ić. Et Ht (1956) 1958 p.p.) – pripadaju razredu *FESTUCO–BROMETEA* Br.–Bl. et R. Tx. 1943. Navedenom skupu staništa pripadaju zajednice koje su razvijene na plitkim karbonatnim tlima duž istočnojadranskog primorja, uključujući i dijelove unutrašnjosti Dinarida do kuda prodiru utjecaji sredozemne klime. Navedeni travnjaci zauzimaju i najveća područja ovoga lovišta.

Travnjaci mlječičke i kršina (As. *Euphorbia nicaeensis–Chrysopogonetum* H–ić. (1956) 1958 nom. in.) je najznačajnija travnjačka zajednica flišnog dijela Istre te je značajna i za više položaje otoka Cresa. Najčešće se koristi kao pašnjak. U florističkom sastavu dominira *Chrysopogon gryllus*, a pridružuju se koš: *Euphorbia nicaeensis*, *Potentilla pedata*, *Potentilla tommasiniana*, *Dianthus sanguineus*, *Scorzonera villosa*, *Festuca rupicola*, *Plantago holostium*, *Knautia illyrica*, *Achillea virescens*, *Bromus erectus*, *Bromus condensatus*, *Dichanthium ischaemum*, *Galium lucidum*, *Plantago lanceolata*, *Euphorbia cyparissias* i druge.

Dio površina pod travnjačkom vegetacijom izgrađuju zajednice srebrolike šašike (*Sesleria argentea*), u kojoj se nalazi cijeli niz vrsta koje izgrađuju ovaj vrlo važan gospodarski tip pašnjaka, odnosno travnjaka. U zajednici se još nalaze srčanik (*Gentiana symphyandra*), zvjezdoglavka (*Scabiosa portae*), ognjica (*Iberis garreuxiana*), čistac (*Stachys Jacquini*), kravljak (*Carlina aggregata*), volecvjetna sunčanica (*Helianthemum nitidum*), šaš crljenika (*Carex humilis*) i druge. Ova zajednica daje vrlo obilnu zimsku hranu za divljač.

Sve veći dio livada i pašnjaka, zbog smanjenja seoskih domaćinstava ostaje nepokošen. Livade koje se obrađuju, odnosno održavaju kose se većinom jednom godišnje. Uz zaraštene livade i zarasle pašnjake ima dosta i travnjaka koji su poput livada i pašnjaka uklopljeni poput enklava i poluenklava u šumske površine i na kojima se isto tako obavlja paša svih vrsta divljači. Sve travne površine floristički su bogate i na njima divljač uz prirodnu djetelinu, nalaze niz trava koje su im pogodne za pašu. Tijekom ljeta, zbog izraženog sušnog razdoblja, smanjene su pašne površine, odnosno najveći dio paše je znatno smanjenog prehranbenog potencijala. Zbog specifičnih razvijenosti poljoprivrednih resursa, zemljišta i prirodnih-klimatskih pogodnosti Općina Tinjan ima znatnih izgleda za razvitak poljoprivrede temeljene na uzgoju tipičnih mediteranskih kultura, a što bi moglo pozitivno utjecati na druge gospodarske grane, kao što je prehrambeno-prerađivačka djelatnost i turizam. U skladu s prirodnim obilježjima područje općine pripada poljoprivredno-ekološkoj regiji umjerenog kontinentalnog klimatskog

pojasa. Prema podjeli na proizvodne skupine poljoprivrednih tala (pedo ekološka karta) područje Općine spada u područje povoljno za razvoj poljoprivrede. S obzirom da prirodni resursi (poglavito veličinom, te strukturom i kvalitetom) nisu dostatni za intenzivniji razvitak velikih poslovnih subjekata, razvitak se temelji na malim gospodarstvima (obiteljska gospodarstva mješovite poljodjelske proizvodnje, s time da je moguć razvoj i gospodarstava sa specijaliziranom proizvodnjom (veličina, oblik i karakter gospodarstva ovisit će o prostornoj lokaciji) i što boljem korištenju karakteristika prostora.

Na području obuhvata Programa nema poljoprivrednog zemljišta (oranice, travnjaci, pašnjaci, livade, voćnjaci, maslinici, vinogradi i sl.). Programom su obuhvaćene samo površine uz okućnice (dvorišta, vrtovi i sl.).

4. PROCJENA BROJNOG STANJA DIVLJAČI KOJA STALNO, SEZONSKI ILI POVREMENO OBITAVA NA POVRŠINAMA IZVAN LOVIŠTA ILI PREKO ISTIH PRELAZI

Program zaštite divljači je planski akt na temelju kojeg se divljač zaštićuje i lovi na površinama zemljišta na kojem se lovište ne ustanovljava.

Životinjske vrste koje obitavaju na području Općine te se nalaze ili se mogu pojaviti na području obuhvata Programa, a sukladno Zakonu o lovstvu pripadaju divljači, su:

4.1. VRSTE DIVLJAČI

Krupna divljač

- jelen obični (*Cervus elaphus* L.)
- srna obična (*Capreolus capreolus* L.)
- svinja divlja (*Sus scrofa* L.)
- smeđi medvjed (*Ursus arctos* L.)

Sitna divljač

- jazavac (*Meles meles* L.)
- mačka divlja (*Felis silvestris* Schr.)
- kuna bjelica (*Martes foina* EHR)
- kuna zlatica (*Martes martes* L.)
- zec obični (*Lepus europeus* Pall.)
- lisica (*Vulpes vulpes* L.)
- čagalj (*Canis aureus* L.)
- tvor (*Mustela putorius* L.)
- fazan (*Phasianus* sp. L.)
- trčka skvrzulja (*Perdix perdix* L.)
- golub divlji grivnjaš (*Columba palumbus* L.)
- patka divlja gluhara (*Anas platyrhynchos* L.)
- vrana siva (*Corvus corone cornix* L.)
- vrana gaćac (*Corvus frugilegus* L.)
- svraka (*Pica pica* L.)
- šojka kreštalica (*Garrulus glandarius* L.)

JELEN OBIČNI (*Cervus elaphus* L.)

Jelen obični (*Cervus elaphus*) je divlja šumska životinja, rasprostranjena je diljem Europe i to pretežito u područjima koje su bogate šumama i vodenim tokovima. Jelen ima vitko i elegantno tijelo u grebenu su viši nego u križima s vrlo snažnim vratom, glava se prema vrhu njuške jako sužuje. Noge su im visoke, snažne i fino građene, predviđene za dugotrajno trčanje, papci su uski i šiljasti. Jelenski rogovi su poznati po svojoj veličini koja im daje moćnu figuru ali i ukazuje na činjenicu da ne obitavaju u prjedelima s jako gustom vegetacijom koja im ograničava nesmetano kretanje. Jeleni su velike životinje tako da im dužina tijela u prosjeku iznosi između dva i tri metra, a visina u grebenu je između 120 i 150 cm. Težina odraslog mušjaka varira između 120 pa sve do 300 kilograma, a ženke košute teže između 65 pa do 140 kilograma. Rep je dugačak oko 20-tak centimetara. Jeleni su preživaci, što znači da im se prehrana sastoji od bilja, ukupno imaju 34 zuba izvrsno prilagođenih za preživljanje, od trave pa sve do kore drveća. Kod mušjaka je također karakteristična griva na vratu koju ženke nemaju, te je njegov izgled u konačnici stvarno fascinantan u odnosu na nježni košutin izgled. Jelen je životinja koja se pretežito hrani u zoru i sumrak, ali naravno da i godišnja doba mijenjaju tu činjenicu tako da u kratkim zimskim danima jeleni bivaju aktivni i za vrijeme dana. Parenje kod jelena započinje koncem ljeta i početkom jeseni, tek tada se mušjaci približavaju ženkama te dolaze na tzv. rikališta na kojima se odvijaju borbe za pravo na parenje, naravno kao i u cijeloj prirodi najjači pobjeđuju i kao na Gradu dobivaju pravo na parenje s većinom ženki i prenošenje svog genetskog materijala na što veći broj potomaka.

Kako je period parenja veoma stresan i fizički naporan za jelene pokazuju činjenice da jeleni mogu u veoma kratkom roku izgubiti i do 30 kilograma tjelesne mase, a borbe koje vode s drugim mušjacima znaju završiti i smrću. Košutina trudnoća u pravilu traje oko 33 tjedna što znači da mladunčad svijetlo dana ugledaju krajem proljeća. Pred sam porod košuta se izdvaja i na osami teli obično jedno, puno rjeđe dva mladunca. Tek rođeno tele teži između 6 i 13 kilograma, tele jako brzo staje na noge i nakon što malo ojača košuta se s njim vraća u krdo.

SRNA OBIČNA (*Capreolus capreolus* L.)

Srna obična traži predjele u kojima su manji šumski kompleksi i šumarci okruženi poljoprivrednim površinama. U većim šumskim kompleksima traži mlade šumske sastojine i zrele s podstojnom etažom grmlja, te dosta čistina i poljoprivrednih površina. Najradije se zadržava uz rubove šuma i šikara. Ova spomenuta krupna divljač čini štete na poljoprivrednim kulturama, a u šumi i šumskim kulturama te voćnjacima čini štetu odgrizanjem vršnih pupova mladih biljaka te češanjem rogova prilikom skidanja runje, pri čemu odabere najprikladnija stabalca.

SVINJA DIVLJA (*Sus scrofa* L.)

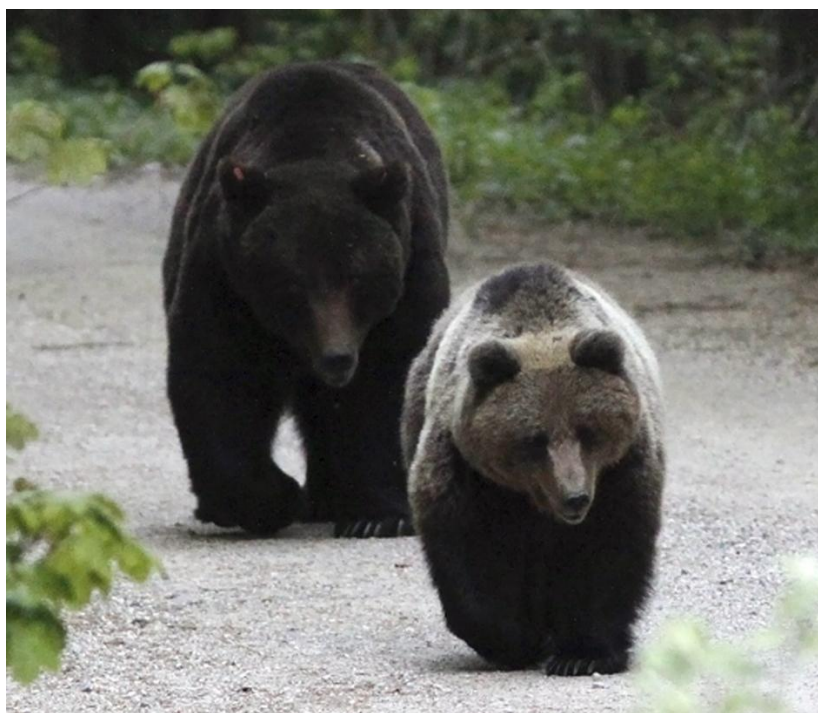

Svinja divlja je vrsta iz roda svinja. Svinje divlje su bliski rođaci domaćih svinja a žive u krdima, uglavnom oko vlažnih šuma. To je krupna divljač koja se dosta lovi jer je veoma brojna. Za tu brojnost je zaslužan veći broj mladih u leglu i nedostatak prirodnih neprijatelja. Masa im varira u zavisnosti od godišnjeg doba i klime u kojoj žive. Divlja svinja ima boju krzna smeđe boje, tako da se uklapa u okolinu. Mladi, kada se oprase, imaju karakteristične uzdužne pruge. Osobine divljih svinja: izuzetno brzo trče i dobri su plivači. Za starije jedinke je karakteristično da žive usamljeničkim životom i krdu se priključuju samo u vrijeme parenja. Mladi veprovi se često nalaze u blizini krda, no krdo u pravilu vodi najstarija krmača. Po načinu prehrane svinja divlja spada u sveždere s izuzetno razvijenim apetitom za kukuruz. Što slađi - to bolji, a upravo takav kukuruz se danas uzgaja u našem okruženju. Pojedinačno ili u čoporu, divlje svinje ulaze u nasade kukuruza, ruše stabljike i jedu kukuruz.

SMEDI MEDVJED (*Ursus arctos* L.)

Smeđi medvjed (*Ursus arctos*) sisavac je iz reda zvijeri (Carnivora), porodice medvjeda (Ursidae), roda medvjed (*Ursus*). Danas u svijetu živi osam vrsta iz porodice medvjeda; smeđi medvjed (*U. arctos*), bijeli ili polarni (*U. maritimus*), američki crni medvjed (*U. americanus*), azijski crni medvjed (*U. thibetanus*), sunčasti medvjed (*Helarctos malayanus*), očalasti medved (*Tremarctos ornatus*), usnati medvjed (*Melursus ursinus*), veliki panda (*Ailuropoda melanoleuca*). Svi su se razvili od zajedničkog predatorskog pretka Miacida prije oko 25 milijuna godina. Medvjedi su najveći kopneni mesožderi. U Hrvatskoj odrasle ženke imaju prosječno 120 kilograma a mužjaci 210 kg dok poneki primjerci prijeđu i 300 kg. Tijekom godine masa im može varirati u visini jedne trećine od ukupne – najveća je u kasnu jesen pred brloženje, a najmanja početkom ljeta odnosno krajem sezone parenja. U hodu medvjedi dodiruju tlo cijelim tabanima – slično kao čovjek. Tako ostavljaju i trag koji nije sličan niti jednoj drugoj vrsti u našim staništima. Na prstima nogu imaju pandže koje su na prednjim nogama osobito dugačke (5-6 cm) i snažne. Njima raskopavaju zemlju, trule panjeve, mravinjake, ubijaju i kidaju plijen. Za razliku od mačaka medvjed ne uvlači svoje pandže u mekuš. Zubalo ima sva obilježja zvijeri (karakteristične sjekutiće, očnjake i derače). Ukupno imaju 42 zuba. Imaju prilagodbu za drobljenje biljne hrane (žvačne površine kutnjaka su nešto ravnije nego u ostalih zvijeri).

U Hrvatskoj smeđi medvjed je strogo zaštićena životinja temeljem Zakona o zaštiti prirode i Pravilnika o strogo zaštićenim vrstama. Vrsta je kojom se gospodari sukladno Zakonu o lovstvu, odnosno Planu gospodarenja smeđim medvjedom u RH i akcijskim planom za svaku pojedinu godinu te o njemu vodi brigu nadležno Ministarstvo poljoprivrede (MP). Medvjed se nalazi i na Crvenom popisu ugroženih životinja Hrvatske iz 2004. godine.

VRSTE SITNE DIVLJAČI

JAZAVAC (*Meles meles* L.)

Jazavac svejed i kukcojed, te se prvenstveno hrani gujavicama, no pojest će kukce, malene sisavce, gmazove, vodozemce, jaja, mlade ptice, korijenje, lješnjake, voće i ostale jestive biljke, ovisno o godišnjem dobu. Također raskopavaju gnijezda osa i bumbara kako bi se prehranili ličinkama. Jazavci daju prednost pašnjacima i šumama koji imaju velik broj izloženih gujavica te izbjegavaju glinena tla, koja je teško raskopati čak i s njihovim snažnim kandžama. U urbanim područjima, neki će jazavci hranu potražiti u kantama za smeće ili vrtovima. Noćne su životinje i tijekom dana obitavaju u svojim jazbinama ili umreženim tunelima iskopanim u dobro dreniranom tlu (ili ponekad ispod kuća ili cesta). Jazbine pružaju sklonište od vremena i grabežljivaca, uključujući ljude i pse. Teritorijalne su životinje, no ponekad ih se može pronaći u malenim grupama koje nazivamo klanovima. Veličina grupe varira između dvije do dvanaest jedinki. Svaki klan ima dominantnog mužjaka i ženku koji su često (no ne i uvijek) jedini članovi klana koji se razmnožavaju. Mogu biti prenositelji bjesnoće.

MAČKA DIVLJA (*Felis silvestris* Schr.)

Najviše se zadržava u šumskim kompleksima s razvijenim slojem grmlja i u šikarama. Divlja mačka je noćno aktivna. U lov kreće u sumrak, a okončava ga pred zorom. Njena su osnovna hrana sitni glodavci miševi, voluharice i poljski štakori, premda lovi i sve druge životinje koje može savladati, zeca, poljske i šumske koke, te poneko lane, i zato spada u grabežljivce u rangu s lisicom i kunom. Živi asocijalno, samački, sve do vremena parenja. Pari se jedanput godišnje od veljače do ožujka, ali ima i odstupanja. Ženka nosi 63 dana i u travnju i svibnju omaci 4-5 mačića. Treba napomenuti da se divlja mačka križa s domaćom mačkom tako da u većini naših staništa ima i križanaca. Zbog tog što ulazi u lisičje jame obolijeva od silvatične bjesnoće.

Strogo je zaštićena *Pravilnikom o strogo zaštićenim vrstama*, ali je ujedno ostala na popisu divljači i njome će se gospodariti sukladno ***Planu gospodarenja divljom mačkom u RH***.

KUNA BJELICA (*Martes foina* EHR)

Nešto je manja od zlatice, noge su joj razmjerno kraće i niže. Dlaka krzna je kraća i nešto svjetlije boje, a mrlja na prsima – po kojoj je dobila ime – bijele je boje. Podgrlac je uvijek manji nego kod zlatice. Tabani i jagodice prstiju su goli. Vrlo se često nastanjuje u blizini ljudskih naselja, koja zlatica uvijek izbjegava. Voli osamljene gospodarske zgrade, hrpe granja i kamenja i slično. Penje se po drveću, ali ni približno tako vješto kao zlatica. Po običajima i načinu života u mnogome je slična zlatici. Jednako je okretna i srčana, vješto se penje i skače, dobro pliva i uspješno se provlači kroz najuže pukotine. Hrani se istim malim kralježnjacima koji su ponekad i dvostruko veći od nje same, često se zadržava u blizini ljudskih naselja, pa će se nahraniti i domaćim životinjama, uglavnom peradi i kunićima.

KUNA ZLATICA (*Martes martes* L.)

U duljinu naraste 50-55 cm, rep je oko 35 cm dug, vagnuti može 1,5-1,8 kg. Po gornjem dijelu tijela dlaka krzna joj je tamno smeđe boje, na njuški svijetlo smeđa, sa strana i po trbuhu žućkasta, na nogama crno-smeđa. Na donjoj strani vrata nalazi se pjega obraštena dlakom zlatno-žute boje, po kojoj je zlatica i dobila ime. Neki puta pruža se taj žuti dio između prednjih nogu, rjeđe i dalje do zadnjih nogu. Na gornjoj usni poredane su čekinje "brkovi" u po četiri reda, osim njih nalazi se po nekoliko čekinja iznad očiju, ispod brade i po grlu. Te čekinje služe za opip. Zimska dlaka je u pravilu tamnija. Tabani i jagodice prstiju su obrasli dlakom. Zlatica se zadržava u šumama listača i četinjača; prava je životinja krošanja drveća i penje se po njima vrlo vješto. Stanuje u dupljama šupljih stabala, u napuštenim gnijezdima vjeverica, ptica grabljivica, rjeđe se nastani u pukotinama špilja ili u podzemnim rupama.

ZEC OBIČNI (*Lepus europaeus* Pall.)

Živi na livadama, poljima i šumama. Voli suša, ocjedita tla. Najradije se zadržava na poljoprivrednim površinama. Vjeran je svom staništu.

Hrani se biljnom hranom. Ako gomoljaste i zeljaste hrane ima dovoljno ne treba uzimati vodu. Aktivan je uglavnom u večer i noću. Pari se od siječnja do kolovoza, ženka nosi 42 – 44 dana, koti 3 - 4 puta godišnje po 2 – 4 mladih koji odmah progledaju. Samostalni su nakon 21 dan, a spolno zreli nakon 5 – 6 mjeseci. Životni vijek zeca je 10 – 12 godina.

LISICA (*Vulpes vulpes* L.)

Lisica je najlukaviji grabežljivac našeg staništa i odličan sanitarni radnik. Živi u podzemnim nastambama – jamama, koje imaju nekoliko otvora. Hrani se toplokrvnim životinjama (zečevi, fazani, trčke, mlada lanad), jajima, a kad ne može doći do odgovarajućeg plijena jede puževe, žabe, guštere, skakavce, otpalo voće, i sl. Nerijetko odlazi do obližnjih kuća i tamo pravi štetu na peradi. Pari se u siječnju ili veljači, a u ožujku ili travnju okoti 3 – 5 mladih, koji su prvih 12 – 15 dana slijepi. Nakon tri do četiri tjedna mladi izlaze ispred jame na igru i sunčanje. Lisica je prirodni izvor virusa silvatične bjesnoće, pa je potreban izniman oprez.

ČAGALJ (*Canis aureus* L.)

U Hrvatskoj živi jedna podvrsta čaglja, tzv. zlatni čagalj, koji je prije bio zastupljen u lovištima Dalmacije i Primorja te na poluotoku Pelješcu. No, tijekom posljednjih 15-20 godina čagljevi su se proširili na površinama središnje Hrvatske i Slavonije gdje ih ljudi često mijenjaju s lisicom. Uglavnom stvaraju poteškoće stanovnicima sela u zimskom razdoblju kada dolaze u sela u potrazi za hranom. Hrane se svime što mogu savladati, kao što su glodavci, zečevi, mladi biljožderi, ptice, riba, pa i kukci. Znatna dio ishrane im čini biljna hrana, jednu voće, osobito vole grožđe (i kod nas pravi štete u vinogradima). Napada i domaću stoku, perad, janjad i ovce. Čagljevi se križaju sa psima a njihovi potomci su plodni.

TVOR (*Mustela putorius* L.)

Tvorovi su vitki i izduženi, baš kao i ostale lasice (*rod Lat. Mustela*). Noge su im male, ali su se u stanju brzo kretati. Glava im je nešto četvrtastija nego u lasica. Imaju izvanredno snažan zagriz. Oči su crne boje. Tijelo im završava repom dugačkim oko 15 centimetara. Krzno je tamno smeđe boje, crno po trbuhu. Ima žućkaste dijelove, osobito na glavi. U tvorova su dobro razvijene analne žlijezde, pa kada su napadnuti mogu izlučiti tvar iznimno neugodnog mirisa, kojom sprečavaju napad. Najrazvijenije im je osjetilo njuha. Tvorovi preferiraju život uz rubove šuma, po poljima ili gustišima. Poželjno je da se nalaze uz pitku vodu. Ponekada, osobito zimi, dolaze do ljudskih naselja. Hrani se glodavcima i ostalim malim sisavcima. Lovi i ptice i ptičja jaja, zečeve, žabe, zmije, guštere i ribe. Ponekada jede i voće. Opasan je i za domaću perad, ubija više nego što može pojesti.

FAZAN (*Phasianus* sp. L.)

Pripada porodici fazanki i redu kokoški. Prema povijesnim podacima fazani su došli iz Azije u Europu posredstvom starih Grka, a u naše krajeve preko Rimljana. Kod fazana naglašen je spolni dimorfizam. Mužjaci se razlikuju od ženki po boji perja, dužini repa, ostrugama, veličini i težini. Ženke su manje i ravnomjerno obojene. Perje je uglavnom smeđe boje, a glava je zelena i plava. Oko očiju je crveno. Rep se sastoji od 18 pera, od kojih su dva središnja pera mnogo dulji od drugih. Noge su jake, oko 12 cm duge, sive boje.

Tri prednja prsta povezana su kratkim prepucijima. Pandže na nogama su jake i blago zakrivljene. Kljun je jak, svijetlo siv i blago zakrivljen. Odrasli fazani - mužjaci dosežu prosjek od 80 do 90 cm u dužini, a na rep od toga otpada 45-50 cm. Raširenih krila širina je 70 do 80 cm. Ženke doseže do dvije trećine veličine mužjaka.

Moguće štete su:

- hranjenje raznovrsnim poljoprivrednim kulturama;
- odgrizanje kukuruza i mladog povrtlarskog bilja.

TRČKA SKVRŽULJA (*Perdix perdix* L.)

Trčka je pernata divljač iz skupine kokoški. U Hrvatskoj ju možemo pronaći po ravničarskim dijelovima unutrašnjosti, Istri i Dalmaciji. Aktivna je najviše po danu kada provodi vrijeme na otvorenim poljima i livadama gdje se hrani i odmara. Iako najviše vremena provede na tlu, ako se nađe u opasnosti može i letjeti ali na kraćim preletima. Dužina tijela joj je 29-31 cm i smeđe je boje. Voli se hraniti sjemenjem, pupoljcima i kukcima te zbog svog načina prehrane predstavlja korisnu divljač koja ne uzrokuje štete na ratarskim usjevima.

GOLUB DIVLJI GRIVNJAŠ (*Columba palumbus* L.)

Golub grivnjaš veličinom je najveća vrsta goluba. Osim po veličini, od ostalih golubova lako ga je razlikovati po bijelim točkama s obje strane vrata te bijelim crtama na krilima, koje se jasno vide u letu. Ostatak tijela mu je sive boje, a prsa su mu lagano ružičaste boje. Golub grivnjaš gnijezdi se u krošnjama stabala u šumama, parkovima i vrtovima.

PATKA DIVLJA GLUHARA (*Anas platyrhynchos* L.)

Patka divlja gluhara je vrsta divlje patke koju kod nas možemo pronaći blizu jezera, bara i močvara po ljeti, a zimi uz obrasle obale ušća rijeka. Od svih divljih pataka, ova vrsta je najpoznatija. Vrlo je dobar plivač i letač. Tijelo joj može narasti 51-62 cm u duljinu. Mužjakovo perje na glavi je tamnozeleno boje metalnog sjaja s bijelim prstenom na dnu, dok su mu prsa smeđe, a trbuh i donja strana krila sive boje. Ženka ima neugledno svijetlosmeđe i tamnosmeđe perje. Kljun je mužjaku i ženki žut i sa strane nazubljen. Hrani se biljkama, ali jede i vodene kukce, žabe i ribe.

VRANA SIVA (*Corvus corone cornix* L.)

Gniježdi se u kultiviranom zemljištu često, ali u pojedinačnim parovima. Oprezna, naučena na čovjeka. Lako prepoznatljiva po sivo-crnom perju. Ponašanjem slična crnoj vrani, drugoj podvrsti navedene vrste, s kojom se često udružuje. Let dosta nemaran i lijen, zamasi krila postojani i sasvim plitki. Leti pojedinačno ili u rijetkoj formaciji. Ponašanje i glasanje kao crna vrana. Osim što nanosi štetu poljoprivrednim kulturama, napada i mladunce drugih ptica (piliće, mlade fazane, prepelice, trčke).

VRANA GAČAC (*Corvus frugilegus* L.)

Odrasli primjerci dužine su od 45 do 47 cm, čime su praktički identične veličine u odnosu na crne i sive vrane. Perje i noge gačca uglavnom su crne boje, iako perje obasjano sunčevom svjetlošću može sjajiti lagano plavim i ljubičastim tonovima. Kljun je sivo-crne boje. Upravo po kljunu ga je najlakše razlikovati od crne vrane, čiji je kljun potpuno crn. Gačac se najčešće hrani crvima i ličinkama, koje skuplja probijajući tlo svojim snažnim kljunom. Prehranu nadopunjava kukcima, žitaricama, voćem, žirevima, malim sisavcima, malim pticama i njihovim jajima te strvinama. U gradovima skuplja i ostatke hrane koju ljudi bacaju na tlo i u koševе za smeće, najčešće u ranojutarnjim satima kad nema prisutnosti većeg broja ljudi.

SVRAKA (*Pica pica* L.)

Svraka ima dugo tijelo koje se lako prepoznaje po bijelim krilima i crnom tijelu. Na donjem dijelu leđa perje je tamnoplave boje i metalnog odsjaja. Uglavnom je duga od 40 do 51 cm i teška oko 100 g. Ima crni kljun. Svraka se hrani kukcima, malim sisavcima, jajima i mladim pticama.

ŠOJKA KREŠTALICA (*Garrulus glandarius* L.)

Šojka kreštalica crvenkastosive je boje, s modrim perjem na krilu. Naraste do 34cm a teži do 170 g. Šojka se hrani sitnim kukcima i paucima, a ponekad i drugim beskralježnjacima. Hrani se i žirevima, sjemenjem bukve, kupinama, jajima, miševima i sl. Gnijezdi se od travnja do svibnja u gnijezdima na drveću koja napravi od šiblja, obloženo slamkama i vlaknima korijenja, a na jajima (5-6 komada) sjedi 16 - 18 dana. Zanimljivo je da ova ptica ne zna hodati, nego se po tlu kreće samo skakutanjem. Za nju se kaže da uništava mlade ptice i jaja drugih ptica. Svoje ime, kreštalica, dobila je po svom upornom kreštavom glasanju kojim upozorava na opasnost od grabežljivaca kao što su lisice.

Brojno stanje divljači i ostalih životinjskih vrsta koje obitavaju ili se mogu pojaviti na području obuhvata Programa utvrđeno je opažanjem, praćenjem i procjenom te na temelju tako izvršenog monitoringa utvrđena je sljedeća brojnost svedena **na 01. travnja 2022. godine:**

VRSTE KRUPNE DIVLJAČI	brojnost divljači	
jelen obični (<i>Cervus elaphus</i> L.)	-	grla
srna obična (<i>Capreolus capreolus</i> L.)	6	grla
svinja divlja (<i>Sus scrofa</i> L.)	-	grla
smeđi medvjed (<i>Ursus arctos</i> L.)	-	grla
VRSTE SITNE DIVLJAČI		
jazavac (<i>Meles meles</i> L.)	2	grla
mačka divlja (<i>Felis silvestris</i> Schr.)	-	grla
kuna bjelica (<i>Martes foina</i> EHR)	4	grla
kuna zlatica (<i>Martes martes</i> L.)	-	grla
zec obični (<i>Lepus europaeus</i> Pall.)	10	grla
lisica (<i>Vulpes vulpes</i> L.)	6	grla
čagalj (<i>Canis aureus</i> L.)	2	grla
tvor (<i>Mustela putorius</i> L.)	2	grla
fazan (<i>Phasianus sp.</i> L.)	10	kljunova
trčka skvrzulja (<i>Perdix perdix</i> L.)	-	kljunova
golub divlji grivnjaš (<i>Columba palumbus</i> L.)	20	kljunova
patka divlja gluhara (<i>Anas platyrhynchos</i> L.)	-	kljunova
vrana siva (<i>Corvus corone cornix</i> L.)	20	kljunova
vrana gačac (<i>Corvus frugilegus</i> L.)	20	kljunova
svraka (<i>Pica pica</i> L.)	20	kljunova
šojka kreštalica (<i>Garrulus glandarius</i> L.)	10	kljunova

OSTALE ŽIVOTINJSKE VRSTE

S obzirom na značaj ostalih životinjskih vrsta i potrebnu skrb nad njima daje se prikaz vrsta koje stalno ili povremeno obitavaju na području obuhvata ovog Programa (strogo zaštićene vrste sisavaca i ptica opisane su u Poglavlju 5. Ocjena prihvatljivosti za ekološku mrežu).

Sisavci

- Vjeverica (*Sciurus vulgaris* L.)
- Šumska rovka (*Sorex araneus* L.)
- Jež (*Erinaceus europaeus* L.)
- Krtica (*Talpa europaea* L.)
- Šumska voluharica (*Clethrionomys glareolus* L.)
- Patuljasti miš (*Micromys minutus* Pallas)
- Šumski miš (*Apodemus sylvaticus* L.) i dr.

Ptice

- Kos (*Turdus merula* L.)
- Vrabac (*Passer domesticus* L.)
- Čvorak (*Sturnus vulgaris* L.) i dr.

Gmazovi

- Obični zelembać (*Lacerta viridis* L.)
- Sljepić (*Anguis fragilis* L.)
- Obična bjelouška (*Natrix natrix* L.) i dr.

Vodozemci

- Mala zelena žaba (*Rana esculenta* L.)
- Velika zelena žaba (*Rana ridibunda* Pallas.)
- Livadna smeđa žaba (*Rana temporaria* L.) i dr.

Mekušci

- Gujavice (*Lumbricidae* sp.)
- Veliki vinogradnjak (*Helix pomatia* L.) i dr.

Kukci

- Livadni bumbar (*Bombus pratorum* L.)
- Osa (*Vespa media* L.)
- Ljuti stršljen (*Vespa Crabro* L.)
- Mravi (*Myrmica* sp; *Camponotus* sp; *Formica* sp; *Lasius* sp.)
- Obični hrušt (*Melolontha melolontha* L.)
- Gubar glavonja (*Lymantria dipspar* L.)
- Zlatokraj (*Euproctis Crysorrhoea* L.)
- Mrazovac (*Hibernia defoliaria* L.)
- Obični komarac (*Culex pipens* L.)
- Obični krpelj (*Ixodes ricinus* L.) i dr.

5. UVJETI ZAŠTITE PRIRODE (OCJENA PRIHVATLJIVOSTI ZA EKOLOŠKU MREŽU)

Zahvati i aktivnosti planirani Programom

Ovim Programom planirani su slijedeći zahvati i aktivnosti:

- prebrojavanje divljači i ostalih životinjskih vrsta prema godišnjoj dinamici;
- rad lovočuvarske službe, obilazak područja obuhvata Programa radi suzbijanja nedozvoljenih radnji u vezi s lovnim gospodarenjem;
- podjela zaštitnih sredstava (repelenata) korisnicima površina obuhvaćenih Programom radi sprječavanja šteta i njihova edukacija o pravilnoj primjeni navedenih sredstava;
- rastjerivanje divljači te uporaba zaštitnih sredstava i plašila;
- eventualna upotreba selektivnih živolovki i sokolarenje;
- eventualni odstrjel divljači uz poštivanje svih zakonskih i podzakonskih akata vezanih za tu aktivnost.

Temeljem zahtjeva izrađivača Programa, Ministarstvo gospodarstva i održivog razvoja Zavod za zaštitu okoliša i prirode dostavio je (KLASA: 612-07/21-38/1334 URBROJ: 517-12-2-3-2-21-2) podatke o strogo zaštićenim vrstama, ugroženim i rijetkim stanišnim tipovima, zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže na području Općine Tinjan na kojima je zabranjeno ustanovljavanje lovišta.

Zaštićena područja na području obuhvata Programa

Na području administrativnih granica Općine kao i unutar obuhvata ovog Programa nema područja zaštićenih temeljem Zakona o zaštiti prirode.

Strogo zaštićene vrste na području obuhvata Programa

Strogo zaštićenim vrstama se, sukladno članku 151. stavku 1. Zakona o zaštiti prirode, proglašavaju zavičajne divlje vrste koje su ugrožene ili su usko rasprostranjeni endemi ili divlje vrste za koje je takav način zaštite propisan propisima Europske unije kojima se uređuje očuvanje divljih biljnih i životinjskih vrsta ili međunarodnim ugovorima kojih je Republika Hrvatska stranka. U slučaju pronalaska ozlijeđene, osakaćene, ranjene ili uginule strogo zaštićene vrste obavijestiti će se Zavod za zaštitu okoliša i prirode putem obrasca na internetskoj stranici <http://213.202.106.36/limesurvey/index.php/927612/lang-hr>, inspekcija zaštite prirode i nadležna JU za upravljanje zaštićenim područjem.

Iako ne postoji cjelovita inventarizacija flore i faune ovoga područja, prema dostupnim podacima iz *Crvenih knjiga ugroženih vrsta Hrvatske* te postojećih znanstvenih i stručnih studija, na području obuhvata Programa stalno ili povremeno žive pojedine strogo zaštićene i ostale životinjske vrste. Izdvajaju se sisavci i ptice kao skupine od posebnog interesa za lovstvo, a među njima vrste na koje je na području obuhvata Programa potrebno obratiti posebnu pozornost u smislu osiguravanja mira ili prikupljanja podataka važnih za monitoring.

Temeljem članka 153. stavak 2. Zakona o zaštiti prirode „Zabranjuju se sljedeće radnje sa strogo zaštićenim životinjama iz prirode u njihovu prirodnom području rasprostranjenosti: svi oblici namjernog hvatanja ili ubijanja; namjerno uznemiravanje, posebno u vrijeme razmnožavanja, podizanja mladih, hibernacije i migracije; namjerno uništavanje ili uzimanje jaja te njihovo čuvanje, čak i ako su prazna; namjerno uništavanje, oštećivanje ili uklanjanje njihovih razvojnih oblika, gnijezda ili legla; oštećivanje ili uništavanje područja njihova razmnožavanja ili odmaranja“. Stavak 3. istoga članka propisuje: „Zabranjeno je držanje, prijevoz, prodaja, razmjena te nuđenje na prodaju ili razmjenu živih ili mrtvih jedinki iz prirode strogo zaštićenih vrsta iz stavka 1. i 2. ovoga članka, a kad se radi o pticama, navedene zabrane odnose se i na bilo koji njihov lako prepoznatljiv dio ili derivat“.

Sisavci – Prema *Crvenoj knjizi ugroženih sisavaca Hrvatske*, područje Općine, a dijelom i obuhvata Programa je područje rasprostranjenosti više ugroženih vrsta sisavaca, od kojih se ističu šišmiši koji su svi strogo zaštićeni temeljem Pravilnika o strogo zaštićenim vrstama. Šišmiši su ugroženi uslijed uznemiravanja kolonija, gubitka skloništa (prekomjerna sječa starih stabala, obnova objekata), zatvaranja ulaza u špilje (postavljanjem rešetaka i slično), prekomjerne upotrebe pesticida, insekticida, ali i upotrebe otrovnih sredstava za impregnaciju drvene građe. Od ugroženih vrsta sisavaca posebno se ističu vrste koje se nalaze na Dodatku II (vrste za koje je potrebno odrediti tvz. Posebna područja zaštite (SAC – Special Area of Conservation)) Direktive o staništima.

Ptice – S obzirom na prisutna staništa na području Općine te uzimajući u obzir podatke dostupnih znanstvenih i stručnih studija, područje Općine, a dijelom i obuhvata Programa područje je rasprostranjenosti ili se može pojaviti više ugroženih i strogo zaštićenih vrsta ptica navedenih u *Crvenoj knjizi ugroženih ptica Hrvatske*, te vrsta za koje je potrebno osigurati mjere zaštite staništa odnosno vrsta koje je nalaze na Dodatku I. EU Direktive o pticama (Direktiva 2009/147/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 30. studenoga 2009. o očuvanju divljih ptica (kodificirana verzija). Navedene zabrane (članak 153. stavak 2. i 3.) odnose se na sve ptice iz prirode koje se prirodno pojavljuju na teritoriju Republike Hrvatske. Temeljem članka 155. stavak 4. Zakona o zaštiti prirode iznimno od odredbi članka 153. Zakona o zaštiti prirode zabrane se ne odnose na ptice koje se nalaze na popisu divljači sukladno posebnom propisu iz područja lovstva, a na koje se primjenjuje odredbe članka 62. i 63. Zakona o zaštiti prirode. Temeljem članka 155. stavak 1. Zakon o zaštiti prirode pod posebnim uvjetom da se postoje druge pogodne mogućnosti te da odstupanje neće štetiti održavanju populacija strogo zaštićenih vrsta u povoljnom stanju očuvanja u njihovu prirodnom području rasprostranjenosti, Ministarstvo može dopustiti odstupanje od odredbi članka 153. Zakon o zaštiti prirode: u interesu zaštite divljih vrsta biljaka i životinja te očuvanja prirodnih staništa; radi sprječavanja ozbiljne štete, posebice na usjevima, stoci, šumama, ribnjacima i vodama te ostalim oblicima imovine; u interesu javnog zdravlja, sigurnosti ljudi i imovine ili zbog ostalih razloga prevladavajućeg javnog interesa, uključujući interese socijalne ili gospodarske prirode te korisnih posljedica od primarnog značaja za okoliš; kako bi se dopustilo, pod strogo nadziranim uvjetima, na selektivnoj osnovi i u ograničenom razmjeru, uzimanje i zadržavanje određenih primjeraka strogo zaštićenih vrsta u ograničenom broju. Stavak 3. istoga članka propisuje da za divlje vrste ptica odstupanje iz stavka 1. članka 155. Zakona o zaštiti prirode ne može se odobriti u interesu očuvanja prirodnih staništa, radi sprječavanja štete na ostalim oblicima imovine, kao ni radi sigurnosti imovine ili ostalih razloga prevladavajućeg javnog interesa, uključujući interese socijalne ili gospodarske prirode te korisnih posljedica od primarnog značaja za okoliš, ali se dodatno može odobriti u interesu sigurnosti zračnog prometa.

Ovdje se izdvajaju sljedeće strogo zaštićene životinjske vrste, a temeljem dostavljenih podataka od strane Zavoda za zaštitu okoliša i prirode kao i drugih relevantnih izvora s naglaskom na recentnost i potvrđenost nalaza vrsta, odnosno utvrđenu rasprostranjenost vrsta ili vrsta koje se mogu pojaviti na području obuhvata Programa:

VRSTA - znanstveni naziv	VRSTA - hrvatski naziv	Napomena
MAMMALIA - SISAVCI		
<i>Felis silvestris</i> Schreber, 1777	divlja mačka	L
<i>Lynx lynx</i> (Linnaeus, 1758)	ris	
<i>Miniopterus schreibersii</i> (Kuhl, 1817)	dugokrili pršnjak	
<i>Muscardinus avellanarius</i> (Linnaeus, 1758)	puh orašar	
<i>Myotis bechsteinii</i> (Kuhl, 1817)	velikouhi šišmiš	
<i>Myotis emarginatus</i> (E. Geoffroy, 1806)	riđi šišmiš	
<i>Myotis myotis</i> (Borkhausen, 1797)	veliki šišmiš	
<i>Rhinolophus euryale</i> Blasius, 1853	južni potkovnjak	
<i>Rhinolophus ferrumequinum</i> (Schreber, 1774)	veliki potkovnjak	
<i>Rhinolophus hipposideros</i> (Bechstein, 1800)	mali potkovnjak	
AVES - PTICE		
<i>Circus gallicus</i> (Gmelin, 1788)	zmijar	
<i>Buteo buteo</i> (Linnaeus, 1758)	škanjac	
<i>Accipiter gentilis</i> (Linnaeus, 1758)	jastreb	
<i>Accipiter nisus</i> (Linnaeus, 1758)	kobac	
<i>Scolopax rusticola</i> (Linnaeus, 1758)	šumska šljuka	Samo gnijezdeća i proljetna preletnička populacija; ostalo L
<i>Hirundo rustica</i> Linnaeus, 1758	lastavica	

Opis kratica: Simbol »L« u napomenama označava da se vrsta nalazi i na popisu divljači Zakona o lovstvu te se gospodarenje odobrava sukladno članku 155. Zakona o zaštiti prirode, a provodi sukladno odredbama Zakona o lovstvu temeljem planova gospodarenja

Opis (biologija i morfologija) strogo zaštićenih vrsta koje mogu imati utjecaj na lovno gospodarenje i/ili na koje lovno gospodarenje može imati utjecaj, a prisutne su ili se mogu pojaviti na području obuhvata Programa

Divlja mačka (*Felis silvestris*)

Najviše se zadržava u šumskim kompleksima s razvijenim slojem grmlja i u šikarama. Divlja mačka je noćno aktivna. U lov kreće u sumrak, a okončava ga pred zorom. Njena su osnovna hrana sitni glodavci miševi, voluharice i poljski štakori, premda lovi i sve druge

životinje koje može savladati, zeca, poljske i šumske koke, te poneko lane, i zato spada u grabežljivce u rangu s lisicom i kunom. Živi asocijalno, samački, sve do vremena parenja. Pari se jedanput godišnje od veljače do ožujka, ali ima i odstupanja. Ženka nosi 63 dana i u travnju i svibnju omaci 4-5 mačića. Treba napomenuti da se divlja mačka križa s domaćom mačkom tako da u većini naših staništa ima križanaca. Zbog tog što ulazi u lisičje jame obolijeva od silvatične bjesnoće.

Mačka divlja naizgled je vrlo slična običnoj domaćoj mački i građom tijela i obojenošću dlačnog pokrivača. No divlja je mačka krupnija i snažnije građe od domaće. Krzno joj je neujednačene tamnosive boje prošarano tamnom linijom uzduž hrpta te poprečnim prugama po leđima i trbuhu. Na podbratku pa i vratu dlaka je svjetlija, odnosno žućkastoblijeda, dok je na trbuhu zagasito sivo – žut. Mladi primjerci imaju na čelu bijelu mrlju, koja se kasnijim linjanjem izgubi. Tijelo joj je zbijenije i dugačko 80 – 90 cm, i visoko 35 – 45 cm. Teži do 10 kg, a iznimno i više. Ima veću i zaobljeniju glavu sa snažnim vratom te jake noge. Stražnje su noge jače od prednjih pa omogućuju dugačak skok. Na šapama ima pet prstiju s oštrim pandžama, koje pri hodu uvlači među jastučiće na prstima. Rep je kitnjast, dugačak 40, pa i nešto više centimetara. Jednakomjerno je obrastao dlakom cijelom svojom duljinom, a na kraju završava tupo. Uzduž repa je 6 do 8 tamnih kolutova, koji su tamniji što su bliži vrhu repa, a on je sam crn. Mužjak je veći od ženke.

Divlja mačka je strogo zaštićena Pravilnikom o strogo zaštićenim vrstama, ali je ujedno ostala na popisu divljači i njome će se gospodariti sukladno Planu gospodarenja divljom mačkom u RH.

Ris (*Lynx lynx*)

Dužina tijela im je do 1,30 m (uz dodatak repa od 11 do 25 cm), a u ramenima su visoki oko 65 cm. U srednjoj Europi, ovisno o području gdje žive, prosječno su teški od 20 do 26 kg (krajnje vrijednosti su 12 do 37 kg). Ženke su s prosječnom težinom od 17 do 20 kg (krajnosti su 12 do 29 kg) osjetno lakše od mužjaka. Zajedničko svim vrstama risova su šiljaste uši s čuperkom dlake na vrhu i kratak rep. Krzno im je žućkasto do sivo smeđe i često prošarano tamnijim pjegama ili prugama. Šare ovise o okolišu i od područja do područja su različite. Ova vrsta ima izražene čuperke duže dlake na obrazima. Imaju vrlo oštar vid i istančan sluh koji im omogućavaju da lako otkriju plijen. U Hrvatskoj ris živi u Gorskom kotaru, Lici i Ćićariji povremeno na Kordunu i Sjevernom Primorju. Bio je istrijebljen lovom te je reintroduciran na područje Dinarida. Nekad je živio u svim šumskim područjima kontinentalne Hrvatske. Ris je samotnjak koji lovi prije svega u sumrak i noću. Spektar njegove lovine su mali i srednje veliki sisavci (papkari), ptice, zmije i dr., ovisno koje vrste žive na njegovom staništu. Nečujno im se prikrade strelovitom brzinom skoči na njih i sruši ih na tlo. Nakon što pojede svoj plijen, odlazi se odmoriti u svoje skrovište. Vrlo se rijetko poneka jedinka specijalizira na domaće životinje kao što su koze ili ovce. Lovi tipično kao sve mačke: prikrada se iz zasjede zaskoči lovinu ili ju sustiže u kratkom trku (najviše do 20 m). Često mijenja svoje prebivalište prateći srne u njihovim migracijama, kojima se hrani. Mužjak i ženka se sreću samo kratko radi parenja između siječnja i travnja. Nakon skotnosti od deset tjedana, ženka koti dvoje, troje mladunaca na nekom mirnom mjestu i ostaju uz majku do sljedećeg proljeća. Smrtnost mladunaca je vrlo velika, tako da samo oko polovine mladunaca doživi godinu dana. Veliki je problem kod malih populacija parenje u srodstvu.

Škanjac (*Buteo buteo*)

Škanjci (porodica *Accipitridae*) su srednje velike do velike kratkovrate grabljivice širokih, oblikih krila. Od orlova su kraćeg repa i vrata, od eja i lunja znatno su kraćih i širih krila. Sve su zaštićene vrste i nisu divljač. Škanjac nastanjuje široko područje Europe i Azije te otoke u istočnom dijelu Atlantskog oceana. Opisano je 11 podvrsta, od kojih se neke ponekad smatraju i zasebnim vrstama. U najvećem dijelu Europe gnijezdi se nominalna podvrsta, *B. b. vulpinus* nastanjuje sjeverni dio Skandinavskog poluotoka i europski dio Rusije, *B. b. arrigonii* Korziku i Siciliju, *B. b. menetriesi* Krim, Kavkaz i istočnu Tursku, a dvije podvrste Kanarsko i Azorsko otočje. Škanjac tijekom čitave godine boravi u staništima koja obuhvaćaju stabla potrebna za gniježđenje i odmaranje te otvorena područja na kojima se hrani. Nastanjuje rubove šuma, šumske čistine, šumarke okružene pašnjacima ili oranicama, a zimi i vrlo otvorena staništa s nešto stabala. Gnijezdi se od kraja mjeseca ožujka do mjeseca srpnja. Djelomična je selica. Mladunci se tijekom mjeseca kolovoza raspršuju u svim smjerovima, a selidba traje od mjeseca rujna do mjeseca studenog. Jesenska selidba preko Europe odvija se u smjeru juga i jugozapada. Na gnjezdilišta se vraćaju od mjeseca siječnja do mjeseca travnja, ovisno o zemljopisnoj širini. Seli se danju, pojedinačno, iako se ptice mogu privremeno okupljati na mjestima s pogodnim termalima i zračnim strujama, osobito na prijelazima preko mora. U Hrvatskoj je brojna gnjezdarica, preletnica i zimovalica. Škanjac je, nakon vjetruše, druga najrasprostranjenija ptica grabljivica u Europi. Na sjeveru Europe i po Rusiji je selica te se tamo dolazi samo gnijezditi, dok je u ostalim dijelovima Europe stanarica. Nalazi ga se na raznim staništima, od šume i rijetko pošumljenih područja preko obrađenih površina do vlažnih staništa kakva su tresetišta i cretovi. Živi na rubovima šuma, gdje gradi gnijezda. Srednje veličine i raznolike boje perja koja se može kretati od tamnosmeđe do skoro potpuno bijele. Smeđi primjerci su karakteristični po velikim bijelim mrljama s gornje strane krila. Duljina tijela se kreće od 51 – 57 centimetara, a raspon krila mu je od 110 – 150 centimetara. Težak je do 1 kilograma. Velika krila i širok kratak rep su prilagodba za jedrenje na zračnim strujama (termalima). Ženke su u pravilu nešto veće od mužjaka. Noge su mu kratke sa snažnim kandžama. Škanjac obično vreba s povišenog položaja (stupovi uz cestu, telefonski stupovi, stabla), a kad ugleda potencijalnu žrtvu laganim zamasima krila uzima zalet i potom se obrušava. Može ga se vidjeti i kako lebdi iznad jednog mjesta na livadi ili njivi, čekajući da se pojavi plijen. Isto tako, može ga se vidjeti kako hoda po zemlji, tražeći kukce i crve. Sluh mu je vrlo istančan i njime također otkriva plijen. Hrani se uglavnom malim sisavcima, ali zna loviti gmazove, vodozemce, kukce, beskralježnjake, mlade ptice, voluharice, miševе i gujovice. Ponekad se hrane i strvinama. U vrijeme parenja mužjak i ženka škanjca izvode svadbeni let u zraku tako da si nogama dodaju grane. Vrhunac udvaranja je zajednički let isprepletenih nogu. Početkom proljeća ženka u gnijezdo snese najčešće tri jaja. Na njima sjede i mužjak i ženka, a iz njih se izliježu čučavci – mladi ptići koji su slijepi, goli i posve ovisni o roditeljima koji im donose hranu. Tek nakon četrdesetak dana oni postaju samostalni.

Šumska šljuka (*Scolopax rusticola*)

Pokrovno perje šumske šljuke dolazi u dvije osnovne boje, smeđe-kestenjasto dorzalno te pepeljastosmeđe ventralno. Ovakva kombinacija boja upotpunjena s poprečnim prugama osigurava izvrsnu prilagodbu šumskoj podlozi. Gornjim dijelom glave, od lubanje do zatiljka pružaju se naizmjenične tamne pruge, bitne za razlikovanje šumske od ostalih vrsta šljuka. Velike, crne oči smještene su razmjerno visoko na glavi što osigurava šljuki široko vidno polje

od gotovo 360°. Ovaj položaj očiju govori ujedno i o razvijenosti i značaju osjeta vida za samu šljuku. Osim osjeta vida vrlo dobro je razvijen i sluh. Najizrazitiju karakteristiku u izgledu šljuke predstavlja do 8 cm dugi i ravni kljun. Šljuka je relativno mala ptica. Cijelo tijelo dugo je oko 30 cm, a raskriljena mjeri oko 60 cm. Težine odraslih primjeraka kreću se od 220-420 g. Pri tome valja naglasiti da su ženke neznatno veće i u prosjeku 10 g teže od mužjaka. Poznavajući činjenicu da su šljuke selice, njihov boravak u našoj zemlji moguće je očekivati u pravilu samo u kratkom dijelu proljeća i jeseni, u sklopu seobe na sjever i obratno. Šumska šljuka je za gniježđenja vrlo skrovita i izuzetno teška vrsta za istraživanje. Stoga o njezinu gniježđenju u Hrvatskoj postoje samo podaci o slučajnim nalazima gnijezda ili ptica koji potječu uglavnom od lovaca i šumara. Ti podaci upućuju na gniježđenje šumske šljuke u šumama hrasta lužnjaka u panonskoj Hrvatskoj i u znatno manjem broju u crnogoričnim i mješovitim šumama gorske Hrvatske. Gnijezde se u prostranim listopadnim, mješovitim ili crnogoričnim šumama. Potrebne su im sjenovite šume s vlažnim, mekim humusom i barem nešto podrasta. Najbolje su za njih šume ispresijecane proplancima, poljima, potocima, lokvama i dr. Osjetljive su ne samo na upade čovjeka u gnjezdilišni teritorij nego im čak smetaju npr. fazani i zečevi. Za selidbe i zimovanja obitavaju i po sušim i grmljem obraslim terenima. Šumske šljuke se ubrajaju među najmanje društvene ćurline, sele se pojedinačno, ponekad po dvije ptice zajedno, rijetko u skupinama od šest ili više ptica. Gnijezde se samotno. Poligamne su, mužjak se pari s do 4 ženke. Gnijezdo je na tlu, skriveno u niskom raslinju, kupinama i sl., a gradi ga ženka. Pretežito se hrane beskralješnjacima, osobito gujavicama, ličinkama kukaca (najviše kornjaša), a uzimaju i biljnu hranu. Većinu plijena skupljaju ispod površine, zabadajući kljun u vlažno, meko tlo, ali redovito skupljaju i plijen po površini, osobito ispod naslaga lišća ili grančica. Kad traže hranu, hodaju tijela položena gotovo vodoravno i s kljunom položenim oko 30° u odnosu na tlo, polako skupljaju hranu koju uoče i kljunom preokreću nakupine lišća. U sezoni gniježđenja hranu skupljaju u šumi i hrane se danju, a izvan sezone gniježđenja obično hranu skupljaju po poljima, i to noću.

Jastreb (*Accipiter gentilis*)

Jastreb je ptica srednje veličine. Vrlo je rasprostranjena vrsta koja nastanjuje umjerena područja sjeverne hemisfere. Uglavnom je stanarica, ali ptice iz hladnijih područja sjeverne Azije i Kanade se sele na jug. U Republici Hrvatskoj jastreb je gnjezdarica šumskih krajeva. Stanarica je, ali izvan gnjezdeće sezone često se skiće širim područjem. Jastreb je ptica grabljivica s kratkim i širokim krilima i dugim repom, što to su prilagodbe manevriranju među drvećem u šumama u kojima živi i gnijezdi se. Mužjak je plavosiv odozgo sa sivim prugama odozdo, 49 – 57 centimetara dug s rasponom krila od 93 – 105 centimetara. Ženka je mnogo veća, 58 – 64 centimetara duga s rasponom krila od 108 – 127 centimetara, siva odozgo i odozdo. Mužjaci manjih podvrsta mogu težiti i samo 630 grama, a ženke većih i 2 kg. Mladi su smeđi, odozdo jednoliko ispjegani. U svim ruhima nezamjenjiva je kombinacija kratkih krila, duga repa s četiri široke poprečne pruge i vrlo žustra, brza leta. U proljetnoj sezoni parenja jastrebovi izvide spektakularne letove udvaranja, i to je najbolje vrijeme da ih se vidi. U ovo se vrijeme ponekad može čuti njihovo kliktanje slično galebovom. Odrasli se vraćaju na svoje teritorije do mjeseca ožujka ili mjeseca travnja i počinju nesti jaja u mjesecu travnju ili mjesecu svibnju. Na ovim teritorijima se skoro uvijek nalazi veliko i staro drveće u kojem se ove ptice gnijezde. Veliko gnijezdo, veličine do 1 metra, pravi na drveću te oblaže zelenim grančicama, a počinje ga uređivati i do dva mjeseca prije leženja jaja. Ponekad se koristi se i gnjezdima drugih ptica. Nesu 2 do 4 jajeta. Inkubacija traje od 28 do 38 dana, a na jajima najčešće sjedi ženka. Mladi napuštaju gnijezdo nakon oko 35 dana i počnu letjeti nakon sljedećih 10 dana. Mogu ostati na roditeljskom teritoriju još godinu dana. Odrasli teritorije brane agresivno od bilo čega, pa i ljudi u prolazu. Hrani se pticama i sisavcima, od najmanjih do veličine vranca

(kormorana) i zeca. Najčešći su mu plijen ipak ptice, i to od veličine čvorka i drozda do veličine vrane i fazana. Izbor plijena i metode lova ovise o mjesnim prilikama, uvijek će loviti najbrojniji i najpristupačniji plijen, uključujući pitome golubove i perad u dvorištima. Lovi polako, nisko leteći među drvećem.

Zmijar (*Circaetus gallicus*)

Gnjezdarica cijele primorske Hrvatske od Istre do Konavala, uključujući otoke i padine planina i brda u priobalju. Obitava pretežito u područjima s toplom klimom i malo oborina, što pogoduje obilju gmazova, koji su zmijaru glavni plijen. Najprikladnije stanište su mu suha, sunčana, otvorena, kamenita, stjenovita ili pjeskovita područja, ispresjecana šumama, šumarcima, makijom ili garigom. Pretežno se hrane gmazovima, osobito zmijama, nešto rjeđe s gušterima, a povremeno love vodozemce. Rijetko love sitne sisavce i kukce, te ptice drugih ptica. Gnijezde se samotni parovi. Monogamni su, veze traju tijekom gnijezdeće sezone, no par se obično ponovno udružuje iduće sezone nakon povratka na gnjezdilište. Gnijezdo grade na vrhu niskog drveća, povremeno u gnijezdima drugih ptica. Rijetko gnijezde na liticama, u pologu je jedno jaje.

Kobac (*Accipiter nisus*)

Jastreb i kopci (porodica *Accipitridae*) dugorepe su grabljivice širokih obliha krila, prilagođene brzo i spretnu letu u šumama i šikarama. Love na tlu i u zraku, napadaju izbliza, iz zasjede, za plijenom se vrlo agresivno i neustrašivo zalijeću u grmlje, gustiš, živice, pa i naselja i dvorišta. Sve su vrste zaštićene zakonom i nisu divljač. Kobac (*Accipiter nisus* L.) je znatno manji od jastreba i hrani se isključivo pticama, od najmanjih do veličine goluba, a najčešći su mu plijen pjevice veličine sjenica i vrabaca do veličine drozdova. Gnijezdeća populacija u Republici Hrvatskoj je ugrožena i malobrojna, znatno su brojniji za selidbe i zimi, kada pristižu pripadnici sjevernoeuropskih populacija. Mužjak kopca odozdo je svojstveno crvenoriđe do riđe boje, poprečno isprugan, odozgo je siv. Ženka je odozgo smeđesiva, odozdo sivo poprečno isprugana. Mladi su odozgo smeđi, a odozdo nepravilnije isprugani. Kao i jastreb, od kojeg se znatno razlikuje veličinom, nešto dužim repom i kraćim krilima, u svim ruhama prepoznatljiv je po kombinaciji kratkih obliha krila i duga repa s četiri široke poprečne pruge.

Ugroženi i rijetki stanišni tipovi na području obuhvata Programa

Prirodno stanište je jedinstvena funkcionalna jedinica kopnenog ili vodenog ekosustava, određena geografskim, biotičkim i abiotičkim svojstvima, neovisno o tome je li potpuno prirodno ili doprirodno. Sva istovrsna staništa čine jedan stanišni tip.

Stanište divlje vrste je okoliš određen specifičnim abiotičkim i biotičkim svojstvima, u kojem vrsta živi u bilo kojoj fazi svoga biološkog ciklusa.

Temeljem članka 52. stavka 2. Zakona o zaštiti prirode stanišni tip je u povoljnom stanju ako: je njegovo prirodno područje rasprostranjenosti i površina koju pokriva stalna ili se povećava; postoji, i u dogleđnoj budućnosti će se vjerojatno održati, specifična struktura i funkcije nužne za njegov dugoročni opstanak; su njegove značajne vrste u povoljnom staništu.

Temeljem stavka 3. istog članka očuvanje ekosustava osigurava se očuvanjem stanišnih tipova u povoljnom stanju, odnosno obnavljanjem stanišnih tipova kojima je narušeno povoljno stanje.

Ugroženi i rijetki stanišni tipovi prema Pravilniku o popisu stanišnih tipova i karti staništa („Narodne novine“ broj: 27/21, 101/22) na području obuhvata Programa navedeni su u sljedećoj tablici:

*NKS kod	Naziv
C.2.3.2.	Mezofilne livade košanice Srednje Europe (Sveza <i>Arrhenatherion elatioris</i> Br.-Bl. 1926, syn. * <i>Arrhenatherion elatioris</i> Luquet 1926)
C.3.5.2.	Istočnojadranski kamenjarski pašnjaci epimediterranske zone (Sveza <i>Saturejion subspicatae</i> Horvatić 1975)

*NKS – Nacionalna klasifikacija staništa

Područja ekološke mreže na području obuhvata Programa

Ekološka mreža Natura 2000 je koherentna europska ekološka mreža sastavljena od područja u kojima se nalaze prirodni stanišni tipovi i staništa divljih vrsta od interesa za Europsku uniju, a omogućuje očuvanje ili, kad je to potrebno, povrat u povoljno stanje očuvanja određenih prirodnih stanišnih tipova i staništa vrsta u njihovu prirodnom području rasprostranjenosti.

Ekološka mreža Republike Hrvatske, proglašena Uredbom o ekološkoj mreži (Narodne novine 124/13) te izmijenjena Uredbom o izmjenama Uredbe o ekološkoj mreži (Narodne novine 105/15), predstavlja područja ekološke mreže Europske unije Natura 2000. U 2019. godini donesena je Uredba o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže (Narodne novine br. 80/19) te je danom stupanja na snagu ove Uredbe prestala važiti Uredba o ekološkoj mreži (Narodne novine, br. 124/13 i 105/15). Proglašenjem Ekološke mreže, u pravni poredak Republike Hrvatske prenesene su sljedeće direktive Europske unije: Direktiva o pticama i Direktiva o staništima.

Ekološku mrežu RH prema članku 5. Uredbe o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže čine područja očuvanja značajna za ptice (POP), područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove (POVS), vjerojatna područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove (vPOVS) i posebna područja očuvanja značajna za vrste i stanišne tipove (PPOVS).

Za upravljanje područjima ekološke mreže, temeljem Zakona o zaštiti prirode nadležne su javne ustanove za upravljanje nacionalnim parkom ili parkom prirode te javne ustanove za upravljanje ostalim zaštićenim područjima i/ili drugim zaštićenim dijelovima prirode (JU). Uredbom o ekološkoj mreži i nadležnostima javnih ustanova za upravljanje područjima ekološke mreže utvrđena je nadležnost javnih ustanova koje upravljaju zaštićenim područjima i područjima ekološke mreže za upravljanje i donošenje planova upravljanja ekološkom mrežom.

Osnovni način upravljanja područjem ekološke mreže je provođenje mjera očuvanja za ciljane vrste i stanišne tipove. One se ugrađuju u planove upravljanja područjima ekološke mreže kao i sektorske planove gospodarenja prirodnim dobrima. U svrhu upravljanja područjima ekološke mreže doneseni su sljedeći pravilnici: Pravilnik o ciljevima očuvanja i mjerama očuvanja ciljnih vrsta ptica u područjima ekološke mreže i Pravilnik o ciljevima očuvanja i mjerama očuvanja ciljnih vrsta i stanišnih tipova u područjima ekološke mreže.

Na području obuhvata Programa kao ni unutar administrativnih granica Općine ne nalaze se područja ekološke mreže.

Obuhvatu Programa najbliže područje ekološke mreže je Područje očuvanja značajno za vrste i stanišne tipove (POVS) HR2001322 Vela Traba i nalazi se na udaljenosti od oko 900 m od granica obuhvata Programa, a najbliže Područje očuvanja značajno za ptice (POP) je područje HR1000032 Akvatorij zapadne Istre i nalazi se na udaljenosti od oko 5,9 km.

Ciljne vrste Područja očuvanja značajnog za ptice HR1000032 Akvatorij zapadne Istre

Identifikacijski broj područja	Naziv područja	Kategorija za ciljnu vrstu	Znanstveni naziv vrste	Hrvatski naziv vrste	Status (G= gnjezdari; P = preletnica; Z = zimovalica)
HR1000032	Akvatorij zapadne Istre	1	<i>Gavia arctica</i>	crnogri plijenor	Z
		1	<i>Gavia stellata</i>	crvenogri plijenor	Z
		1	<i>Phalacrocorax aristotelis desmarestii</i>	morski vranac	G
		1	<i>Sterna hirundo</i>	crvenokljuna čigra	G
		1	<i>Sterna sandvicensis</i>	dugokljuna čigra	Z
		1	<i>Alcedo atthis</i>	vodomar	Z

Kategorija za ciljnu vrstu: 1=međunarodno značajna vrsta za koju su područja izdvojena temeljem članka 4. stavka 1. Direktive 2009/147/EZ; 2=redovite migratorne vrste za koje su područja izdvojena temeljem članka 4. stavka 2. Direktive 2009/147/EZ

Cilj očuvanja, osnovne mjere i upravno područje za navedene ciljne vrste Područja očuvanja značajnog za ptice HR1000032 Akvatorij zapadne Istre navedeni su u Prilogu I. Pravilnika o ciljevima očuvanja i mjerama očuvanja ciljnih vrsta ptica u područjima ekološke mreže.

Ciljne vrste i ciljna staništa Područja očuvanja značajnog za vrste i stanišne tipove HR2001322 Vela Traba

Identifikacijski broj područja	Naziv područja	Kategorija za ciljnu vrstu/stanišni tip	Hrvatski naziv vrste/hrvatski naziv staništa	Znanstveni naziv vrste/šifra stanišnog tipa
HR2001322	Vela Traba	1	četveropugi kravosas	<i>Elaphe quatuorlineata</i>
HR2001322	Vela Traba	1	jelenak	<i>Lucanus cervus</i>
HR2001322	Vela Traba	1	hrastova strizibuba	<i>Cerambyx cerdo</i>
HR2001322	Vela Traba	1	velika četveropjega cvikidreta	<i>Mormus funereus</i>
HR2001322	Vela Traba	1	močvarna rida	<i>Euphydryas aurinia</i>
HR2001322	Vela Traba	1	katak	<i>Eriogaster catax</i>
HR2001322	Vela Traba	1	danja medonjica	<i>Euplagia quadripunctaria*</i>

Kategorija za ciljnu vrstu/stanišni tip: 1=međunarodno značajna vrsta/stanišni tip za koje su područja izdvojena temeljem članka 4. stavka 1. Direktive 92/43/EEZ

Utjecaj zahvata i aktivnosti na područja ekološke mreže

Obuhvat Programa odnosi se na površine na kojima se ne ustanovljuje lovište sukladno Zakonu o lovstvu, odnosno na površine koje se prema namjeni koriste ili su predviđene za gradnju objekata (izgrađene i neizgrađene građevinske površine), infrastrukturne objekte, javne površine i sl., a sukladno prostornom planu Općine.

Unutar obuhvata granica Programa zaštite divljači Općine Tinjan ne nalaze se područja ekološke mreže. Obuhvatu Programa najbliže područje ekološke mreže je Područje očuvanja značajno za vrste i stanišne tipove (POVS) HR2001322 Vela Traba i nalazi se na najbližoj udaljenosti od oko 900 m.

Područje ekološke mreže HR2001322 Vela Traba ne sadrži ciljna staništa.

Životinjske vrste koje su ciljne vrste područja ekološke mreže HR2001322 Vela Traba ne nalaze se na popisu divljači i njima se neće gospodariti ovim Programom te su uglavnom vezane uz šumska i travnjačka staništa koja nisu obuhvaćena ovim Programom pa obzirom na ekološke zahtjeve ciljnih vrsta navedenog područja ekološke mreže može se zaključiti da zahvati i aktivnosti propisani ovim Programom neće imati negativan utjecaj na ciljne vrste navedenog područja ekološke mreže kao ni na njihova staništa.

Podjela zaštitnih sredstava korisnicima površina obuhvaćenih Programom i njihova edukacija o pravilnoj primjeni navedenih sredstava nema negativan već pozitivan utjecaj na sve životinjske vrste pa tako i ciljne vrste navedenih područja ekološke mreže.

Ptice koje su ciljne vrste navedenog najbližeg POP područja ekološke mreže HR1000032 Akvatorij zapadne Istre ne nalaze se na popisu divljači i njima se neće gospodariti ovim Programom (propisanim zahvatima i aktivnostima) pa se može zaključiti da zahvati i aktivnosti propisani ovim Programom neće imati direktan negativan utjecaj na ciljne vrste ptica navedenog područja ekološke mreže.

Pojedine ciljne vrste ptica najbližeg POP područja mogu, iako rijetko doći na područje obuhvata Programa (uglavnom u prolazu jer nemaju stanište na području obuhvata Programa, a i velika je udaljenost od najbližeg područja POP-a) te se može zaključiti da neće biti značajnih negativnih utjecaja na njih. Dapače, praćenje brojnog, ali i zdravstvenog stanja svih ostalih životinjskih vrsta (pa tako i ciljnih vrsta navedenih područja ekološke mreže) ima pozitivan utjecaj (naročito u slučaju pojave bolesti i sl.).

U zoni radijusa 100 metara oko aktivnih gnijezda strogo zaštićenih ptica (a samim time i ciljnih vrsta ptica navedenog najbližeg POP područja ekološke mreže) neće se provoditi lovne aktivnosti u vrijeme njihovog razmnožavanja, tako da neće biti niti značajnog negativnog utjecaja na iste.

Nadalje, u slučaju potrebe eventualnog obavljanja lova i/ili rastjerivanja divljači na područjima gdje ista čini gospodarski nedopustivu štetu i/ili direktno ugrožava živote ljudi i njihovu imovinu, isto će se obavljati na udaljenosti većoj od 100 metara od aktivnih gnijezda strogo zaštićenih ptica te u vrijeme kada neće biti vrijeme njihovog razmnožavanja, odnosno sve lovne aktivnosti koje će ovlaštenik prava lova provoditi, obavljati će se u skladu s Pravilnikom o ciljevima očuvanja i mjerama očuvanja ciljnih vrsta ptica u područjima ekološke mreže.

S obzirom da se ovaj Program donosi za građevinska područja i javne površine gdje se uglavnom ni ne nalaze ciljne vrste najbližih područja ekološke mreže (ili se ne bi trebale nalaziti jer uglavnom ni nemaju staništa), da se unutar obuhvata Programa ne nalaze područja ekološke mreže, da najbliže područje ekološke mreže ne sadrže ciljna staništa, da se ciljnim vrstama najbližih područja ekološke mreže ne gospodari u smislu posebnog propisa iz područja lovstva, da se neće uznemiravati ciljne vrste najbližih područja ekološke mreže ukoliko budu primijećene, može se zaključiti da zahvati i aktivnosti propisani ovim Programom neće imati negativan utjecaj na područja ekološke mreže.

PROCJENA BROJNOG STANJA KRUPNE DIVLJAČI												
LOVNA GODINA	VRSTA DIVLJAČI	DOBNA STRUKTURA								Σ		ΣΣ
		POMLADAK		MLADA		SREDNJA		ZRELA				
		M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	
		grla										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
01. 04. 2022./ 31. 03. 2023.												
	jelen obični											
	srna obična											
	svinja divlja											
	smeđi medvjed											

PROCJENA BROJNOG STANJA KRUPNE DIVLJAČI												
LOVNA GODINA	VRSTA DIVLJAČI	DOBNA STRUKTURA								Σ		ΣΣ
		POMLADAK		MLADA		SREDNJA		ZRELA				
		M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	
		grla										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
01. 04. 2023./ 31. 03. 2024.												
	jelen obični											
	srna obična											
	svinja divlja											
	smeđi medvjed											

PROCJENA BROJNOG STANJA KRUPNE DIVLJAČI												
LOVNA GODINA	VRSTA DIVLJAČI	DOBNA STRUKTURA								Σ		ΣΣ
		POMLADAK		MLADA		SREDNJA		ZRELA				
		M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	
		grla										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
01. 04. 2024./ 31. 03. 2025.												
	jelen obični											
	srna obična											
	svinja divlja											
	smeđi medvjed											

01. 04. 2025. / 31. 03. 2026.

PROCJENA BROJNOG STANJA KRUPNE DIVLJAČI												
LOVNA GODINA	VRSTA DIVLJAČI	DOBNA STRUKTURA								Σ		ΣΣ
		POMLADAK		MLADA		SREDNJA		ZRELA				
		M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	
		grla										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
01. 04. 2026./ 31. 03. 2027.												
	jelen obični											
	srna obična											
	svinja divlja											
	smeđi medvjed											

PROCJENA BROJNOG STANJA KRUPNE DIVLJAČI												
LOVNA GODINA	VRSTA DIVLJAČI	DOBNA STRUKTURA								Σ		ΣΣ
		POMLADAK		MLADA		SREDNJA		ZRELA				
		M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	
		grla										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
01. 04. 2027. / 31. 03. 2028.												
	jelen obični											
	srna obična											
	svinja divlja											
	smeđi medvjed											

PROCJENA BROJNOG STANJA KRUPNE DIVLJAČI												
LOVNA GODINA	VRSTA DIVLJAČI	DOBNA STRUKTURA								Σ		ΣΣ
		POMLADAK		MLADA		SREDNJA		ZRELA				
		M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	
		grla										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
01. 04. 2028./ 31. 03. 2029.												
	jelen obični											
	srna obična											
	svinja divlja											
	smeđi medvjed											

PROCJENA BROJNOG STANJA KRUPNE DIVLJAČI												
LOVNA GODINA	VRSTA DIVLJAČI	DOBNA STRUKTURA								Σ		ΣΣ
		POMLADAK		MLADA		SREDNJA		ZRELA				
		M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	
		grla										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
01. 04. 2029./ 31. 03. 2030.												
	jelen obični											
	srna obična											
	svinja divlja											
	smeđi medvjed											

PROCJENA BROJNOG STANJA KRUPNE DIVLJAČI												
LOVNA GODINA	VRSTA DIVLJAČI	DOBNA STRUKTURA								Σ		ΣΣ
		POMLADAK		MLADA		SREDNJA		ZRELA				
		M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	
		grla										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
01. 04. 2030./ 31. 03. 2031.												
	jelen obični											
	srna obična											
	svinja divlja											
	smeđi medvjed											

PROCJENA BROJNOG STANJA KRUPNE DIVLJAČI												
LOVNA GODINA	VRSTA DIVLJAČI	DOBNA STRUKTURA								Σ		ΣΣ
		POMLADAK		MLADA		SREDNJA		ZRELA				
		M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	
		grla										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
01. 04. 2031./ 31. 03. 2032.												
	jelen obični											
	srna obična											
	svinja divlja											
	smeđi medvjed											

PROCJENA BROJNOG STANJA SITNE DIVLJAČI						
LOVNA GODINA	VRSTA DIVLJAČI	DOBNA STRUKTURA				Σ
		MLADI		ODRASLA		
		M	Ž	M	Ž	
		grla/kljunova				
1	2	3	4	5	6	7
01. 04. 2022./ 31. 03. 2023.						
	jazavac					
	divlja mačka					
	kuna bjelica					
	kuna zlatica					
	dabar					
	zec obični					
	lisica					
	čagalj					
	tvor					
	fazan					
	trčka skvržulja					
	golub divlji grivnjaš					
	patka divlja gluhara					
	vrana siva					
	vrana gačac					
	svraka					
	šojka kreštalica					

PROCJENA BROJNOG STANJA SITNE DIVLJAČI						
LOVNA GODINA	VRSTA DIVLJAČI	DOBNA STRUKTURA				Σ
		MLADI		ODRASLA		
		M	Ž	M	Ž	
		grla/kljunova				
1	2	3	4	5	6	7
01. 04. 2023./ 31. 03. 2024.						
	jazavac					
	divlja mačka					
	kuna bjelica					
	kuna zlatica					
	dabar					
	zec obični					
	lisica					
	čagalj					
	tvor					
	fazan					
	trčka skvržulja					
	golub divlji grivnjaš					
	patka divlja gluhara					
	vrana siva					
	vrana gačac					
	svraka					
	šojka kreštalica					

PROCJENA BROJNOG STANJA SITNE DIVLJAČI						
LOVNA GODINA	VRSTA DIVLJAČI	DOBNA STRUKTURA				Σ
		MLADI		ODRASLA		
		M	Ž	M	Ž	
		grla/kljunova				
1	2	3	4	5	6	7
01. 04. 2024./ 31. 03. 2025.						
	jazavac					
	divlja mačka					
	kuna bjelica					
	kuna zlatica					
	dabar					
	zec obični					
	lisica					
	čagalj					
	tvor					
	fazan					
	trčka skvržulja					
	golub divlji grivnjaš					
	patka divlja gluhara					
	vrana siva					
	vrana gačac					
	svraka					
	šojka kreštalica					

PROCJENA BROJNOG STANJA SITNE DIVLJAČI						
LOVNA GODINA	VRSTA DIVLJAČI	DOBNA STRUKTURA				Σ
		MLADI		ODRASLA		
		M	Ž	M	Ž	
		grla/kljunova				
1	2	3	4	5	6	7
01. 04. 2025./ 31. 03. 2026.						
	jazavac					
	divlja mačka					
	kuna bjelica					
	kuna zlatica					
	dabar					
	zec obični					
	lisica					
	čagalj					
	tvor					
	fazan					
	trčka skvržulja					
	golub divlji grivnjaš					
	patka divlja gluhara					
	vrana siva					
	vrana gačac					
	svraka					
	šojka kreštalica					

PROCJENA BROJNOG STANJA SITNE DIVLJAČI						
LOVNA GODINA	VRSTA DIVLJAČI	DOBNA STRUKTURA				Σ
		MLADI		ODRASLA		
		M	Ž	M	Ž	
		grla/kljunova				
1	2	3	4	5	6	7
01. 04. 2026./ 31. 03. 2027.						
	jazavac					
	divlja mačka					
	kuna bjelica					
	kuna zlatica					
	dabar					
	zec obični					
	lisica					
	čagalj					
	tvor					
	fazan					
	trčka skvržulja					
	golub divlji grivnjaš					
	patka divlja gluhara					
	vrana siva					
	vrana gačac					
	svraka					
	šojka kreštalica					

PROCJENA BROJNOG STANJA SITNE DIVLJAČI						
LOVNA GODINA	VRSTA DIVLJAČI	DOBNA STRUKTURA				Σ
		MLADI		ODRASLA		
		M	Ž	M	Ž	
		grla/kljunova				
1	2	3	4	5	6	7
01. 04. 2027./ 31. 03. 2028.						
	jazavac					
	divlja mačka					
	kuna bjelica					
	kuna zlatica					
	dabar					
	zec obični					
	lisica					
	čagalj					
	tvor					
	fazan					
	trčka skvržulja					
	golub divlji grivnjaš					
	patka divlja gluhara					
	vrana siva					
	vrana gačac					
	svraka					
	šojka kreštalica					

PROCJENA BROJNOG STANJA SITNE DIVLJAČI						
LOVNA GODINA	VRSTA DIVLJAČI	DOBNA STRUKTURA				Σ
		MLADI		ODRASLA		
		M	Ž	M	Ž	
		grla/kljunova				
1	2	3	4	5	6	7
01. 04. 2028./ 31. 03. 2029.						
	jazavac					
	divlja mačka					
	kuna bjelica					
	kuna zlatica					
	dabar					
	zec obični					
	lisica					
	čagalj					
	tvor					
	fazan					
	trčka skvržulja					
	golub divlji grivnjaš					
	patka divlja gluhara					
	vrana siva					
	vrana gačac					
	svraka					
	šojka kreštalica					

PROCJENA BROJNOG STANJA SITNE DIVLJAČI						
LOVNA GODINA	VRSTA DIVLJAČI	DOBNA STRUKTURA				Σ
		MLADI		ODRASLA		
		M	Ž	M	Ž	
		grla/kljunova				
1	2	3	4	5	6	7
01. 04. 2029./ 31. 03. 2030.						
	jazavac					
	divlja mačka					
	kuna bjelica					
	kuna zlatica					
	dabar					
	zec obični					
	lisica					
	čagalj					
	tvor					
	fazan					
	trčka skvržulja					
	golub divlji grivnjaš					
	patka divlja gluhara					
	vrana siva					
	vrana gačac					
	svraka					
	šojka kreštalica					

PROCJENA BROJNOG STANJA SITNE DIVLJAČI						
LOVNA GODINA	VRSTA DIVLJAČI	DOBNA STRUKTURA				Σ
		MLADI		ODRASLA		
		M	Ž	M	Ž	
		grla/kljunova				
1	2	3	4	5	6	7
01. 04. 2030./ 31. 03. 2031.						
	jazavac					
	divlja mačka					
	kuna bjelica					
	kuna zlatica					
	dabar					
	zec obični					
	lisica					
	čagalj					
	tvor					
	fazan					
	trčka skvržulja					
	golub divlji grivnjaš					
	patka divlja gluhara					
	vrana siva					
	vrana gačac					
	svraka					
	šojka kreštalica					

PROCJENA BROJNOG STANJA SITNE DIVLJAČI						
LOVNA GODINA	VRSTA DIVLJAČI	DOBNA STRUKTURA				Σ
		MLADI		ODRASLA		
		M	Ž	M	Ž	
		grla/kljunova				
1	2	3	4	5	6	7
01. 04. 2031./ 31. 03. 2032.						
	jazavac					
	divlja mačka					
	kuna bjelica					
	kuna zlatica					
	dabar					
	zec obični					
	lisica					
	čagalj					
	tvor					
	fazan					
	trčka skvržulja					
	golub divlji grivnjaš					
	patka divlja gluhara					
	vrana siva					
	vrana gačac					
	svraka					
	šojka kreštalica					

6. MJERE ZAŠTITE DIVLJAČI

Članak 59. Pravilnika o sadržaju, načinu izrade i postupku donošenja, odnosno odobravanja lovnogospodarske osnove, programa uzgoja divljači i programa zaštite divljači predviđa sljedeće mjere zaštite:

1. zabranu lova divljači osim izuzetaka propisanih Zakonom o lovstvu i ovim Pravilnikom;
2. provedbu preventivnih, dijagnostičkih, kurativnih i higijensko – zdravstvenih mjera radi zdravstvene zaštite divljači, ljudi i stoke;
3. spašavanje divljači od elementarnih nepogoda;
4. poduzimanje preventivnih mjera kod izvođenja poljoprivrednih i drugih radova;
5. pravilan izbor i primjenu zaštitnih sredstava u poljoprivrednoj i šumarskoj proizvodnji;
6. suzbijanje nezakonitoga lova.

Provoditelj ovog Programa dužan je provoditi nadzor nad divljači i ostalim životinjskim vrstama. Sve propisane mjere se mogu izvršiti jedino stalnim nadzorom područja za koje je ovaj Program izrađen, pri čemu se osobita važnost pridaje tzv. indirektnim čimbenicima opstanka divljači. Ti su čimbenici prikazani u točkama 2., 3., 4. i 5.

U slučaju da se pronađe bilo koja uginula jedinka divljači potrebno je sukladno Pravilniku o stručnoj službi za provedbu lovnogospodarske osnove načiniti Zapisnik o šteti na divljači, koji je propisan spomenutim Pravilnikom. Lešina se dostavlja u veterinarsku stanicu, a ako se sumnja na neku bolest tad je veterinarska služba dužna propisati preventivne, dijagnostičke, kurativne i higijensko - zdravstvene mjere radi zdravstvene zaštite.

7. MJERE ZA SPRJEČAVANJE ŠTETA OD DIVLJAČI

Mjere za sprječavanje šteta od divljači sastoji se od niza radnji kojima se nastoje umanjiti štete na poljoprivrednim i šumskim površinama i kulturama, staništu, prirodi kao cjelini te na drugim vrstama divljači te ostalim životinjskim vrstama na koje jedni na druge mogu negativno utjecati.

Mjere za sprječavanje šteta od divljači sastoji se od niza radnji kojima se divljači, ali i nekim ostalim životinjskim vrstama, u prvom redu onemogućava pristup površinama izvan lovišta, da iste ne bi ugrožavale ljudske živote i uzrokovale velike materijalne štete. Sve vrste divljači, kao i najveći dio ostalih životinjskih vrsta nepoželjan je na području površine izvan lovišta zbog ugrožavanja sigurnosti i ljudskih života, materijalnih šteta, mogućih nezgoda, a u konačnici i šteta na staništu, prirodi kao cjelini te na svim vrstama divljači te ostalim životinjskim vrstama na koje jedni na druge mogu negativno utjecati.

Najveći dio mjera za sprječavanje šteta na divljači ujedno su i mjere za sprječavanje šteta od divljači. Mjere za sprječavanje šteta od divljači odnose se u prvom redu na donošenje godišnjeg plana za poduzimanje određenih mjera za sprječavanje štete (sezonski, po vrstama divljači i vrstama šteta od divljači, kulturama i slično); nabavljanje zaštitnih sredstava za izvršenje godišnjeg plana (mehaničkih ili kemijskih repelenta); pravovremena i besplatna raspodjela odgovarajućih zaštitnih sredstava korisnicima zemljišta, na njihov zahtjev, uz prethodnu javnu obavijest i davanja uputa za njihovu upotrebu; održavanje brojnog stanja divljači u granicama dozvoljenog kapaciteta divljači propisanog programom zaštite divljači te ostale uobičajene mjere zaštite za ovo područje i vrste divljači koje obitavaju i pojavljuju se na površinama izvan lovišta. Godišnji plan za sprječavanje šteta donosi za svaku lovnu godinu korisnik zemljišta, odnosno Općina Tinjan i to njegova stručna osoba za provedbu Programa zaštite divljači.

7.1. EDUKACIJA I SURADNJA S VLASNICIMA I KORISNICIMA POVRŠINA IZVAN LOVIŠTA

U cilju uspješnijeg gospodarenja površinama izvan lovišta bitna je suradnja između pravne ili fizičke osobe koja koristiti ili upravlja zemljištem, u ovom slučaju Općine Tinjan odnosno njene stručne službe za provedbu Programa zaštite divljači, s vlasnicima, zakupnicima i/ili korisnicima zemljišta koje se nalazi na području površine izvan lovišta.

Glede zaštite interesa poljodjelstva, poduzimat će se mjere propisane zakonom i po ovlaštenim službama. Vlasnici i korisnici zemljišta koji na površinama izvan lovišta imaju zemljište moraju i to bez odgađanja obavijestiti pravnu ili fizičku osobu koja koristi ili upravlja površinom izvan lovišta o pojavljivanju divljači na površinama izvan lovišta, kao i o eventualnim stazama divljači kojima ista dolazi na površine izvan lovišta, eventualnim započetim štetama na poljoprivrednim i drugim površinama, kao i o okolnostima koje mogu utjecati na poduzimanje mjera za sprječavanje štete koju može nanijeti divljač na njihovu zemljištu. S poljoprivrednicima pokušati dogovarati da u kritičnim područjima ne sade i ne siju kulture i sorte koje preferira divljač te da isti koriste zaštitna sredstava koja ne utječu negativno na divljač i ostale životinjske vrste i to u propisanim količinama. Zbog sprječavanja šteta na poljoprivrednim površinama **pravna ili fizička osoba koja koristi ili upravlja površinama izvan lovišta može vlasnike i korisnike zemljišta obavijestiti javnom obavijesti o raspodjeli besplatnih zaštitnih sredstava, njihovim obavezama pri sprječavanju šteta od divljači, odnosno zaštiti poljoprivrednih kultura.** Vlasnici voćnjaka i ostalih plantažnih nasada moraju iste ograditi ili ih zaštititi na bilo koji drugi način, kako divljač u njima ne bi počinila štetu, o čemu ih se isto tako može obavijestiti.

Saniranjem, redovnim čišćenjem i što češćim odvozom smeća s područja površine izvan lovišta smanjiti će se ulazak nekih vrsta divljači, ali i nekih ostalih životinjskih vrsta, na površine izvan lovišta u potrazi za hranom. Isto tako pokušati s vlasnicima i korisnicima zemljišta odabirati kemijska, biološka i biotehnička zaštitna sredstva pri raznom tretiranju, a koja neće negativno utjecati na zdravstveno ili bilo koje drugo stanje divljači, ali i ostalih životinjskih vrsta.

Uočavanjem divljači na površinama izvan lovišta može se stupiti u kontakt s lovoovlaštenikom na području čijeg lovišta je navedeno zamijećeno. S lovoovlaštenicima može se pokušati dogovoriti da isti obave istjerivanje divljači sa i od same površine izvan lovišta. Isto tako pokušati organizirati sastanke s lovoovlaštenicima, na čijim se dijelovima opisane granice lovišta nalazi površina izvan lovišta i pokušati dogovoriti što više detalja vezanih uz sprječavanje dolaska ili istjerivanja divljači s površine izvan lovišta. Uz istjerivanje divljači s površine izvan lovišta pokušati dogovoriti da se skupni lovovi obavljaju na način da pogon ili prigon krenu od objekata ili ograda prema središtu lovišta. Na navedeni način divljač bi se odmaknula od površine izvan lovišta, a u slučaju da se radi obrnuto izbjegli bi se slučajevi zalijetanja divljači u ograde ili dolazak na građevinska i druga zemljišta na kojima nije ustanovljeno lovište.

Isto tako zatražiti od lovoovlaštenika da lovnogospodarske objekte i to hranilišta, solišta, pojilišta i kaljužališta odmaknu što je više moguće dalje od same površine izvan lovišta te da na prostorima koja su u blizini površine izvan lovišta obave pojačanu prihranu. Pojačanu prihranu valjalo bi obavljati tijekom cijele godine, a osobito tijekom nepovoljnih mjeseci u godini kada hrane u prirodi ima znatno manje ili je divljači otežano doći do iste. Pokušati dogovoriti i postavljanje jednogodišnjih i višegodišnjih površina pod raznim poljoprivrednim kulturama u svrhu prehrane na lokacijama koja nisu tik uz površinu izvan lovišta. Važno je divljači osigurati i optimalne pašne površine, čime ista ne bi imala potrebu za ulazak na zelene i košene travnate površine na kojima se ne ustanovljuje lovište. Rečenim bi se divljač odmaknula od neposredne blizine površine izvan lovišta.

7.2. NABAVLJANJE KEMIJSKIH, BIOLOŠKIH I BIOTEHNIČKIH ZAŠTITNIH SREDSTAVA

Nabavljanje kemijskih, bioloških i biotehničkih zaštitnih sredstava te njihovo postavljanje može obavljati stručna osoba za provedbu programa zaštite divljači s vlasnicima i korisnicima kojim se navedena sredstava izdaju. Navedena sredstva potrebno je nabaviti i primijeniti u cilju sprječavanja štete koju divljač može načiniti na površinama izvan lovišta. Navedena sredstva mogu se primijeniti u preventivnu svrhu i to sprječavanja ulaska divljači, ali i nekih ostalih životinjskih vrsta na površine izvan lovišta, ali i u slučaju pojave štete. Zbog sprječavanja šteta na površinama izvan lovišta pravna ili fizička osoba koja koristi ili upravlja površinama izvan lovišta može vlasnike i korisnike zemljišta obavijestiti javnom obavijesti o raspodjeli besplatnih zaštitnih sredstava, njihovim obavezama, kao i način upotrebe tih zaštitnih sredstava. Sprječavanjem ulaska divljači, ali i većeg dijela ostalih životinjskih vrsta na područje površine izvan lovišta, gdje životinjske vrste uglavnom i nemaju mjesta odnosno staništa, podignuti će se sigurnost ljudi te će se smanjiti materijalne štete na objektima i površinama, ali i na divljači.

Kemijske metode sastoje se od upotrebe repelenata, bilo kao gotovih proizvoda, bilo u vlastitoj proizvodnji. Kemijska sredstva su niz raznih kemijskih repelenta na bazi specifičnog, divljači nepoželjnog i neugodnog mirisa zbog kojeg ista napušta kemijskim sredstvima branjena, odnosno mirisom obilježena područja. Na tržištu se nalazi cijeli niz repelenata pod

različitim trgovačkim nazivima, a zajedničko im je da svojim specifičnim mirisom odbijaju divljač. Nanošenjem kemijskih sredstava uz ili na površine izvan lovišta sprječavati će se približavanje ili obitavanje divljači na istoj. Kemijski repelenti moraju se postavljati i nanositi u količinama koje su propisane od strane proizvođača. Uz svaki repelent priložene su detaljne upute u kojima se govori o načinu primjene, vrsti divljači protiv koje se primjenjuje, koju štetu sprječava i kolika je količina i koncentracija potrebna za zaštitu. Ovisno o načinu primjene, repelenti se mogu koristiti za plošnu ili stabilimičnu zaštitu. Djeluju tako da divljač odbijaju nepoželjnim mirisom, okusom ili mehanički. Kemijska metoda sastoji se u upotrebi raznih repelenta na bazi specifičnog mirisa, ali je isto tako bitno da navedena sredstva ne štete niti divljači i ostalim životinjskim vrstama, niti ekosustavu kao cjelini te da osobito nisu štetna za zdravlje ljudi.

Biološke metode sprječavanja šteta od divljači obuhvaćaju više komponenata i dugoročno su jedino one efikasne. Sastoje se od striktnog provođenja odredaba programa zaštite divljači, izlučivanja divljači s površine izvan lovišta jer na ovom prostoru uglavnom nema uvjeta za boravak i obitavanje divljači, a prema potrebi i u suradnji s lovoovlaštenicima i izlaganju određenih količina hrane što dalje od površine izvan lovišta. Ta hrana koja se može izložiti samo van površina izvan lovišta ima za cilj odvratanje divljači od površina izvan lovišta, gdje je ista uglavnom i nepoželjna. Navedena izložena količina hrane u suradnji s lovoovlaštenicima ima dvostruki cilj, odnosno i sprječavanja šteta od divljači, ali i zaštitu iste. Prema mogućnosti i u suradnji s lovoovlaštenicima čija lovišta graniče s površinom izvan lovišta, van površina lovišta i to na što većoj udaljenosti osnivati svake godine što veće površine pod jednogodišnjim i višegodišnjim remizama te osigurati što veći broj kvalitetnih pašnih površina. Na pravilno postavljenim remizama divljači bi se zadržavala, a ujedno bi se i odvrćala od površina izvan lovišta. Sve te površine pod jednogodišnjim i višegodišnjim remizama bitno je zasaditi ili zasijati kulturama koje divljač preferira, a kojih nema na okolnom području. Kulture koje će se saditi ili sijati trebaju biti u skladu sa Zakonom o sprječavanju unošenja i širenja stranih te invazivnih stranih vrsta i upravljanju njima. Biološka metoda je i održavanje propisane brojnosti divljači.

Budući da je površina izvan lovišta stalno naseljeno područje, pravna ili fizička osoba koja koristi ili upravlja površinom izvan lovišta, sama će i to na licu mjesta odlučiti o izlučivanju divljači, koja se eventualno pojavi na ovim površinama. Korisnik će sam i to na temelju svoje procjene odlučiti koju divljač i u kojoj brojnosti će izlučiti s površine izvan lovišta.

Mehaničke metode sastoje se iz zaštite ugroženih područja određenim, provedenim radovima na i uz površine izvan lovišta. Mehanička zaštita ugroženog područja ili objekta može se obavljati ogradom koja onemogućava pristup divljači, što je najskuplja, ali i najefikasnija zaštita. Zbog specifičnosti površine izvan lovišta ista se ne može u potpunosti ograditi te se iz navedenoga razloga mogu ograditi samo manje površine. Ukoliko će se obaviti ograđivanje pojedinim područja i dijelova, ograda se mora u budućem gospodarenju održavati, na potrebnim mjestima nadograditi, zamijeniti dotrajale dijelove i slično. Na područjima gdje divljač najčešće ulazi na površine izvan lovišta može se pokušati sa postavljanjem električnih pastira, na manje ugroženim područjima i svjetlucavih folija, raznih klepetala i slično. Pojedini dijelovi površine izvan lovišta mogu se čuvati i plinskim topovima. Plinske topove ne treba dugo zadržavati na jednom mjestu zbog opasnosti da se divljač navikne na pucnje. Iz navedenoga razloga plinske topove postavljati na određena područja dva do tri dana. U mehaničke metode spada i postavljanje raznih plašila, na vizualnoj ili zvučnoj bazi, a koja isto tako imaju za cilj odvratanje divljači od površine izvan lovišta.

7.3. IZGON DIVLJAČI TE UPOTREBA ZAŠTITNIH SREDSTAVA I PLAŠILA

Zaštita prostora površine izvan lovišta izgonom divljači može provoditi pravna ili fizička osoba koja koristi ili upravlja površinom izvan lovišta ili pravna ili fizička osoba s kojom je potpisan ugovor. Uvjet za navedeno da je pravna osoba registrirana za obavljanje lova, dok fizičke osobe moraju imati položeni lovački ispit i lovačku iskaznicu s važećom identifikacijskom markicom za pojedinu lovnu godinu te pisano dopuštenje pravne ili fizičke osobe koja koristi ili upravlja površinom izvan lovišta. Izgon divljači može se obaviti na temelju trenutne procjene da divljač neće utjecati na svakodnevni život na površini izvan lovišta te da neće ugroziti živote ljudi koji bi trebali obaviti izgon. Izgon divljači, osim ptica, s površina izvan lovišta obavlja se na način da lovci krenu od objekata ili ograda na površini izvan lovišta te da divljač potiskuju od površine prema granicama odnosno i dalje od 100 metara od građevinskog i drugog zemljišta na kojima se ne ustanovljuje lovišta. Upotrebom mreža dugačkih 20 do 40 metara tjerala odnosno usmjeravala bi se životinja prema i dalje od granica površine izvan lovišta. Navedeno se može primijeniti na većinu divljači osim gdje bi u opasnost mogli doći životi osoba odnosno lovaca koji obavljaju istjerivanje. Pri izgonu divljači treba trenutno procijeniti rizik i izvodivost cijele operacije.

Jedna od mjera izгона divljači je i uklanjanje gnijezda, ali samo onih vrsta koje se nalaze na popisu divljači sukladno Zakonu o lovstvu. Navedenu metodu potrebno je provoditi i primjenjivati u skladu s zakonskim propisima, a u svrhu sprječavanja gniježđenja većeg broja ptica. Ovu mjeru potrebno je provoditi na području parkova, zelenih površina, ali i na drveću i grmlju u zaštitnom pojasu od 100 metara, na kojim se ne smije provoditi odstrjel. Prilikom uklanjanja gnijezda treba paziti da ptice ne sjede na jajima, sukladno zakonskim propisima. Pri i neposredno nakon uklanjanja gnijezda trebalo bi koristiti i zvučne metode kako ptice ne bi ponovno počele graditi gnijezda.

Za sprječavanje pojavljivanja divljači mogu se koristiti i vizualna i zvučna plašila.

Vizualna plašila u obliku balona, traka ili silueta ptica i raznih grabežljivaca imaju za cilj odvratanje divljači od same površine izvan lovišta. Zvučna plašila koriste se za puštanje glasanja divljači, ali i ostalih životinjskih vrsta kada su iste u opasnosti. Zvučna plašila ne treba dugo zadržavati na jednom mjestu zbog opasnosti da se divljač ne navikne na razne zvukove koji se iz istih puštaju. Iz navedenoga razloga zvučna plašila postavljati na određena područja dva do tri dana. Navedene metode su izrazito prikladne jer nema opasnosti od ozljeđivanja životinjske vrste koja se istjeruje. Upotreba laserskog uređaja za plašenje ptica preporučuje se tijekom cijele godine iz razloga što se ptice ne mogu priviknuti na njega, a ujedno navedeni uređaj ne ozljeđuje ptice. Nedostatak uređaja je što se isti ne može koristiti u uvjetima slabije vidljivosti, kao što je svitanje, sumrak ili izmaglica. Uređaj je osobito prikladan za rastjerivanje ptica kada počinju graditi gnijezda ili noće na drveću, objektima i zelenim površinama. Laserski uređaj emitira crvenu zraku dometa 500 do 700 metara, a njegova se učinkovitost povećava kada se primjenjuje sa zvučnim metodama zaplašivanja.

Isto tako divljač koju nije moguće istjerati iz bilo kojeg razloga potrebno je uhvatiti ili eventualno i odstrijeliti da bi se na navedenim način spriječila šteta koju uznemirena divljač može izazvati i napraviti na površinama izvan lovišta.

Pojedini dijelovi površine izvan lovišta mogu se i ograditi ili na udarnim mjestima postaviti električne pastire, koji imaju za cilj onemogućivanje dolaska divljači na površine izvan lovišta.

7.4. UKLANJANJE POLJOPRIVREDNIH USJEVA DO AGROTEHNIČKOG ROKA

Na površinama izvan lovišta nalazi se i veći broj poljoprivrednog zemljišta, na kojima se siju i sada razne vrste poljoprivrednih kultura. Vlasnici ili korisnici poljoprivrednog zemljišta moraju ukloniti poljoprivredne usjeve najkasnije mjesec dana od agrotehničkog vremena za berbu ili žetvu uroda, o čemu se isti mogu obavijestiti. Vlasnici voćnjaka i ostalih plantažnih nasada moraju iste ograditi ili ih zaštititi na bilo koji drugi način, kako divljač u njima ne bi počinila štetu.

7.5. SMANJIVANJE BROJNOG STANJA DIVLJAČI

Smanjivanje brojnog stanja divljači kada zbog prevelike gustoće dolazi do gospodarski nedopustivih šteta ili zbog prekobrojnosti okvirnog kapaciteta za svaku pojedinu vrstu dolazi do mogućnosti stradavanja ljudi i imovine obavlja se propisanim mjerama ovog programa zaštite divljači. Izlučivanje na površinama izvan lovišta obavlja pravna ili fizička osoba koja provodi program zaštite divljači, a ukoliko nije registrirana za obavljanje lova, isto će povjeriti registriranoj pravnoj ili fizičkoj osobi. Važno je napomenuti da i jedno grlo/rep/kljun divljači na području građevinskih i javnih površina, sukladno površinama navedenih na obrascu PZD – 1, izvan lovišta predstavlja prekobrojno stanje gdje može doći do gospodarski nedopustivih šteta na objektu, imovini, ali i na ljudskim životima.

Lov divljači na površina izvan lovišta obavlja se u skladu sa odredbama Zakonom o lovstvu i Pravilnika proizašlih iz istoga, poštujuću lovačku etiku i običaje. Svaki obavljeni lov evidentira stručna osoba za provedbu programa zaštite divljači po lovnim godinama u obrascu PZD – 4. Uhvaćena, odstrijeljena ili na neki drugi način stečena divljač (uginuća) pripada pravnoj ili fizičkoj osobi koja koristi ili upravlja zemljištem odnosno površinom izvan lovišta.

Prije obavljanja bilo kakvoga lova (hvatanje, sanitarni ili redukcijski odstrjel) potrebno je od Ministarstva nadležnoga za poslove lovstva, a na temelju dokaza (prebrojavanje, potvrda o pojavljivanju bolesti ili proglašenju zaraze, slike ozlijeđene divljači i slično) zatražiti evidencijske markice za obilježavanje krupnih vrsta divljači odnosno jelena običnog, srne obične i svinje divlje, ali i neke druge vrste krupne divljači, ukoliko bi se ista pojavila na površinama izvan lovišta. Isto tako prije lova potrebno je i od Hrvatskog lovačkog saveza preuzeti bok Dopuštenje za lov divljači, blok Zapisnik o obavljenom lovu i blok Potvrda o porijeklu divljači i njezinih dijelova.

Sva krupna i sva ostala sitna divljač smije se loviti samo u skladu sa Pravilnikom o korištenju lovačkog oružja i naboja i Pravilnikom o lovostaju.

Svi trofeji koji podliježu vrjednovanju (Pravilnik o trofejima divljači) moraju se ocijeniti.

Nakon prikupljanja i dobivanja svih potrebnih rješenja pravna osoba kojoj je povjereno upravljanje površinama izvan lovišta Općine Tinjan može obaviti radnje izlučivanja (hvatanje, odstrjel i slično) u skladu sa zakonskim propisima. Isto može se tražiti izlučivanje divljači i to tijekom cijele lovne godine, bez obzira na vrijeme lovostaja.

Protokol za postupanje pri izlučivanju divljači, nakon dobivanja svih potrebnih ovlaštenja i rješenja, bilo bi osigurati mjesto gdje se divljač nalazi te isto tako osiguravati prostor tijekom cijeloga vremena njenoga izlučivanja. Pravna osoba koja gospodari površinama izvan lovišta odnosno Općine Tinjan ukoliko nije registrirana za uzgoj, zaštitu, lov i korištenje

divljači, trebala bi sklopiti Ugovor s pravnom ili fizičkom osobom koja će obavljati izlučivanje divljači s područja površine izvan lovišta. **U lovu odnosno u izlučivanju smije sudjelovati osoba koja uza se ima lovačku iskaznicu s važećom identifikacijskom markicom za pojedinu lovnu godinu i pisano dopuštenje ovlaštenika prava lova te pravne ili fizičke osobe koje gospodare zemljištem iz članka 9. stavka 2. Zakona o lovstvu. Odstreljivati divljač smije samo osoba koja uz navedene uvjete posjeduje i oružni list za držanje i nošenje oružja u svrhu lova. Svaki obavljeni lov evidentira stručna osoba za provedbu programa zaštite divljači po lovnim godinama u obrascu PZD – 4.**

Površine ovog PZD-a mogu predstavljati relativno povoljna staništa za neke vrste divljači, ali u pojedinim slučajevima iste vrste mogu predstavljati izravnu ugrozu prema stanovništvu (npr. lisice, čagljevi, kune, vrane). Zbog toga se preporučuje poštivati počela socijalnog kapaciteta, kao što je i slučaj u srednje i zapadnoeuropskim zemljama.

Sukladno tome izrađivač preporučuje slijedeće socijalne kapacitete:

VRSTE KRUPNE DIVLJAČI	brojnost divljači	
jelen obični (<i>Cervus elaphus</i> L.)	0	grla
srna obična (<i>Capreolus capreolus</i> L.)	0	grla
svinja divlja (<i>Sus scrofa</i> L.)	0	grla
smeđi medvjed (<i>Ursus arctos</i> L.)	0	grla
VRSTE SITNE DIVLJAČI		
jazavac (<i>Meles meles</i> L.)	0	grla
kuna bjelica (<i>Martes foina</i> EHR)	0	grla
kuna zlatica (<i>Martes martes</i> L.)	0	grla
dabar (<i>Castor fiber</i> L.)	0	grla
zec obični (<i>Lepus europaeus</i> Pall.)	6	grla
lisica (<i>Vulpes vulpes</i> L.)	0	grla
čagalj (<i>Canis aureus</i> L.)	0	grla
tvor (<i>Mustela putorius</i> L.)	0	grla
fazan (<i>Phasianus sp.</i> L.)	10	kljunova
trčka skvržulja (<i>Perdix perdix</i> L.)	0	kljunova
golub divlji grivnjaš (<i>Columba palumbus</i> L.)	20	kljunova
patka divlja gluhara (<i>Anas platyrhynchos</i> L.)	0	kljunova
vrana siva (<i>Corvus corone cornix</i> L.)	20	kljunova
vrana gačac (<i>Corvus frugilegus</i> L.)	20	kljunova
svraka (<i>Pica pica</i> L.)	20	kljunova
šojka kreštalica (<i>Garrulus glandarius</i> L.)	10	kljunova

Uklanjanje divljači obavljat će se u skladu s Protokolom za postupanje, koji će se donijeti u suradnji s Ministarstvom unutarnjih poslova. Protokol treba donijeti najkasnije u roku od 6 mjeseci od dana dobivanja suglasnosti/odobrenja ovog Programa zaštite divljači.

OBAVLJENI LOV							
LOVNA GODINA	PODACI O ULOVLJENOJ DIVLJAČI				VRIJEME, MJESTO I NAČIN LOVA	PODACI O LOVCU	RAZLOG ZA OBAVLJANJE LOVA
	VRSTA	SPOL (m:ž)	DOB (god.)	TEŽINA (kg)			
1	2	3	4	5	6	7	8
01. 04. 20...../ 31. 03. 20.....							

OBAVLJENI LOV							
LOVNA GODINA	PODACI O ULOVLJENOJ DIVLJAČI				VRIJEME, MJESTO I NAČIN LOVA	PODACI O LOVCU	RAZLOG ZA OBAVLJANJE LOVA
	VRSTA	SPOL (m:ž)	DOB (god.)	TEŽINA (kg)			
1	2	3	4	5	6	7	8
01. 04. 20...../ 31. 03. 20.....							

OBAVLJENI LOV							
LOVNA GODINA	PODACI O ULOVLJENOJ DIVLJAČI				VRIJEME, MJESTO I NAČIN LOVA	PODACI O LOVCU	RAZLOG ZA OBAVLJANJE LOVA
	VRSTA	SPOL (m:ž)	DOB (god.)	TEŽINA (kg)			
1	2	3	4	5	6	7	8
01. 04. 20...../ 31. 03. 20.....							

OBAVLJENI LOV							
LOVNA GODINA	PODACI O ULOVLJENOJ DIVLJAČI				VRIJEME, MJESTO I NAČIN LOVA	PODACI O LOVCU	RAZLOG ZA OBAVLJANJE LOVA
	VRSTA	SPOL (m:ž)	DOB (god.)	TEŽINA (kg)			
1	2	3	4	5	6	7	8
01. 04. 20...../ 31. 03. 20.....							

OBAVLJENI LOV							
LOVNA GODINA	PODACI O ULOVLJENOJ DIVLJAČI				VRIJEME, MJESTO I NAČIN LOVA	PODACI O LOVCU	RAZLOG ZA OBAVLJANJE LOVA
	VRSTA	SPOL (m:ž)	DOB (god.)	TEŽINA (kg)			
1	2	3	4	5	6	7	8
01. 04. 20...../ 31. 03. 20.....							

OBAVLJENI LOV							
LOVNA GODINA	PODACI O ULOVLJENOJ DIVLJAČI				VRIJEME, MJESTO I NAČIN LOVA	PODACI O LOVCU	RAZLOG ZA OBAVLJANJE LOVA
	VRSTA	SPOL (m:ž)	DOB (god.)	TEŽINA (kg)			
1	2	3	4	5	6	7	8
01. 04. 20...../ 31. 03. 20.....							

OBAVLJENI LOV							
LOVNA GODINA	PODACI O ULOVLJENOJ DIVLJAČI				VRIJEME, MJESTO I NAČIN LOVA	PODACI O LOVCU	RAZLOG ZA OBAVLJANJE LOVA
	VRSTA	SPOL (m:ž)	DOB (god.)	TEŽINA (kg)			
1	2	3	4	5	6	7	8
01. 04. 20...../ 31. 03. 20.....							

OBAVLJENI LOV							
LOVNA GODINA	PODACI O ULOVLJENOJ DIVLJAČI				VRIJEME, MJESTO I NAČIN LOVA	PODACI O LOVCU	RAZLOG ZA OBAVLJANJE LOVA
	VRSTA	SPOL (m:ž)	DOB (god.)	TEŽINA (kg)			
1	2	3	4	5	6	7	8
01. 04. 20...../ 31. 03. 20.....							

OBAVLJENI LOV							
LOVNA GODINA	PODACI O ULOVLJENOJ DIVLJAČI				VRIJEME, MJESTO I NAČIN LOVA	PODACI O LOVCU	RAZLOG ZA OBAVLJANJE LOVA
	VRSTA	SPOL (m:ž)	DOB (god.)	TEŽINA (kg)			
1	2	3	4	5	6	7	8
01. 04. 20...../ 31. 03. 20.....							

OBAVLJENI LOV							
LOVNA GODINA	PODACI O ULOVLJENOJ DIVLJAČI				VRIJEME, MJESTO I NAČIN LOVA	PODACI O LOVCU	RAZLOG ZA OBAVLJANJE LOVA
	VRSTA	SPOL (m:ž)	DOB (god.)	TEŽINA (kg)			
1	2	3	4	5	6	7	8
01. 04. 20...../ 31. 03. 20.....							

OBAVLJENI LOV							
LOVNA GODINA	PODACI O ULOVLJENOJ DIVLJAČI				VRIJEME, MJESTO I NAČIN LOVA	PODACI O LOVCU	RAZLOG ZA OBAVLJANJE LOVA
	VRSTA	SPOL (m:ž)	DOB (god.)	TEŽINA (kg)			
1	2	3	4	5	6	7	8
01. 04. 20...../ 31. 03. 20.....							

OBAVLJENI LOV							
LOVNA GODINA	PODACI O ULOVLJENOJ DIVLJAČI				VRIJEME, MJESTO I NAČIN LOVA	PODACI O LOVCU	RAZLOG ZA OBAVLJANJE LOVA
	VRSTA	SPOL (m:ž)	DOB (god.)	TEŽINA (kg)			
1	2	3	4	5	6	7	8
01. 04. 20...../ 31. 03. 20.....							

OBAVLJENI LOV							
LOVNA GODINA	PODACI O ULOVLJENOJ DIVLJAČI				VRIJEME, MJESTO I NAČIN LOVA	PODACI O LOVCU	RAZLOG ZA OBAVLJANJE LOVA
	VRSTA	SPOL (m:ž)	DOB (god.)	TEŽINA (kg)			
1	2	3	4	5	6	7	8
01. 04. 20...../ 31. 03. 20.....							

OBAVLJENI LOV							
LOVNA GODINA	PODACI O ULOVLJENOJ DIVLJAČI				VRIJEME, MJESTO I NAČIN LOVA	PODACI O LOVCU	RAZLOG ZA OBAVLJANJE LOVA
	VRSTA	SPOL (m:ž)	DOB (god.)	TEŽINA (kg)			
1	2	3	4	5	6	7	8
01. 04. 20...../ 31. 03. 20.....							

OBAVLJENI LOV							
LOVNA GODINA	PODACI O ULOVLJENOJ DIVLJAČI				VRIJEME, MJESTO I NAČIN LOVA	PODACI O LOVCU	RAZLOG ZA OBAVLJANJE LOVA
	VRSTA	SPOL (m:ž)	DOB (god.)	TEŽINA (kg)			
1	2	3	4	5	6	7	8
01. 04. 20...../ 31. 03. 20.....							

OBAVLJENI LOV							
LOVNA GODINA	PODACI O ULOVLJENOJ DIVLJAČI				VRIJEME, MJESTO I NAČIN LOVA	PODACI O LOVCU	RAZLOG ZA OBAVLJANJE LOVA
	VRSTA	SPOL (m:ž)	DOB (god.)	TEŽINA (kg)			
1	2	3	4	5	6	7	8
01. 04. 20...../ 31. 03. 20.....							

OBAVLJENI LOV							
LOVNA GODINA	PODACI O ULOVLJENOJ DIVLJAČI				VRIJEME, MJESTO I NAČIN LOVA	PODACI O LOVCU	RAZLOG ZA OBAVLJANJE LOVA
	VRSTA	SPOL (m:ž)	DOB (god.)	TEŽINA (kg)			
1	2	3	4	5	6	7	8
01. 04. 20...../ 31. 03. 20.....							

OBAVLJENI LOV							
LOVNA GODINA	PODACI O ULOVLJENOJ DIVLJAČI				VRIJEME, MJESTO I NAČIN LOVA	PODACI O LOVCU	RAZLOG ZA OBAVLJANJE LOVA
	VRSTA	SPOL (m:ž)	DOB (god.)	TEŽINA (kg)			
1	2	3	4	5	6	7	8
01. 04. 20...../ 31. 03. 20.....							

OBAVLJENI LOV							
LOVNA GODINA	PODACI O ULOVLJENOJ DIVLJAČI				VRIJEME, MJESTO I NAČIN LOVA	PODACI O LOVCU	RAZLOG ZA OBAVLJANJE LOVA
	VRSTA	SPOL (m:ž)	DOB (god.)	TEŽINA (kg)			
1	2	3	4	5	6	7	8
01. 04. 20...../ 31. 03. 20.....							

OBAVLJENI LOV							
LOVNA GODINA	PODACI O ULOVLJENOJ DIVLJAČI				VRIJEME, MJESTO I NAČIN LOVA	PODACI O LOVCU	RAZLOG ZA OBAVLJANJE LOVA
	VRSTA	SPOL (m:ž)	DOB (god.)	TEŽINA (kg)			
1	2	3	4	5	6	7	8
01. 04. 20...../ 31. 03. 20.....							

OBAVLJENI LOV							
LOVNA GODINA	PODACI O ULOVLJENOJ DIVLJAČI				VRIJEME, MJESTO I NAČIN LOVA	PODACI O LOVCU	RAZLOG ZA OBAVLJANJE LOVA
	VRSTA	SPOL (m:ž)	DOB (god.)	TEŽINA (kg)			
1	2	3	4	5	6	7	8
01. 04. 20...../ 31. 03. 20.....							

OBAVLJENI LOV							
LOVNA GODINA	PODACI O ULOVLJENOJ DIVLJAČI				VRIJEME, MJESTO I NAČIN LOVA	PODACI O LOVCU	RAZLOG ZA OBAVLJANJE LOVA
	VRSTA	SPOL (m:ž)	DOB (god.)	TEŽINA (kg)			
1	2	3	4	5	6	7	8
01. 04. 20...../ 31. 03. 20.....							

OBAVLJENI LOV							
LOVNA GODINA	PODACI O ULOVLJENOJ DIVLJAČI				VRIJEME, MJESTO I NAČIN LOVA	PODACI O LOVCU	RAZLOG ZA OBAVLJANJE LOVA
	VRSTA	SPOL (m:ž)	DOB (god.)	TEŽINA (kg)			
1	2	3	4	5	6	7	8
01. 04. 20...../ 31. 03. 20.....							

OBAVLJENI LOV							
LOVNA GODINA	PODACI O ULOVLJENOJ DIVLJAČI				VRIJEME, MJESTO I NAČIN LOVA	PODACI O LOVCU	RAZLOG ZA OBAVLJANJE LOVA
	VRSTA	SPOL (m:ž)	DOB (god.)	TEŽINA (kg)			
1	2	3	4	5	6	7	8
01. 04. 20...../ 31. 03. 20.....							

OBAVLJENI LOV							
LOVNA GODINA	PODACI O ULOVLJENOJ DIVLJAČI				VRIJEME, MJESTO I NAČIN LOVA	PODACI O LOVCU	RAZLOG ZA OBAVLJANJE LOVA
	VRSTA	SPOL (m:ž)	DOB (god.)	TEŽINA (kg)			
1	2	3	4	5	6	7	8
01. 04. 20...../ 31. 03. 20.....							

OBAVLJENI LOV							
LOVNA GODINA	PODACI O ULOVLJENOJ DIVLJAČI				VRIJEME, MJESTO I NAČIN LOVA	PODACI O LOVCU	RAZLOG ZA OBAVLJANJE LOVA
	VRSTA	SPOL (m:ž)	DOB (god.)	TEŽINA (kg)			
1	2	3	4	5	6	7	8
01. 04. 20...../ 31. 03. 20.....							

OBAVLJENI LOV							
LOVNA GODINA	PODACI O ULOVLJENOJ DIVLJAČI				VRIJEME, MJESTO I NAČIN LOVA	PODACI O LOVCU	RAZLOG ZA OBAVLJANJE LOVA
	VRSTA	SPOL (m:ž)	DOB (god.)	TEŽINA (kg)			
1	2	3	4	5	6	7	8
01. 04. 20...../ 31. 03. 20.....							

OBAVLJENI LOV							
LOVNA GODINA	PODACI O ULOVLJENOJ DIVLJAČI				VRIJEME, MJESTO I NAČIN LOVA	PODACI O LOVCU	RAZLOG ZA OBAVLJANJE LOVA
	VRSTA	SPOL (m:ž)	DOB (god.)	TEŽINA (kg)			
1	2	3	4	5	6	7	8
01. 04. 20...../ 31. 03. 20.....							

OBAVLJENI LOV							
LOVNA GODINA	PODACI O ULOVLJENOJ DIVLJAČI				VRIJEME, MJESTO I NAČIN LOVA	PODACI O LOVCU	RAZLOG ZA OBAVLJANJE LOVA
	VRSTA	SPOL (m:ž)	DOB (god.)	TEŽINA (kg)			
1	2	3	4	5	6	7	8
01. 04. 20...../ 31. 03. 20.....							

OBAVLJENI LOV							
LOVNA GODINA	PODACI O ULOVLJENOJ DIVLJAČI				VRIJEME, MJESTO I NAČIN LOVA	PODACI O LOVCU	RAZLOG ZA OBAVLJANJE LOVA
	VRSTA	SPOL (m:ž)	DOB (god.)	TEŽINA (kg)			
1	2	3	4	5	6	7	8
01. 04. 20...../ 31. 03. 20.....							

OBAVLJENI LOV							
LOVNA GODINA	PODACI O ULOVLJENOJ DIVLJAČI				VRIJEME, MJESTO I NAČIN LOVA	PODACI O LOVCU	RAZLOG ZA OBAVLJANJE LOVA
	VRSTA	SPOL (m:ž)	DOB (god.)	TEŽINA (kg)			
1	2	3	4	5	6	7	8
01. 04. 20...../ 31. 03. 20.....							

OBAVLJENI LOV							
LOVNA GODINA	PODACI O ULOVLJENOJ DIVLJAČI				VRIJEME, MJESTO I NAČIN LOVA	PODACI O LOVCU	RAZLOG ZA OBAVLJANJE LOVA
	VRSTA	SPOL (m:ž)	DOB (god.)	TEŽINA (kg)			
1	2	3	4	5	6	7	8
01. 04. 20...../ 31. 03. 20.....							

OBAVLJENI LOV							
LOVNA GODINA	PODACI O ULOVLJENOJ DIVLJAČI				VRIJEME, MJESTO I NAČIN LOVA	PODACI O LOVCU	RAZLOG ZA OBAVLJANJE LOVA
	VRSTA	SPOL (m:ž)	DOB (god.)	TEŽINA (kg)			
1	2	3	4	5	6	7	8
01. 04. 20...../ 31. 03. 20.....							

OBAVLJENI LOV							
LOVNA GODINA	PODACI O ULOVLJENOJ DIVLJAČI				VRIJEME, MJESTO I NAČIN LOVA	PODACI O LOVCU	RAZLOG ZA OBAVLJANJE LOVA
	VRSTA	SPOL (m:ž)	DOB (god.)	TEŽINA (kg)			
1	2	3	4	5	6	7	8
01. 04. 20...../ 31. 03. 20.....							

OBAVLJENI LOV							
LOVNA GODINA	PODACI O ULOVLJENOJ DIVLJAČI				VRIJEME, MJESTO I NAČIN LOVA	PODACI O LOVCU	RAZLOG ZA OBAVLJANJE LOVA
	VRSTA	SPOL (m:ž)	DOB (god.)	TEŽINA (kg)			
1	2	3	4	5	6	7	8
01. 04. 20...../ 31. 03. 20.....							

OBAVLJENI LOV							
LOVNA GODINA	PODACI O ULOVLJENOJ DIVLJAČI				VRIJEME, MJESTO I NAČIN LOVA	PODACI O LOVCU	RAZLOG ZA OBAVLJANJE LOVA
	VRSTA	SPOL (m:ž)	DOB (god.)	TEŽINA (kg)			
1	2	3	4	5	6	7	8
01. 04. 20...../ 31. 03. 20.....							

OBAVLJENI LOV							
LOVNA GODINA	PODACI O ULOVLJENOJ DIVLJAČI				VRIJEME, MJESTO I NAČIN LOVA	PODACI O LOVCU	RAZLOG ZA OBAVLJANJE LOVA
	VRSTA	SPOL (m:ž)	DOB (god.)	TEŽINA (kg)			
1	2	3	4	5	6	7	8
01. 04. 20...../ 31. 03. 20.....							

OBAVLJENI LOV							
LOVNA GODINA	PODACI O ULOVLJENOJ DIVLJAČI				VRIJEME, MJESTO I NAČIN LOVA	PODACI O LOVCU	RAZLOG ZA OBAVLJANJE LOVA
	VRSTA	SPOL (m:ž)	DOB (god.)	TEŽINA (kg)			
1	2	3	4	5	6	7	8
01. 04. 20...../ 31. 03. 20.....							

OBAVLJENI LOV							
LOVNA GODINA	PODACI O ULOVLJENOJ DIVLJAČI				VRIJEME, MJESTO I NAČIN LOVA	PODACI O LOVCU	RAZLOG ZA OBAVLJANJE LOVA
	VRSTA	SPOL (m:ž)	DOB (god.)	TEŽINA (kg)			
1	2	3	4	5	6	7	8
01. 04. 20...../ 31. 03. 20.....							

OBAVLJENI LOV							
LOVNA GODINA	PODACI O ULOVLJENOJ DIVLJAČI				VRIJEME, MJESTO I NAČIN LOVA	PODACI O LOVCU	RAZLOG ZA OBAVLJANJE LOVA
	VRSTA	SPOL (m:ž)	DOB (god.)	TEŽINA (kg)			
1	2	3	4	5	6	7	8
01. 04. 20...../ 31. 03. 20.....							

OBAVLJENI LOV							
LOVNA GODINA	PODACI O ULOVLJENOJ DIVLJAČI				VRIJEME, MJESTO I NAČIN LOVA	PODACI O LOVCU	RAZLOG ZA OBAVLJANJE LOVA
	VRSTA	SPOL (m:ž)	DOB (god.)	TEŽINA (kg)			
1	2	3	4	5	6	7	8
01. 04. 20...../ 31. 03. 20.....							

OBAVLJENI LOV							
LOVNA GODINA	PODACI O ULOVLJENOJ DIVLJAČI				VRIJEME, MJESTO I NAČIN LOVA	PODACI O LOVCU	RAZLOG ZA OBAVLJANJE LOVA
	VRSTA	SPOL (m:ž)	DOB (god.)	TEŽINA (kg)			
1	2	3	4	5	6	7	8
01. 04. 20...../ 31. 03. 20.....							

OBAVLJENI LOV							
LOVNA GODINA	PODACI O ULOVLJENOJ DIVLJAČI				VRIJEME, MJESTO I NAČIN LOVA	PODACI O LOVCU	RAZLOG ZA OBAVLJANJE LOVA
	VRSTA	SPOL (m:ž)	DOB (god.)	TEŽINA (kg)			
1	2	3	4	5	6	7	8
01. 04. 20...../ 31. 03. 20.....							

OBAVLJENI LOV							
LOVNA GODINA	PODACI O ULOVLJENOJ DIVLJAČI				VRIJEME, MJESTO I NAČIN LOVA	PODACI O LOVCU	RAZLOG ZA OBAVLJANJE LOVA
	VRSTA	SPOL (m:ž)	DOB (god.)	TEŽINA (kg)			
1	2	3	4	5	6	7	8
01. 04. 20...../ 31. 03. 20.....							

OBAVLJENI LOV							
LOVNA GODINA	PODACI O ULOVLJENOJ DIVLJAČI				VRIJEME, MJESTO I NAČIN LOVA	PODACI O LOVCU	RAZLOG ZA OBAVLJANJE LOVA
	VRSTA	SPOL (m:ž)	DOB (god.)	TEŽINA (kg)			
1	2	3	4	5	6	7	8
01. 04. 20...../ 31. 03. 20.....							

OBAVLJENI LOV							
LOVNA GODINA	PODACI O ULOVLJENOJ DIVLJAČI				VRIJEME, MJESTO I NAČIN LOVA	PODACI O LOVCU	RAZLOG ZA OBAVLJANJE LOVA
	VRSTA	SPOL (m:ž)	DOB (god.)	TEŽINA (kg)			
1	2	3	4	5	6	7	8
01. 04. 20...../ 31. 03. 20.....							

OBAVLJENI LOV							
LOVNA GODINA	PODACI O ULOVLJENOJ DIVLJAČI				VRIJEME, MJESTO I NAČIN LOVA	PODACI O LOVCU	RAZLOG ZA OBAVLJANJE LOVA
	VRSTA	SPOL (m:ž)	DOB (god.)	TEŽINA (kg)			
1	2	3	4	5	6	7	8
01. 04. 20...../ 31. 03. 20.....							

OBAVLJENI LOV							
LOVNA GODINA	PODACI O ULOVLJENOJ DIVLJAČI				VRIJEME, MJESTO I NAČIN LOVA	PODACI O LOVCU	RAZLOG ZA OBAVLJANJE LOVA
	VRSTA	SPOL (m:ž)	DOB (god.)	TEŽINA (kg)			
1	2	3	4	5	6	7	8
01. 04. 20...../ 31. 03. 20.....							

OBAVLJENI LOV							
LOVNA GODINA	PODACI O ULOVLJENOJ DIVLJAČI				VRIJEME, MJESTO I NAČIN LOVA	PODACI O LOVCU	RAZLOG ZA OBAVLJANJE LOVA
	VRSTA	SPOL (m:ž)	DOB (god.)	TEŽINA (kg)			
1	2	3	4	5	6	7	8
01. 04. 20...../ 31. 03. 20.....							

OBAVLJENI LOV							
LOVNA GODINA	PODACI O ULOVLJENOJ DIVLJAČI				VRIJEME, MJESTO I NAČIN LOVA	PODACI O LOVCU	RAZLOG ZA OBAVLJANJE LOVA
	VRSTA	SPOL (m:ž)	DOB (god.)	TEŽINA (kg)			
1	2	3	4	5	6	7	8
01. 04. 20...../ 31. 03. 20.....							

OBAVLJENI LOV							
LOVNA GODINA	PODACI O ULOVLJENOJ DIVLJAČI				VRIJEME, MJESTO I NAČIN LOVA	PODACI O LOVCU	RAZLOG ZA OBAVLJANJE LOVA
	VRSTA	SPOL (m:ž)	DOB (god.)	TEŽINA (kg)			
1	2	3	4	5	6	7	8
01. 04. 20...../ 31. 03. 20.....							

OBAVLJENI LOV							
LOVNA GODINA	PODACI O ULOVLJENOJ DIVLJAČI				VRIJEME, MJESTO I NAČIN LOVA	PODACI O LOVCU	RAZLOG ZA OBAVLJANJE LOVA
	VRSTA	SPOL (m:ž)	DOB (god.)	TEŽINA (kg)			
1	2	3	4	5	6	7	8
01. 04. 20...../ 31. 03. 20.....							

OBAVLJENI LOV							
LOVNA GODINA	PODACI O ULOVLJENOJ DIVLJAČI				VRIJEME, MJESTO I NAČIN LOVA	PODACI O LOVCU	RAZLOG ZA OBAVLJANJE LOVA
	VRSTA	SPOL (m:ž)	DOB (god.)	TEŽINA (kg)			
1	2	3	4	5	6	7	8
01. 04. 20...../ 31. 03. 20.....							

8. BRIGA O DRUGIM ŽIVOTINJSKIM VRSTAMA

Kroz razdoblje važenja ovog Programa, a za površine njegovog obuhvata, utvrđuju se osnovne mjere brige o drugim životinjskim vrstama u cilju očuvanja i poboljšanja prirodnih staništa divljači te održavanje biološko-ekoloških odnosa, uvažavajući mogućnost staništa te biološke zahtjeve divljači i ostalih životinjskih vrsta:

- stalno praćenje obitavanja drugih životinjskih vrsta s ciljem evidentiranja pojave novih vrsta te utvrđivanja vremenskog intervala obitavanja sezonskih, odnosno prolaznih vrsta;
- stalno praćenje gniježđenja i leženja životinjskih vrsta te vođenja mladunčadi u cilju procjene njihova brojnog stanja i ostvarenog prirasta;
- stalno praćenje bioloških zahtjeva životinjskih vrsta u pogledu mjesta hranjenja i utvrđivanja izvora - podrijetla hrane;
- evidentiranje svake jedinice pojedinih vrsta divljači, za koju se okularno po ostacima ili tragovima utvrdi da je usmrćena po drugim životinjskim vrstama, bez obzira je li korištena za hranu ili ne;
- praćenje ponašanja i zdravstvenog stanja životinjskih vrsta i dojava nadležnim ustanovama o pojavi uginuća i nađenim primjercima uginulih životinjskih vrsta, uz evidentiranje uzroka uginuća na dojavu iste ustanove ili prema vlastitoj procjeni;
- sprječavanje uništavanja legla, odnosno gnijezda i jaja životinjskih vrsta te uništavanje mladunčadi ili odraslih primjeraka.

9. PRIKAZ POTREBNIH FINANCIJSKIH SREDSTAVA ZA PROVEDBU PROGRAMA ZAŠTITE

U desetogodišnjem razdoblju, a u uvjetima gospodarenja obuhvatom Programa – PZD Općine Tinjan, planirani su sljedeći **godišnji** troškovi za sprječavanja šteta od divljači.

VRSTA TROŠKA	CIJENA (kn)
Provođenje programa zaštite divljači <i>(terenski obilasci stručne službe, monitoring, dostava obrazaca za SLE, vođenje dokumentacije, organizacija izlučenja i zbrinjavanja otpada, izrada godišnjih planova, korespondencija sa nadležnim Ministarstvima)</i>	10.000,00
Nabava opreme i pomagala <i>(godišnje održavanje i popravci tehničkih pomagala, troškovi materijala-mamac za živolovke i ostalo)</i>	5.000,00
Oprema za izvođače radova na izlučenju i transportni troškovi <i>(Direktni i indirektni troškovi stručne službe i terenskih radnika i naknada za izvođače radova i stručno osoblje, preventivne mjere i os.)</i>	10.000,00
Troškovi znanstveno – istraživačkog rada i školovanja te obuke <i>(Troškovi koji nastaju prilikom obuke izvođača, troškovi licence i os.)</i>	10.000,00
Ostali troškovi <i>(Marketing i komunikacija s medijima, izdavanje obavijesti i obilježavanje terena prilikom izvođenja radova, kancelarijski materijal i os.)</i>	5.000,00
UKUPNO	cca. 40.000,00

Budući da je moguće koristiti više metoda za suzbijanje šteta od divljači, proveditelju Programa je ostavljeno na izbor koju metodu će provoditi i sukladno tome koju opremu će nabavljati te vrste radova primjenjivati sukladno monitoringu tj. praćenju.

Kronika za godinu 2022-2023 .

[illegible]

[illegible]

[illegible]

This image shows a full page of white paper with horizontal dotted lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page, providing a guide for handwriting practice. There are no margins, text, or other markings on the page.

[illegible]

This image shows a full page of white paper with horizontal dotted lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page, providing a guide for handwriting practice. There are no margins, text, or other markings on the page.

This image shows a full page of a document template designed for handwritten notes or essays. It features approximately 30 evenly spaced horizontal dotted lines across the entire width of the page, providing a guide for letter height and placement. The background is plain white, and there are no margins, headers, or footers visible.

This image shows a full page of white paper with horizontal dotted lines, typical of notebook paper. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

[illegible]

PRILOZI

Akt o ustanovljenju područja za koje je izrađen Program
Rješenje o provedenom postupku Prethodne ocjene prihvatljivosti Programa
za ekološku mrežu
Zapisnik Stručnog povjerenstva za pregled Programa
Suglasnost o odobrenju Programa
Topografska karta u mjerilu 1:25000 ili krupnije
Kartografski prikaz područja ekološke mreže u odnosu na obuhvat Programa
Prostorni plan Općine Tinjan